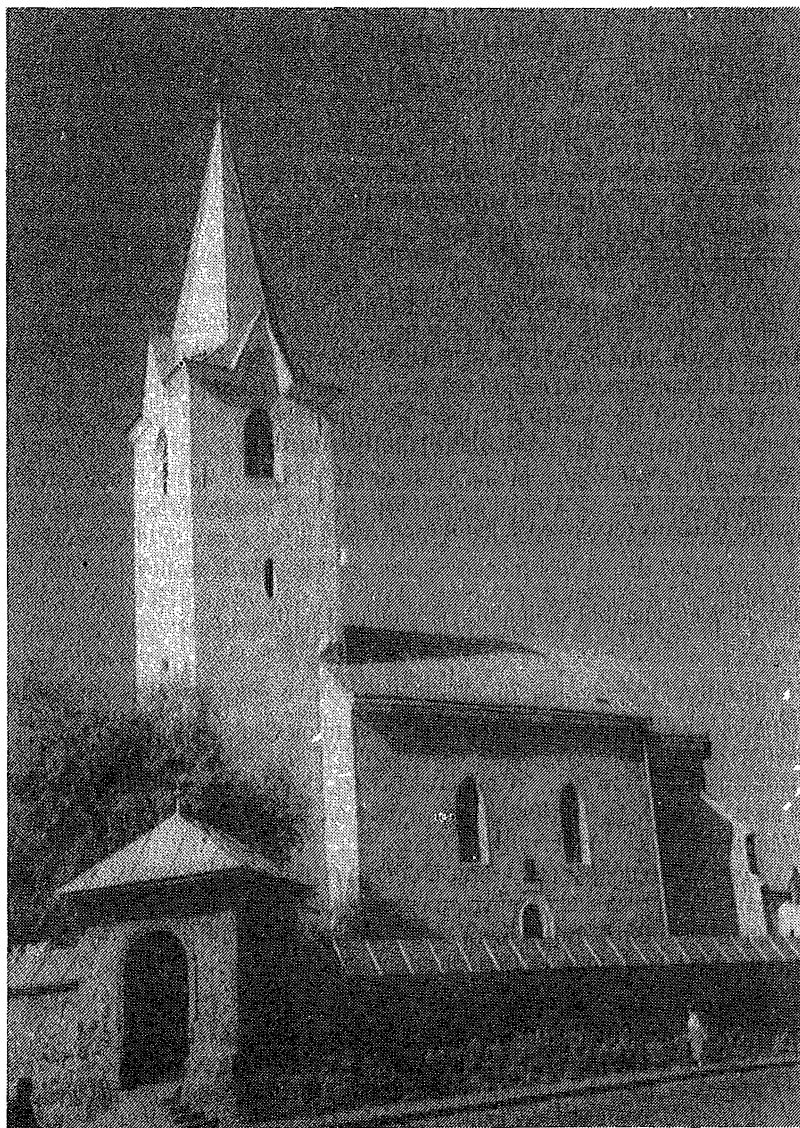

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református Egyházkerület folyóirata

A huszti (Kárpátalja) református templom

1997. június

VIII. évf. 6. sz.

Tartalom

Tanulmány

Karasszon Dezső: A LXXIX. zsoltár magyarázata271

Csombord ünnepén

Csiha Kálmán: Csak egy követ. Józsué 4,5–7273

Vasárnapi prédikációk

Boross Géza: Honnét jöttem? 1Mózes 1,26; 2,7.....	276
Boross Géza: Az ember szerkezete. 1Thesszalonika 5,23	279
Boross Géza: Az ember igazi tragédiája. Lukács 19,42.....	282
Boross Géza: Az ember erőforrása. Jeremiás 2,13.....	284
Boross Géza: Az ember rendeltetése. Efézus 2,10.....	286
Geréb Zsolt: Jövendölés a jó Pásztorról. Ezékiel 34,1–16.....	289
Kováts László: A tudomány megértése. Apostolok Cselekedetei 17,19–20	292
László Dezső: Újjászületés. János 3,1–8.....	296
Lőrincz József Tibor: Egymás befogadása. Róma 15,7	299
Walter Lüthi: A hívők atyja. 1Mózes 15,1–21	302
Szász Attila: Egyek a hitben és a szolgálatban. Filippi 1,1–2	306
Szász Attila: Hála mindenkor. Filippi 1,3–8	309

Alkalmi prédikációk

Esketési beszéd

Nagy László: Krisztus törvényének betöltése. Galata 6,2313

Temetési beszéd

László Dezső: Kegyelemből szolgálni. 1Korinthus 15,10.....314

Vallástanítás

Székely Ibolya: Gyógyítás az Ékes-kapuban. Apostolok Cselekedetei 3,1–11317

A lapot alapította: D. Dr. Csiha Kálmán és Nagy László

Főszerkesztő: Nagy László

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Sajtóközpontjának

nyomdájában

Felelős vezető: Tonk István

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Korrektor: Hatházy Ferenc

Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea

Tanulmány

Karasszon Dezső
Magyarország

A LXXIX. zsoltár magyarázata

Ez a zsoltár nemzeti panaszének. Ilyenek még: Zsolt 44, 60, 74, 80, 89, 108. Felosztása világos: Isten megszólítása után mindjárt következik a panasz (1–4. vers), majd a kérés (5–12. vers), végül a fogadalomtétel (13. vers). Az írásmagyarázók egy része a Makkabeusok korát tartja szerzetési időnek. Valóban arról olvasunk 1Makk 1,29–39; 2,7–13; 2Makk 8,2–4-ben, hogy ellenség gyalázta meg a jeruzsálemi templomot, a városban sok embert megöltek, sok épületet leromboltak. Ez Kr.e. 167-ben történt. Azonban 1Makk 7,17 már úgy idézi Zsolt 79,2 s köv. versét, mint „Írást” („amint az Írás mondja”). Ez arra mutat, hogy a zsoltár a Makkabeusok idején már Szentírásnak számított. A zsoltárban még nincs szó vallásüldözésről, hellenizálásról. Szó van viszont az előző nemzedékek bünéről, ami a babiloni fogság korának jellegzetes problémája. Ezért a zsoltárt a babiloni fogság korában írt éneknek tartjuk. Szövege jó állapotban maradt ránk.

1b–4. vers. A bevezetés igen rövid: „Ó, Isten!” Utána a panasz Istennek a népével való ősrégi kapcsolatáról szól: ez a nép Isten „öröksége” (Deut 4,20; 9,26.29; 32,8 s köv.; Zsolt 28,9). Tisztátalanná tették a pogányok Isten templomát, ahová senki sem léphetett be, aki kultikus értelemben tisztátalan volt (2Krón 23,19; JSir 1,10). Jeruzsálemet romhalmazzá tették (a LXX és a latin fordítás Ézs 1,8 alapján gyümölcsösben levő csőszházra gondol. Beteljesedtek Jeruzsálem lakóin a szövetség megszegőinek szóló átkok: holttestük temetetlenül hevert a földön, vadállatok és ragadozó madarak zsákmánya lett (Deut 28,26; Jer 7,33; 8,2; 16,4). Ez igen súlyos büntetésnek számított (2Sám 21,10). Ehhez járult az a gúnyolódás, amely a szomszéd népek részéről érte a vesztes júdaiakat (Zsolt 44,14 s köv.; 80,7; 123,4; JSir 2,15). A panasz tehát ellenség elleni panasz. Célja az, hogy Istent szabadításra indítsa, hiszen az ő örökségéről, az ő templomáról, az ő híveiről van szó (1–2. vers).

5–12. vers. A panaszének jellegzetes kérdése: Meddig még? (Zsolt 6,4; 13,2; 89,47) Az ellenség elleni panasz után az 5. versben az Isten elleni panasz szólal meg. A „fogyók” (11. vers) már hosszúnak tartják Isten haragjának idejét. A kérésnek két része van: az ellenség megbüntetése és Isten „szolgáinak” (10. vers) a megszabadítása. Az ellenség „nem ismeri” az Urat, és nem hívja (segítségül) nevét, nem mutat be neki istentiszteletet (6. vers; vö. Jer 10,25; 1Thessz 4,5). Ragadozó állathoz hasonlóan „ették” Isten népét. A legyőzöttek szőlőt és gyümölcsöseit kivágták, pusztává tették (7. vers).

A nép legjobbjai úgy gondolták, hogy az előző nemzedékek bűnei miatt haragudott meg az Úr. „Az apák ettek egest, és a fiak foga vásott el tőle” – mondogatták (Jer 31,29; Ez 18,2). A „fiak” már nem vettek részt az „atyák” bűneiben, mégis fogságban kell élniük. Ezért kérnek irgalmat Istentől (8. vers). De az irgalom oka nem valamiféle emberi érdem. A nép csak annyit tud mondani magáról: „igen kicsik vagyunk!” Az irgalom egyetlen oka és alapja Istenben van. Ő lehajol ahhoz, aki kicsi. Kész megbocsátani „a saját nevéért”, önmagáért, dicsősége öregbítésére (Zsolt 23,3; 25,11; 31,4; 106,8; 115,1; Ézs 48,9; Ez 20,9.14.22.44). Hiszen a pogányok Istent is gúnyolják, amikor azt kérdezik: „hol van az ő Istenük?” (Zsolt 42,4.11; 115,2; Jóel 2,17; Mik 7,10). Ez költői kérdés. Aki kérdezi, azt gondolja, hogy ez az Isten sehol sincs; nem kell vele számolni, nincs hatalma, nem tudja megsegíteni saját népét sem. A zsoltáriró Isten igazságos

„bosszúállását” kéri szolgálóinak kiontatott véréért (Deut 32,43; 2Kir 9,7; Jel 6,10). Bízunk abban, hogy a foglyok (collectiv singularis) nyögése eljut Isten színe elé és az ő karjának hatalma megtartja (szó szerint: megmaradást ad; egyesek itt Zsolt 105,20 alapján a „szabadon enged” ígére gondolnak) a „meghalás fiait” (11. vers). Azt jelenti ez, hogy Isten meghallgatja hívei imádságát, és a halálos veszedelemből is kimentti őket. Az érem másik oldala a bűnösök „hétzeres”, azaz súlyos és teljes büntetése (Gen 4,15.24; Lev 26,18.21.24). A büntetés személyes lesz. Ki-ki a „keblébe”, ruhájának az öv felett levő öblébe (ahol értékeit tartja) kapja a neki járó büntetést (Ézs 65,6; Jer 32,18), hiszen magát Istent gyalázták. A zsoltár az Úrra bízva a bosszúállást (Deut 32,35; Róm 12,19; Jel 6,10).

13. vers. A zsoltár befejező részének első fele ún. bizalom-motívum. Isten pásztor-ként vezette ki népét Egyiptomból (Zsolt 77,21; 78,52; 80,2; 95,7). A babiloni „foglyokat” is így fogja vezetni (Ézs 40,11). A megmentettek fogadalmat tesznek Isten magasztalására. Isten népének az a rendeltetése, hogy őt dicsőítse (Zsolt 100,3 s köv.).

Csombord ünnepén

Csiha Kálmán

Csak egy követ

(Templomszentelés, 1996. november 9.)

Alapige: Józsué 4,5–7

Ez az Ige Izráel népe honfoglalásáról beszél. Megérkeztek az ígéret földjének határára. Előttük volt a kavargó, bővizű Jordán, melynek neve magyarul sebesen folyót, de halált is jelent. Azon túl volt az ígéret országa. Isten így szólt Józsué által: menjetek át a Jordánon a túlsó partra, és a kavargó vizek mélyéről vegyen fel mindenki egy-egy követ a nemzetségek száma szerint, és vigye át emlékeztetőül a túlsó partra.

Ebben az esztendőben a honfoglalás 1100. évét ünnepeljük. Ez a templomjavítás is annak az emlékeztetőre készült. Ez az Ige, amely arról a régi honfoglalásról beszél, a mi honfoglalásunkról és a mi mai honfoglalásunkról is beszél.

Monda Józsué: menjetek az Úrnak, a ti Isteneteknek frigyládája előtt a Jordán közepébe, s vegyen fel magának mindenki egy-egy követ. Hányszor szólt hozzánk így az Ige. Hányszor szólt így e gyülekezetnek; hányszor szólt így a ti őseitekhez; menjetek át! Mennyi mindenen kellett átmennünk a történelem folyamán! Az akkori jordánok kavargó, vad vizein, az akkori jordánok mély völgyén. Mennyi mindenen kellett átmennünk! Az 1300-as évek elejéről szól az első történelmi feljegyzés Csombordról. Mennyi minden történt azóta! Át kellett menjen ez a nép a török- és a tatárjárás minden veszedelmén. Amikor őseink e régi templom helyére 1702-ben felépítették az újat, akkor át kellett menni a Rákóczi-féle szabadságharc minden lelkestülésén, majd minden fájdalom és szenvedésén. Át kellett menni a 40 éves csendes elnyomatáson. A XIX. században egy elvesztett szabadságharcon, de át kellett menni két elvesztett világháborún is. A XX. században mennyi mindenen kellett átmenni! De valahogy úgy mentünk át az akadályokon, mint Izráel népe a Jordánon.

Ott és akkor így szólt az Ige: menjetek át az Isten frigyládája előtt, a Tízparancsolat frigyládája előtt a Jordán folyó közepébe. Menjetek az Isten Igéjével, mert ha Izráel népe akkor és ott a frigyláda nélkül próbált volna átmenni a Jordánon, akkor nem állt volna meg a Jordán vize, akkor elborították volna őket a hullámok, akkor ott letek volna a sírjukat. De az Isten frigyládájával átmertek a sebes folyón.

Ez a messzire látszó szép templom azt hirdeti nektek, azt hirdeti az erre jövő embereknek, hogy egy maroknyi nép csak úgy tud megmaradni, csak úgy tud átmenni az egyik partról a másikra, csak úgy tud átmenni a történelem vad, örvénylő vizein, ha nem engedi el Isten kezét, ha Isten Igéjével megy előre.

Menjetek hát előre a túlsó partra! De közben visszapillantunk nemzetünk történelmére, és leborulva előtte, megköszönjük Istennek, hogy segített megtartani ezt a templomot, hogy ebben a templomban kapta az ő népe azt az erőt, amellyel mindig átmert a túlsó partra.

Menjetek előre! Hányszor kellett nektek is – kedves testvéreim – külön-külön átmenni a zúgó Jordán vizein! Én nem ismerem a ti partjaitokat. Ti ismeritek azokat. Nem tudom, hogy hány külön szenvedésen kellett átmennetek, hány külön félelmen, betegség, hány temetésen, operáción kellett átmennetek. Ti tudjátok. Mindenki ismeri a saját maga, a családjá, a gyermekei nehézségeit, nyomorúságait. Ti tudjátok, hogy csak úgy tudunk átmenni mindezekben, ha az Isten szavával mentünk, ha Istentől kapott erővel mentünk. Menjetek hát előre a túlsó partra.

Most is úgy szól hozzánk az Ige: menjetek át, menjetek előre a túlsó partra, menjetek a következő évszázadok és évezredek felé, Csak úgy tudunk átmenni, ha az Isten szavá-

val megyünk, ha az Isten Igéjével megyünk, ha Isten parancsa ellenére ez a nép nem öli meg a gyermekeit, és ha Isten szavára tanítjuk őket. Csak így lesz jövődö! Csak úgy tudunk átmenni, ha Isten szavával megyünk. Menjetek át, menjetek előre a túlsó partra. Ez a túlsó part nem csak a történelemben van. Ez az túlsó part itt van a szívünkben, testvéreim. A honfoglalás nemcsak a történelemben játszódtott le, hanem ahhoz, hogy megmaradjunk, egy második honfoglalásnak is kell történnie, mind a jövőnkben, mind a szívünkben. Az Isten országa honfoglalásának kell végbemennie, hogy Jézus Krisztus foglalja el a mi szívünket, hogy Jézussal tudjuk mi elfoglalni a saját szívünket. Menjetek át a másik partra, a félelemből a bátorságba. Hányan elmenekültek innen, hányan elmentek. Nem szabad félelemből elhagyni azt a helyet, amelyet Isten nekünk adott. A félelem partjáról a bátorság partjára kell átmennünk, a bizonytalanság partjáról az Istenben való erős bizodalom partjára kell átmennünk. Menjetek át a túlsó partra!

Én nem tudom, hogy milyen a partotok, én nem tudom, hogy itt hány családban van bánat, meg nem értés, idegesség, veszekedés, istentelen beszéd. Én csak azt tudom, hogy sajnós a mi népünk sokszor gyalázza az Istent, és sajnós sokszor marjuk egymást. De azt mondja most nekünk Isten: legyen egy szép, csodálatos honfoglalás. Menjetek át a veszekedés partjáról az egyetértés partjára; a zilált családi életből a szép boldog családi élet partjára.

Én nem tudom, hogy milyen a ti otthonotok. Remélem, hogy szép, remélem, hogy békesség, szeretet és megértés van köztetek. Remélem, hogy ti, kedves férfitestvéreim, észreveszitek a feleségetek szeme sarkában a könnyet és egy-egy rezdülő szavuk mögött a fájdalmat, és remélem, van számukra simogató kéz és simogató szó.

Én nem tudom, hogy milyen a partotok. Én nem tudom, hogy miként várjátok haza férjetekeket, hogy milyen otthont sikerült nektek teremtenetek, hogy imádkoztok-e mindennap a békességért. Én nem tudom, hogy milyen a partotok otthon, de át kell mennünk ezen a szép, csodálatos honfoglaláson, át kell mennünk a másik partra. Ha nem szép ez a part, át kell menni a másikra, szeretettel kell várni egymást, észre kell venni a társ szívében a bánatot, a gyermek szívében a tanácstalanságot, idejében észre kell venni a Sátánt, aki meg akar rontani. Menjünk át a másik partra, ahol este a család Bibliát olvas és elmondja együtt a Miatyánkot és elénekel egy-egy szép templomi éneket. Menjünk át a másik partra, ahol meg tudunk bocsátani egymásnak, ahol szeretni tudjuk egymást. Azt üzeni ma nekünk az Ige, hogy csak akkor lesz jövőnk, ha a szívünkben megtörténik ez a szép honfoglalás, ha átmegyünk a másik partra.

A Jordán közepébe kellett belépni. Bátor emberek kellett ehhez. Képzeljétek el, a Jordán folyó zúgva, tajtékozva rohant le a hegyek között, Izráel népe azonban a pusztaság felől, Egyiptomból jött, s így nem tudtak úszni. Isten segítségével kellett az átkeléshez. De nem futkostak a parton, és nem jajongtak kétségbeesve a parton: miként fogunk átmenni? Hanem hittek az Istenben, s a frigyháza előtt beléptek a zajló vízbe. Ekkor kétfelé vált a Jordán vize, mint a Vörös-tenger valamikor 40 évvel azelőtt. És át tudtak menni az ígéret földjére, az Isten országába. Ma sem a parton futkosó, tanácstalan embeerekre van szükség, nem a veszekedőkre, nem a kétségbeesettekre van szükség, hanem Istenben hívő, bátor embeerekre, akik bíznak az Úrban és belépnek a történelem zajló vizeibe, hogy átkeljenek rajta.

Köszönöm nektek, kedves csombordi testvéreim, hogy ti nem futkostatok tanácstalanul a parton, nem álltatok bölcselkedve, veszekedve a parton, hanem beléptetek a Jordánba, mint az őseitek annyiszor, és nem kérdeztétek, hogy honnan lesz majd a pénz, hanem áldoztatok és megújítottátok a templomot. Ne legyetek sohasem parton futkosó, tanácstalan, zúgolódó, veszekedő emberek. Isten országában bátor, Istenben hívő, előrelépő embereknek kell lennünk, hogy Isten nevében bele tudjunk lépni a történelem vizeibe, hogy az ő segítségével kétfelé váljék a víz és mi megérkezessünk a túlsó partra.

Azt mondja az Ige: vegyen fel mindegyiketek egy-egy követ az ő vállára. Csak egy követ, nem többet. Ez a rendelkezés a 12 nemzetségnek szólt. Ők kellett hogy előre-menjenek. Őket rendelte előre Isten. Ma a lelkipásztor, a gondnok, az édesanya, az édesapa kell elől menjen. Sohase mástól várjuk. Ahova rendelt bennünket Isten, ott azt az egy követ a jövőnk építésére nekünk kell felvenni, azt nem lehet másra hagyni. Nem kér sokat tőlünk az Úr Isten, csak egy követ a Jordán örvénylő mélyéből. Nem kér sokat, csak egy életet, egy édesapai életet, akire úgy tud visszanézni a gyermeke, hogy az én apám szája tiszta volt, az ő szíve tiszta volt; az én apám nem hagyta el a templomot és őseinek hitét. Nem kér többet tőlünk Isten, csak azt az egy követ. Csak azt az egy édesanyai tisztaságot, hűséget, szolgálatot, amellyel odaülünk gyermekünk kiságya mellé és megtanítjuk neki az Úr imádságát. Csak azt az egy szolgálatot kéri Isten, amit megtehetnek a szülők és a nagyszülők. Csak azt az egy könnyet, amelyet nekem kell elsírnom a bűneim miatt, mivel azt senki más helyettem nem sírhatja el. Csak azt az egy áldozatot, amelyet én kell hogy meghozzak, mert azt helyettem más meg nem hozhatja. Csak azt az egy szívet, amelyet nekem kell odaadnom az Úrnak, mivel azt helyettem senki más oda nem adhatja. Nem kér sokat az Úr; csak azt az egy követ! Ez a templom azért áll, hogy életünket hálaáldozatul az Úrnak szenteljük. A tatárjárás után újraépítve, a török világ után újra megjavítva – ezért állt a régi templom, és ezért áll a mai templom. És azért állnak Erdélyben a templomok, mert voltak életetek, férfiak, nők, lelkipásztorok, gondnokok, presbiterek, akik azt az egy követ, azt az egy szívet, azt az egy életet felvették a vállukra, és odatették az Úr színe elé az ő dicsőségére.

Isten áldjon meg benneteket, kedves csombordi testvéreim, hogy azt az egy követ el bírjátok hozni. Mert úgy szól itt az Ige, hogy legyen ez jelül köztetek. Ha ezután azt kérdezik a ti fiaitok, hogy mire valók nektek ezek a kövek, akkor ti mondjátok meg, hogy kétfelé vált a Jordán vize a ti apáitok előtt, hogy jelül legyen nektek. Mondjátok majd el, ha kérdezik a ti gyermekeitek, a ti fiaitok: mire valók e kövek, mire való ez a templom, édesapám, akkor ti tudjátok elmondani, hogy amikor minden reménységünk elvételét, akkor reménységet e kövek között kaptunk; hogy amikor elvételét a jövőnk és még a múltunkat is el akarták venni, akkor a megtartatást a kövek között adták nekünk, mert ezek a kövek Istenéi voltak. Mondjátok majd el nekik, hogy mit kaptatok itt, hogy a templom, az Ige erejével tudtatok megállni minden nehézségben. Mondjátok el, hogy állnak Erdély-szerre, Magyarországon és a tengerentúl a templomaink, melyek arra valók, hogy jelül legyenek, hogy messze hirdessék: egy kicsi, megtört nép előtt kettényíltak a történelem vizei, és mi Isten kegyelméből megérkezhettünk a túlsó partra. Mondjátok el majd nekik, hogy Isten nélkül nem lehet átkelni: a történelem zúgó vizén. Mondjátok el akkor, amikor még kicsik, amikor odaültök az ágyuk mellé, vagy amikor ők az öletekbe ülnek, s azt mondják nektek: mesélj nekem, édesanyám, akkor tudjátok majd igaz mesét mondani a múltunkról, az Úr Jézus Krisztus életéről, szeretetéről, hogy már ott az öletekben megtanulják, hogy mire valók nekünk e kövek, hogy e kövek emlékeztetőül, élő jelül legyenek Izráel fiainak mindörökké.

Legyen e templom erőforrás. Legyen ez a templom számotokra mindig indulás. Legyen ez a templom számotokra új honfoglalás a szívünkben, hogy tudjunk átmenni az egyik partról a másik partra, a Jézus nélküli partról az Isten partjára. Legyen számotokra áldott erőforrás ez a templom, hogy amint az Igében írva van, tudjátok Istennel bátor lenni. Isten szavára merjetez mindig elindulni, merjetez belépni a félelmek kavargó vizébe azzal a hittel, hogy megtart minket Isten. Legyen ez az új, szép, megújított templomotok égre mutató jel, hogy velünk az Isten. És ameddig övele leszünk, megmaradunk nemzetségről nemzetségre, örökkön-örökké. Ámen.

Vasárnapi prédikációk

Boross Géza

Budapest, Magyarország

Honnét jöttem?

Alapige: 1Mózes 1,26; 2,7

Bibliolvasás: 1János 3,1–11

A múltkor egy ismerősöm a következőt mesélte: Éveken át kitűnően működött a lenygel gyártmányú villanyvasalója. A napokban azonban felmondta a szolgálatot. Átvitte a szomszédban lakó villanszerelőhöz, aki készségesen megnézegette, majd visszaadta a tulajdonosnak, mondván: „Sajnálom, asszonyom, nem ismerem ezt a külföldi konstrukciót. Ha piszkálom, csak elrontom.”

Az az érzésem, testvéreim, hogy valahogy így van mai világunk is az emberrel, a modern emberrel, ezzel a hallatlan összetett jelenséggel, akinek annyi de annyi baja és problémája van. És segítőkézségben sincs hiány. Szaktudományok sokasága és szakemberek ezrei boncolják, vizsgálják a mai embert. És az eredmény? Pontosan az, amitől a villanszerelő félt: megpiszkáltuk és elrontottuk. Minél inkább igyekszünk reparálni, annál többet rontunk rajta. Igen, mert nem ismerjük a „konstrukciót”. Mert, hogy a képnél maradjunk, ennek a „szabadalomnak” is, akit így hívunk, hogy „ember”, megvan a maga titka, megvan a nyitja, s ez az, hogy az ember végső fokon nem a természet terméke, hanem Isten teremtménye. Röviden szólva: Az ember isteni konstrukció!

Tökéletesen tisztában vagyok azzal, hogy éppen a mi napjainkban mennyire nem magától értetődő ez az üzenet. Teljesen süketnek kellene lennünk, ha nem hallanók a modern embertan rádióját, mely szerint az emberhez semmilyen „istennek” sincs köze. Az ember az állatvilágból fejlődött ki, s a nagy természettudós Linné szerint az ember az ún. főemlősök alosztályába tartozik. Ezért kétszeresen is fontos, hogy meghallgassuk a Biblia tanítását, Isten üzenetét e témáról. Természetesen nem azért, hogy vitatkozni kezdjünk azokkal, akik nincsenek itt a templomban, hanem azért, hogy mi magunk gyógyuljunk. Mai Igénk üzenete ugyanis arról beszél: ahhoz, hogy lelkileg meggyógyuljunk, vagy a kezdő képnél maradván, hogy újra „rendeltetésszerűen üzemelhessen a villanyvasaló”, mindenekelett azt kell felismerni, honnan jöttünk.

Jertek azért, hallgassuk ma Isten Igéjének tanítását az ember származásáról!

I.

Először arra kell röviden rámutatnom, milyen haszna, milyen előnye van az ember életében az ember származásáról szóló bibliai üzenetnek.

1. Mindenekelett az a haszna van, hogy megértjük, illetve jobban kezdjük érteni önmagunkat. Hiszen rengeteg tragédia forrása éppen az, hogy nem értjük magunkat. Némregeen olvastam, valaki nagy ostobaságot követtek el. Okiratot hamisított. Ebben a hamis okmányban különféle címekkel tüntette ki magát (egyetemi magántanár, kandidátus stb.). Amikor leleplezték és felelősségre vonták, egyetlen védekezést tudott csak kinyögni: Én magam sem értem magamat. Kérem, higgyék el! Magam sem értem magamat. Íme, ide vezethet, ha valaki „nem érti önmagát”. Isten ezért akarja, hogy „értsük” magunkat. Ehhez azonban Istentől kell kiindulni. Innen kiindulva lehet megérteni, miért van állandó hiányérzetünk. Hogy pogány rímek és muzsikák között miért szomjazunk valami örököt. Hogy miért vagyok kereső, elégedetlen, szeretetre szomjazó, elismerésre áhító ember. S ha rendes úton nem, hát akkor bűnös úton is megpróbálom kielégíteni

értékelés, megbecsülés, elismerés utáni vágyamat. Innen kiindulva lehet felismerni: Isten hiányzik az életemből.

2. De ez a származásszemlélet nem csak életünk sok „miértjére” ad magyarázatot, hanem fék az ember állattá válásával szemben. Mert érdekes módon, sőt döbbenetes módon az Isten képére és hasonlatosságára teremtett ember olykor valóságos állattá válik. Megrázó képeket lehetne idézni erre nézve a történelemből, az emberiség vérzivataros évszázadaiból. Közelebből az első és második világháború történetéből. A kínzókamrák, a tömegsírok, a szőnyeg- és atombombázások retteneteiből. De ne menjünk ilyen messzire. Idézzük csak annak az 51 éves izrákos asszonynak a történetét, aki a rendőrségi hírek szerint a cserépkályhához verdeste 81 éves anyja fejét. Ezt akarja megakadályozni az ember származásáról szóló bibliai elbeszélés. És azt, hogy fiatal leányanyák az udvari WC-ken szülnének és az emésztőgödörbe dobják újszülött gyermeküket. És azt, hogy ne az legyen egy-egy névnap, születésnap mulatság csúcspontja, aki – az újságok híradója szerint – vasszéket vágott a mulatozók közé. Azt akarja megakadályozni az ember származásáról szóló bibliai elbeszélés, hogy ha az éjjeliőr rászól a tolvajra, hová viszed azt a láda almát, akkor a tolvaj ne pattanjon fel az egyik traktorra és ne hajtson rá az öregre, ezt ordítva: „Most úgylis halálra gázollak, te féreg!” Ezek mai történetek, testvéreim! Világos tehát, az állatot nem kell felébreszteni az emberben. Az emberben inkább a maga eredeti isteni természetét kell felébreszteni. Jézus Krisztus is így szemlélte a bűnösöket. Örögi megszállottban, parázna nőkben, vámszedőkben meglátta az Istentől származott embert, aki menet közben eltorzult.

3. De az, hogy az ember isteni konstrukció, azt is jelenti, hogy az emberrel foglalkozó szakembereknek meg kell változtatniuk az ember „kezelését”, az ember „terápiáját”. Tehát a hormoninjekciók, az emberi agy gyógyszerzése, az idegcsillapítók és kúrák, az orvosi hipnózis és pszichoanalitikus kezelés mellé, de inkább „helyett”, fel kell fedezni és fel kell használni az Istenhez vezetés, az imádság, a hit, a bibliaolvasás gyakorlását mint orvosságot. Új kúrára van szüksége az embernek! Így is lehetne mondani, hogy „istenkúrára”. Vagy ahogyan egy neves theologus (Bohren) mondja valahol: Nem elég az embert gyógyulása érdekében a saját gyermekora történetéig visszavezetni, még tovább kell visszamenni, az őstörténetekig, az ember teremtéséről szóló bibliai történetig kell visszamenni. Itt kezdődik az ember valóságos és gyökeres gyógyulása.

II.

Igen, de hát milyen bizonyítékai vannak a Biblia emberszemléletének, annak az üzenetnek, melyet ma hallgatunk, hogy ti. az ember isteni konstrukció?

1. Nos, testvérek, itt van mindjárt a biológiai dokumentáció: az emberi agy csodája, illetve annak sajátos tulajdonsága: az emberi intelligencia. Mi jellemzi az emberi agyat? Sokféle gazdag jellemzője közül csak egyet említek most: a szüntelen való alkotást. Ahogy egy jó háziasszony megtervezi és elkészíti az ebédet, ahogy egy jó szabó „meglehel” azt a ruhakölteményt, ahogy egy építész „felhúzza” először csak magában, a saját fantáziájában azt az épületet, ahogy a nagy zeneszerző papírra veti kották formájában azt a zenét, melyet már előzőleg a fejében hallott, úgy működik az emberi agyvelő. Ez a tervezés, elképzelés, megálmodás, ez az agy egyik sajátos működése. Ilyen munkát, ilyen konstruktív munkát az emberek kívül egyetlen valaki végez, és pedig világméretében: Isten maga. Az az Isten, aki maga a szüntelen alkotás és ötlet, gondolat és teremtés.

2. De van itt egy másik terület is, amely az ember isteni származására utal: az ember művészete. Egyetlen más élőlénynek nincs ilyen sokoldalú művészete. Mit lát meg a művész? Valami elemi erejű szépséget. A színeknek, a formáknak, a hangoknak olyan formáját, amit avatlan szem vagy fül nem is gyanít. Nos, ez a látás, ez a hallás, a fara-

gatlan kötömbben Mózes hatalmas alakjának a megpillantása, ahogy az Michelangelóval történt, jele az emberben az isteni vonásnak, illetve ez is isteni vonás az emberben. Hiszen minden szépnek Isten a forrása.

3. De ne hagyjuk említés nélkül az ember isteni származásának harmadik bizonyosságát sem. Hiszen mindig voltak emberek, akik egyszerűen rosszul érezték magukat a bűnben és mindig törekedtek a szent, a tiszta életre. Idézhetnők itt a középkor híres szentjeit (Assisi Ferencet pl.), akik lemondtak világról, családi otthonról, karrierről, pénzről, élvezetekről, és a kolostorok hideg termeiben és celláiban szigorú önfegyelemben töltötték az időt. De őket ne idézzük most, nehogy valaki azt gondolja, hogy Isten is ilyen „remete”, aki megveti a családot, munkát, vidámságot, szerelmet. Idézzük azért inkább a modern szenteket, akik nem mondtak le családról, autóról, zenehallgatásról és, urambocsá! talán még cigarettáznak is, de ha kellett, életük egy-egy fordulópontján bátran mondtak nemet az embertelenségnek. És inkább felgyújtották magukat, mint az az amerikai katona, csak azért, hogy ne kelljen ártatlan emberek kis családi otthonát felgyújtania. Emberekre gondolok itt, akik lelki okokból lettek szegények, mellőzöttek, elhagyottak, sőt meghurcoltak. Ugyanúgy, mint Jézus, aki amikor Istennek formájában volt, nem tekintette zsákmánynak, hogy ő Istennel egyenlő, hanem megalázta magát a keresztfának haláláig.

4. De érintsük röviden a bibliai emberszemlélet negyedik bizonyosságát is, a valláslélektani bizonyítékot. A valláslélektan számtalan konkrét eset alapján állítja, hogy igenis lehetséges egy-egy bűnös ember „újjászületése”! Vannak emberek, akikről mindenki azt hiszi, hogy mozdíthatatlanok, hogy belekeményedtek a bűnbe. Egyszer azonban találkoznak az igazi, az élő Istennel, és e találkozás következtében kicserélődnek. A Bibliában ilyen ember volt Pál apostol. Az egyháztörténetben ilyen Augustinus, Luther és Kálvin. Ma is számos ilyen ember van.

5. De az igazi bizonyítéka az ember isteni származásának mégiscsak ő, akit utoljára említék, maga a mi Urunk Jézus Krisztus. Ő, akire Pilátus e szavakkal mutatott rá: Íme az ember. Íme az ember a maga egyszerűségében, tisztaságában, ártatlanságában, eredeti kiadásában. Amilyennek Isten tervezte, álmodta. Íme az ember, akiben álnokság nem találtatott. Akiről még egy római százados is kénytelen volt elismerni, mondván: „Bizony ez az ember Isten fia volt.”

III.

Vessük fel végül azt a kérdést: milyen evangéliuma, milyen örömmüzenete van ennek a származáselméletnek itt és most számunkra, ízig-vérig mai, modern, elvilágiasodott emberek számára? Csak annyi, hogy minden zsákutcából vissza lehet térni az Atyához! Van visszaút az Atyához! A Biblia mond is erről egy példázatot a Lukács evangéliumában: Egy apának volt két fia... A tékozló fiút a visszatérése mentette meg. Lelkigondozói tanácsom így hangzik tehát: Térj vissza lélekben a te Atyádhoz. Elromlott a házasságod? Térj vissza mennyei Atyádhoz! Elveszett az életkedved? Térj vissza mennyei Atyádhoz! Kettétört a karriered? Térj vissza mennyei Atyádhoz. Kifosztott, megalázott az élet, te magad rontottad el az életedet? Térj vissza a te mennyei Atyádhoz. Ott van a gyógyulás.

A múltkor a feleségemtől azt kérdezték egy társaságban: árulja már el bizalmasan, milyen gyógyszert szed, hogy mindig olyan nyugodt? Ő elmosolyodott, és ennyit mondott: Nem szedek semmilyen nyugtatót. Én hívő ember vagyok. Van egy hűséges mennyei Atyám az égben. Az ő gyermeke szeretnék lenni itt a földön. És van egy drága Uram, a Jézus Krisztus, olyan szeretnék lenni, mint ő: alázatos, szelíd. Ebben a Szentlélek Isten támogat engem. Ennyi az életem titka.

Ez az ember istenképiségének titka. Ez a származásunk tudatának a haszna. Fedezd fel hálával, örömmel, ujjongd te is isteni származásodat! Ámen.

Boross Géza

Budapest, Magyarország

Az ember szerkezete

Alapige: 1Thesszalonika 5,23

Bibliaolvasás: 2Korinthus 5,1–10

Az elmúlt hét egyik reggelén ahogy kiléptem a parókia kapuján, hirtelen fékezéssel éppen itt a kapunk előtt lestopolt egy Skoda. Két elegáns úr ugrott ki belőle, s néhány pillanat múlva csavarhúzókkal, fogókkal dolgozni kezdtek a motorházban. Mire visszatértem a Közérből, éppen készen lettek. Visszaültek. Csapódtak a kocsiajtók, s a kis Skoda vígan gurulni kezdett.

Ahogy jöttem befelé, önkéntelenül is arra kellett gondolnom, milyen jó lehet ezeknek az embereknek. Ők nemcsak vezetni tudják az autót, hanem ismerik a kocsni szerkezetét is. Nemcsak kívülről ismerik a kocsit, hanem belülről is. Tudják, hogyan van összerakva, s ezért ha olykor „le is robban” a kocsni, újra élővé tudják varázsolni.

És vajon, fűztem tovább a gondolataimat, nem erre volna-e szüksége a mai embernek is a saját élete szempontjából? Arra, hogy ne csak kívülről, hanem belülről is ismerje önmagát! Fedezze fel, hogyan van ő „összerakva”! Megfigyeléseim, lelkési tapasztalataim szerint a lelkigondozói problémák jó része onnan adódik, hogy az ember csak a maga külső, fizikai tulajdonságait ismeri úgy általában, de a belső szerkezetről már valami keveset tud. Ezért szükséges az emberről szóló igehirdetés-sorozatban legalább egyszer prédikálni arról a kérdéssel, hogy az ember, ez a csodálatos isteni konstrukció, hogy van összerakva. Pontosabban, milyen az egészséges emberi élet a Biblia szerint.

Alapigénk az első Thesszalonikai levélből erről ad tanítást. Éspedig azt mondja, hogy az ember a test, a lélek és – teljes valóságának kifejezéseként – a szellem egysége. Azt hiszem, az Ige mondanivalója világos. Az ember három alkatrészből van összeszerkesztve: testből, lélekből és szellemi valóságból, és ez a három rész akkor működik jól, ha meg van szentelve. Tehát ha nem a bűn uralkodik rajta, hanem Isten.

Jertek ezért, hallgassuk meg ma ezt a bibliai tanítást az ember szerkezetéről, éspedig gyógyulásunk érdekében hallgassuk meg ezt a tanítást.

I.

Alapigénk azért sarkalatos helye az emberről szóló bibliai s így a református tanításnak, mert azt mutatja meg, mikor tekinthető egészségesnek az ember. Mai alapigénk szerint:

1. Először akkor, ha szent testi életet él. Ami azt jelenti, hogy Isten megbecsüli az ember testét. Nem tartja alábbvalónak a többi részhez képest. Ahogy a virágnak szüksége van vázára, a bornak hordóra, a könyveknek könyvespolcra, a tévé szerkezetének dobozra, ugyanúgy az embernek szüksége van a testére. Ezért Isten védi, becsüli, szükségét gondviselő szeretetével megelégti. Jézus szombatnapon is megengedte tanítványainak a kalászszedégetést, mert a testnek ennie kell, nem elégedhet meg még a legszebb és legigazabb tanítással sem. Isten tehát igenli, akarja az ember testi életét. Csak-hogy – s itt van a fordulat – nem mindegy, milyen testi életet él az ember! Mert ha a test csak enni, csak inni, csak ölelni akar, sőt ha pusztító szenvedélyek rabjává válik (nikotinfüggőség, alkoholfüggőség, morfiúm- és heroinfüggőség), akkor már felborult az

Isten által gondolt terv és harmónia. Az egészséges emberi élet éppen ezért a test megszentelésével kezdődik. Ami nem aszketizmust jelent, hanem kordában tartást. Szolgáltatba állítást. Isten szolgálatába való állítást. Az igazi szentség problémáját röviden egy képpel próbálom megvilágítani. Ha szomjas vagy, szabad innod – de nem a pocsolóból! Azaz: szabad házaseletet élni, de nem szabad házasságot törni! Szabad könyveket olvasni, de nem szabad a szennyirodalomért pénzt adni, azt kézbe venni és terjeszteni. Szabad televíziót nézni, de nem az erotikát, sőt a pornót és a brutalitást kell keresni benne. Szabad élni hálaadással, de nem szabad visszaélni Isten testi ajándékaival.

2. Ugyanez a szabály érvényes az ember lelki életére is. Azaz az ember érzelmi és fantáziaéletére is. Érdekes jelenség, amin érdemes elgondolkodni: ahogy a szentség gondolata kiment a divatból, úgy jött divatba a pszichoterápia, az emberi lélek gyógyászata. Miért lesz egyre több ember hisztériás, neuraszténiás, depressziós, sőt nemegyszer még skizofrén is? A Biblia azt feleli, azért, mert nincs az embernek megszentelt lelki élete. Amikor most a héten egyik presbiterünk lakkozta a lelkeszi hivatal öreg bútorait, arra gondoltam, milyen érdekes dolog ez. Amíg nem volt lakk a fán, még az is meglátzott rajta, ha pusztá kézzel hozzáértünk. De most, hogy lakkozott, nyugodtan meg lehet fogni, kezünket rá tudjuk tenni. Nem marad ott a piszkos kéz nyoma. Valahogy ilyesmi a szentség az életünkben. Védőlakk, ami nem engedi, hogy rajtunk hagyja keze nyomát a sátán. Azt kérdezed, nemegyszer tőlem is, miért vagy te olyan ideges belülről. Miért van annyi szorongásod, miért lepnek el tisztátalan gondolatok? Miért tud kiborítani érzelmileg sokszor egy odavetett szó vagy fölényes, lenéző mosoly? Nos azért, mert hiányzik a „védőlakk”, a Jézus megszentelő vérenek védelme az életedből. Mert nézd csak – ellenpróbaként – a szenteket. Még a viharban is micsoda nyugalom, békesség árad belőlük. Jézus maga nyugodtan aludt a viharban. Pál apostol pedig a hajtótörés szélén nyugodtan leült kenyerezni a hajójában. Ők tudtak valamit, Azt, hogy nem kell félni, mert vigyáz rájuk a gondviselő kegyelem.

3. Igénk azonban nemcsak a testünk, nemcsak a pszichénk, hanem a pneunánk, a szellemünk valóságának a megszenteléséről is beszél. És itt az egyik legfontosabb figyelmeztetés az, hogy nemcsak teste, nemcsak lelke, de pneumája is van az embernek. Olyasmi ez, mint a rádióba beépített antenna. Olyan műszer, ami képes fogni az URH-adást. És éppen az a kérdés, hogy melyik URH-adást fogjuk. Ugyanis két URH-adás létezik. Az egyik alulról, mondjuk így az alvilágból, a sátán világából érkezik; a másik felülről, Isten mennyei világából. Az alvilági adás felhívás a bűnre. A mennyei adás felhívás az engedelmességre. Sokak élete azért olyan szennyes, áldatlan és tisztátalan, mert nem ismerik az ember e szerkezetét. Mert csak az egyik URH-adást fogják. Amíg ugyanis a pneuma nincs megszentelve, addig csak az alvilági adást fogja. A pneuma megszentelése azt jelenti, hogy Isten átállítja az antennát az ő adására.

Foglaljuk össze Igénk eddigi üzenetét, ami az elmondottakból remélhetőleg kivilágosodott: Az emberi test, lélek és szellem csodálatos hármasság, ez az egység, ez a szerkezet akkor működik jól, ha meg van szentelve. Akkor ezek az alkatrészek nem egymás ellen dolgoznak az emberben, hanem összhang uralkodik közöttük. Ez az Ige világos tanítása.

II.

De hát így vannak-e ezek? Úgy van ez az életben is, ahogy a Bibliában és annak nyomán a mi református tanításunkban? A kérdésre felelni kell, mert bármilyen igaz és nyilvánvaló is a Biblia igazsága, a meg nem szentelt emberi értelem még a napot is hajlandó kétségbe vonni az égen. Nézzünk hát szembe a kételkedő ember, vagy ahogyan ma mondjuk, a szkeptikus nemzedék kérdésével. Igazolja-e az emberről szóló tapasztala-

lás a Biblia tanítását? A kérdésre azért lehetséges a felelet, mert rá tudunk mutatni Isten szentjeinek az életére. Augustinustól kezdve Schweitzer Albertig. Mindegyikükben szemlélhetjük, milyen „összhang” van a test, a lélek és a szellem valósága között, ha az ember „mindenestül” benne áll Isten megszentelő kegyelmének folyamatában. De mindezeket túl utalhatunk magára Pál apostolra, aki miként Illés, ugyancsak ember volt, hozzánk hasonló természetű. Mit láthatunk rajta?

1. Először is azt, hogy a szenteknél a pneuma áll az első helyen. Nálunk a képlet nem ez, hogy „test – lélek – szellem”, hanem ez: szellem – lélek – test. Maga alapigénk is mutatja ezt. Pál egyáltalán nem véletlenül említi első helyen az ember szellemi életét. Azért teszi ezt, mert ő mint hívő ember elsőrenden szellemi életet élt. Azaz életének első számú alaptevékenysége volt a rendszeres imádság, bibliaolvasás, Isten dolgain való töprengés, Isten útjának kutatása, a Lélek vezetésének keresése. Ugyanígy volt Assisi Ferenc, Kálvin és Bonhoeffer esetében. A régi és a modern szentek életében. A szentek elsősorban „istenkereső”, „istenkutató” emberek voltak. Mindennél fontosabbnak, előbbrevalónak tartották az élő, eleven kapcsolatot az Úrral.

2. A második, amit a szenteknél, de különösen Pál apostolnál láthatunk, az az, hogy a megszentelt pneuma milyen pozitív hatással van a lelki életre, a pszichére is. „Nagy örömmel dicsekszem azért az én szenvedéseimmel” – írja Pál a 2Kor 12-ben, miután pneumatikusan megértette a testébe adott tövis értelmét. Ezért „nem borult ki”. Ezért nem kapott migrént! Ezért nem mondta azt: „Torkig vagyok. Elég. Semmi pénzért nem csinálom tovább.” Ezért tudott örülni, ahogyan a Filippi levélből látjuk. Ezért tudott tervezni, ahogyan a Cselekedetek könyve mutatja. Ezért tudta újra felvenni a harcot az evangéliumért. Azért, mert az alulról érkező negatív felhívásokat – Látod, te csak egy alacsony ember vagy és ráadásul még szembeteg is – kiszorították, semlegesítették a pneumatikus eszmélkedések. Tövised, erőtlenséged által is Isten akarata, sőt ereje jut célba.

3. De hogy a kép teljes legyen, vessünk egy futó pillantást Pál apostol testi életére is. Mindnyájan tudjátok, hogy Páltól származik az egyik legszebb aranymondás: „Mindenre van erőm a Krisztusban, aki engem megerősít!” Szinte el sem tudjuk sorolni, mi mindenre volt ereje, és pedig fizikailag. Hogy törekeny teste micsoda teljesítményekre volt képes! Nemcsak utazásra, hanem arra is, hogy több alkalommal végigszenvedje a megostoroztatás gyötrelmét. De beszéljen ő. Nyissuk csak fel a Bibliánkat, mit olvashatunk a 2Kor 11,25 s köv.-ben? Íme... Mi volt a titok? Jól működött a hármasság. A pneuma erősítette a pszichét, az pedig a szómát. Azt hiszem, nem kell folytatni. Világos az Ige üzenete: A szenteknél jól működik, azaz összhangban van a hármasság.

III.

Az elmondottak után mi az én lelkigondozói tanácsom számotokra? Így próbálok megfogalmazni, talán egy kicsit kiélezve is: Szeretett testvéreim! Törökóri gyülekezet! Csináljátok már valamit az Isten szerelmére avégből, hogy megszenteltesse szellemi, lelki és testi életeteket! Csináljátok ügyet a megszenteltetésből! Mert ha azt csináltok, rá fogtok ébredni, hogy nekünk nem sikerül megszentelni magunkat! Ámde ugyanakkor: lehet kérni Istentől a megszentelést. A megszenteltetésért könyörgő ember azt a választ fogja nyerni az Úrtól, rendben van, csak te ne állj ellene megszentelő kegyelmének. A megszentelés – Isten keze nyoma rajtunk. Azé az Istené, aki alapigénk szerint a „békesség” Istene. Ami azt jelenti, hogy a megszentelt életű ember részesedik Isten békességében. Abban a békességben, mely feleslegessé tesz minden szorongást és minden nyugtatószert. De hát végül is mit jelent mindez konkrétan? Mi az, amit te tehetsz életed megszenteltetéséért? Egy egészen egyszerű dolog: fordítsd meg életed sorrendjét! Eddig

ez volt a menet talán nálad is, mint általában sok embernél. Első a reggeli feketekávé és cigaretta, aztán a hírek a rádióból, s azután esetleg, ha hívő ember vagy, 5 perces csendesség. Isten azt mondja: fordíts! Első legyen a szellemi, pneumatikus érintkezés Istennel az Ige és az imádság által! Aztán jöhet a többi, ha még szükséges. Röviden rá fogsz jönni, hogy a cigaretta el is maradhat, talán még a fekete is. Lényeg: nem a test az első, a szellem az első, a test az utolsó. Ha ezt a sorrendcserét megteszed, meglátod, nem kell tovább bütykölni a Skodát, ami a te életed. Egy láthatatlan kéz szelíden lecsukja a „motorházat”. A dolgok elrendeződtek. Helyreállt az eredeti sorrend: szellem – lélek – test. Újra üzemképes a „kocsi”. Most üzemképes igazán. Adjon erőt néktek Isten ehhez az átrendezéshez. Ámen.

Boross Géza

Budapest, Magyarország

Az ember igazi tragédiája

Alapige: Lukács 19,42

Bibliaviasítás: Lukács 19,29–42

Mivel a lelkészcsalád élete nyitott könyv a gyülekezet előtt, mindenki tudja, mi történt a télen a nagyobbik fiammal. Rosszul lépett az iskolában. Elvágódott és eltörte a kezét. Annak rendje, módja szerint begipszelték. Ámde a fiam keze tovább fáj, úgyhogy le kellett szedni a gipszet. Akkor derült ki: rossz helyen gipszelték be. Nem ott, ahol kellett volna. Nem az alsókarja, hanem a hüvelykujja volt eltörve. Ezért újra kellett gipszelni.

Mínt hogy azonban nemcsak a lelkészcsalád nyitott könyv a gyülekezet előtt, hanem a gyülekezet élete is a lelképásztor előtt, ennél az esetről azonnal arra gondoltam: ehhez hasonló a mi helyzetünk is. Nem ott vagyunk „begipszelve”, ahol kellene. Van itt „gipsz”, van itt „kezelés”, van itt „flastrom” elég. Se szeri, se száma az ún. terápiáknak, jó tanácsoknak, ideggondozásnak, lelki klinikáknak. Folyik itt a lelki gipszelés. Mégis: minden csak fáj, fáj. Mivel nem döbbsentünk rá még mindig, hol is van a baj tulajdonképpen, hadd szóljak azért hozzátok ezen a mai vasárnapunkon arról, hol van hát a baj. Mi az ember igazi tragédiája?

Igen, nemrég virágvasárnapot ünnepeltünk. Látjuk magunk előtt Jézus Krisztus bevonulását Jeruzsálembé. Eszünkbe jutnak a virágvasárnapi tanítványok. Aztán a zarándokok, akik tulajdonképpen lázadók voltak, akik csak jeladásra vártak, hogy görbe késeikkel nekiessenek a megszálló római katonáknak. Halljuk a tömeg kiáltozását: Áldott, aki jő az Úrnak nevében. A gyermekek kardalát. Hozsánna! S íme, úgy tűnik, itt valami másról van szó, mint amiről ma mi szeretnénk beszélni. Mi köze van virágvasárnapnak a Biblia emberről szóló tanításához, azon belül is az ember igazi tragédiájáról szóló témához? Nemhogy köze van, hanem éppen virágvasárnap lepleződik le, mutatkozik meg, válik láthatóvá az, amiről ma prédikálnom kell előttetek, vagyis az, hogy miben van az ember igazi tragédiája. Erről beszélnek a virágvasárnapi király könnyes szavai: Vajha megismerted volna csak a te mostani napodon is...

Jertek, lássuk azért a virágvasárnapi történet fényében először azt, hogy mi az ember igazi tragédiája. Másodsor: miért lehet segíteni ezen? Harmadsor: hogyan történik, hogyan részesülhetünk ebben a segítségben?

I.

Mi az ember igazi tragédiája? A Biblia felelete sommásan erre a kérdésre az, hogy a „bűn”. A Biblia első könyvétől az utolsó könyvéig egy egész sereg bibliai elbeszélés írja

körül s teszi szemléletessé ezt a fogalmat: bűn. Ott van mindjárt Ádám és Éva ismert esete a kígyóval. Ott van Kain és Ábel gyilkossággal végződő konfliktusa. Ott vannak a korinthusi gyülekezet bűnei... A Biblia tehát nem elméleti sikon, hanem a konkrét szemléltetés síkján beszél a bűnről. Érdekesen, színesen, mint egy nagy történelmi „kék fény”. Itt aztán láthatjuk, milyen az, amikor támadásba lendülnek az ösztönök. Amikor az ember kiéli magát, amikor azt cselekszi, ami neki tetszik. De hát miért beszél erről a Biblia? Azért, hogy feleletet adjon az örök és gyötrelmes emberi kérdésre: miért nem boldog az ember? Mi az ember tragédiája? Ezek a történetek megmutatják, mi a bűn. Íme, nem is egy-két erkölcsbe ütköző cselekedet. Hanem „elidegenedés Istentől”! S ennek következtében: „elidegenedés egymástól”. Itt láthatjuk, milyen védtelen az ember a bűnnel szemben. Íme milyen „kísérhető” az ember! Íme, ide vezet az Istentől való elidegenedés. Erről beszélnek ezek a bibliai „krimik”, a különböző bűnesettörténetek.

Mégis azt kell mondanunk, hogy az ember tragédiáját egyik bibliai krimi sem szemlélteti olyan világosan, mint az első virágvasárnap története. Mert figyeljétek csak, ez a történet nem az Isten elleni lázadásban, nem is az embertárs iránti gyűlöletben, de még csak nem is a sátán különféle szellemi, lelki és testi kísértéseinek való engedékenységekben mutatja meg az embert, hanem – az embert a maga vakságában. A virágvasárnap története úgy mutatja fel az embert, mint aki nem ismeri fel élete legnagyobb lehetőségét (sanszát), azt, ami az ő békességére való. Olyan az ember, mint a kereskedő, akinek aranyat kínálnak ajándékba, de nem fogadja el, mert réznek nézi. Íme, Jeruzsálemben eljön a testté lett Ige, a világ Megváltója, az Isten Fia személyesen, és az ember nem ismeri fel benne az Istent! Itt világosodik ki, hogy az igazi problémája életednek nem az, hogy milyen a hangulatod, a temperamentumod, a környezeted, a neveltetésed, a származásod, az egész előző életed. A kérdés az, hogy felismered-e Istent az életedben. Felismered-e a kegyelmi időt? Azt, hogy te most élsz a kegyelem idejében? Hogy még mindig nincs késő! E mostani napodon sem! Hogy Isten a Krisztus által most és itt téged keres, téged szólít, közel van hozzád? Hogy a te békességédért adta, küldte, engedte keresztre Jézust? Hogy Isten igazi ajándéka számodra Jézus Krisztus? Mert ezt nem látni: ez az ember igazi tragédiája.

II.

De hát lehet-e ezen a tragikus helyzeten változtatni? Teljesen reménytelen az ember helyzete? A biblia hatalmas üzenete az, hogy lehetséges a segítség. Éspedig azért, mert Isten szereti az embert. Honnan lehet ezt látni? Onnan, hogy Jézus sír Jeruzsálem felett. Nem kell egetverő teológiai műveltség ahhoz, hogy megállapítsuk, micsoda hatalmas jeladás ez. Egy kis emberi tapasztalás kell csupán. S a tapasztalás fényében máris kiderül: az ember azt szokta siratni, amit vagy akit szeret. Ezek a könnyek – egy egészen mai hasonlattal élve – „forintok” voltak. Ezekkel a könnyekkel megvásárolta magának Jézus Jeruzsálemet Istentől. A vérével, e drága váltságdíjjal a sától visszavásárolta. Mit hirdetnek Jézus könnyei?

1. Hirdetik azt, hogy Istennek nem közömbös az ember. Egyáltalán nem mindegy neki, mi lesz velünk. Bár rengeteg keserúséget, csalódást, bánatot okoztunk Istennek, Isten mégsem lett cinikus, kiégett, közömbös velünk szemben.

2. De hirdeti azt is, hogy Istennek nagyon fáj a mi békétlenségünk. Teljesen átérzi mindazt, amit mi szenvedünk. Őt is gyötéri. Isten szolidáris velünk a mi nyomorúságunkban!

3. De hirdeti azt is, hogy nem Istenen múlik az ember boldogsága. Ő nem vádolható. Ő közel jött hozzánk. Ő elhozta a békességet. Ő felkeres minket. Ő kínálja. A boldogságunk isteni része tehát rendben van.

III.

Felvetődik tehát a kérdés: mi a teendő? Tehetünk-e valamit? Textusunkból úgy tűnik, nem sokat. Hiszen mit is olvastunk: „Elrejtettek a te szemeid előtt.” Mintha beleütköznék Isten dekrétumának, a predesztinációnak gránittömbjébe. Mit tegyünk, ha „elrejtettek”? Egyet tehetünk. Azt kérhetjük, amit annak idején a bibliai vakok kértek Jézustól: nyisd meg a mi szemeinket! Vagy amit az énekíró kér: Mindig közel lévő, jelentse magad nékem! Virágvasárnap kettős ünnep. Egyrészt figyelmeztet a tragédiára. De ugyanakkor hirdeti a Szabadítót. A Megváltót. Ne játszd azért tovább a tragikus hős szánalmas szerepét! Ezen a te mostani napodon ismerd fel a te békességedet, Krisztust, a Királyt. Ámen.

Boross Géza

Budapest, Magyarország

Az ember erőforrása

Alapige: Jeremiás: 2,13

Bibliolvasás: 1Királyok 19,1–8

Pár évvel ezelőtt az Amerikai Egyesült Államok elnöke azzal a meglepő üzenettel fordult a Kongresszushoz, gondolják át alaposan Amerika természeti energiakészletének ügyeit, mert, úgymond, az energiaforrások kimerülőkben vannak. Fogyóban a földgáz, a szén, a kőolaj. Ami természetesen nem azt jelenti, hogy már holnap beáll az energiaínség. De azért jó már most alaposan átgondolni a helyzetet.

Nem tudom, testvéreim, ti hogyan vagytok velem, de nekem rögtön a dolog lelki oldala jutott az eszembe. Mikor lép már színre az a világhírű ember, aki azt jelentené be: Álljunk meg, gondolkodjunk csak egy kicsit! Mivelhogy nemcsak a földgáz és a kőolaj van fogyatkozásban, hanem az ember belső lelkiereje, életereje is. Az energiaínség nemcsak gazdasági és politikai probléma, hanem minősített emberi probléma. Valami különös fáradtság, sőt mondhatni bágyadság lett úrrá a mai emberen. Egy generációval előbb egy 30–40 éves ember maga volt a kirobbanó természet. Ma pedig 16–17 éves ifjak „holtfáradtan” ülnek a presszóban, a diszkóban, a járdaszélen, azon medítálva: miért él az ember, hogyan lehetne minél előbb szép simán meghalni? Ezért tehát nem csak földgázra, nem csak új fizikai energiaforrásokra van itt szükség, hanem elsősorban lelki erőforrásra. Az ember nem élhet belső erőforrás nélkül. De hát éppen az a kérdés: van-e ilyen erőforrás? Hol van ez az erőforrás?

Mai Igénk erre a kérdésre felel, amikor azt mondja, hogy az embernek egyetlen élő erőforrása van, s az a Biblia Istene. Az ember ezért olyan, mint Izráel népe. Erről a népről mondja Jeremiás próféta, hogy amíg hitben járt, imaéletet élt, addig volt forrása, Isten maga volt a forrás. De elhagyták Istent, s azóta csak „repedezett kútjaik vannak, melyek nem tartják meg a vizet”. Ezért térítgeti, hívogatja Jeremiás Izráel népét vissza Istenhez. És most minket is! Mivelhogy sohasem Isten hagyja el az embert, hanem a ember hagyja el Istent. „Elhagytak engem” -- olvassuk az Igében. Ezért nincs más megoldás, nekünk kell visszatérni Istenhez, és nem neki hozzánk.

Jertek, lássuk azért közelebbről ezt az igazságot!

I.

Lássuk meg először a mai Igénk alapján azt, hogy milyen valóságos erőforrás Isten az ő népe számára.

1. Először is olyan, amilyenek a Biblia Istenének emberei mutatják! Nézzétek Illést, akiről szent leckénkben olvastunk. Milyen holtfáradtan hever ott a pusztában. Már nem tud továbbmenni. A végére jutott. Elég. Nincs értelme tovább. S akkor vizet és pogácsát talál. Isten felébreszti. Eteti. Kétszer is. Nem a tápanyag itt az érdekes. Hanem a tény maga. Isten erőt ad neki az erőfeletti úthoz. Mert ennek az ételnek erejével ment Illés negyven nap és negyven éjjel egészen az Isten hegyéig, a Hórebig. De idézhetjük Pál apostolt is. Micsoda gyenge, törekeny fizikumú ember volt. S mégis ő mondja az egész Biblia egyik legszebb bizonyágtételét: Mindenre van erőm a Krisztusban, aki engem megerősít. S Pál itt elsősorban fizikai erőre gondol.

2. De ott vannak az egyháztörténet híres emberei is. Kálvin a maga sokféle testi betegségével micsoda teljesítményre volt képes Isten ereje által. A magyar reformátusok, akik számára nem csak elvi kérdés volt a Krisztushoz való hűség, hanem élet és halál kérdése. A nagy gyászoló, Cromwell, aki amikor hírül vette egyetlen fia hősi halálának hírért, vigasztalásért a Bibliát nyitotta fel, és talált is benne valóságos vigasztalást. De említhetném azt a kicsi idős nénit is, aki itt ült éveken át mindig a második sorban a szószékkel szemben. Minden napját a Bibliával kezdte, mert úgymond: „innen kapom az erőt”.

3. De itt vannak az egyház modern mártírjai is. Pl. a fiatal professzor, Bonhoeffer. Micsoda megaláztatásokat kellett elviselnie. Honnan volt az ereje? Bátorsága? Attól az Istentől, aki Illés mellé is odalépett a pusztában, s aki a Biblia embereinek a legnehezebb szolgálatok elvégzéséhez is erőt adott. Csak a csúcsra, Jézus Krisztusra gondoljatek! Hiszen a mártírok benne, általa, miatta, tőle kapták az erőt. Ő volt számukra az áldott forrás, a gazdag élet „kútja” – ahogyan az egyik ének mondja.

II.

De hát vessük fel a kérdést: miben áll az erőközlés? Miért tud a Szentháromság Isten valóban erőforrássá lenni az övéi számára? A következő okokból:

1. Először azért, mert Isten emberei magyarázatot kapnak mindarra, ami velük történik. Megértették, hogy vannak értelemfeletti titkok. De mind jó, amit Isten tesz. Sidrák, Misák, Abednego azt mondták: Ki tud szabadítani minket a mi Istenünk, de ha nem tenné is... Ábrahám sem értette, miért kéri vissza Isten tőle Izsákot, csak egyet tudott, Isten az, aki kéri, s akkor nem veszett el minden, mert Isten még a halálból is képes feltámasztani őt. Mi a sorsunk magyarázata? Isten uralkodása. Isten bölcsessége, Isten gondviselése. Isten jósága.

2. Isten azért erőforrás, mert feladatot ad minden gyermekének. Akire szükség van, annak ereje is van. A nyugdíjasok olykor a semmittevésbe roppannak össze, nem abba, ha be kell járni még dolgozni. Mennyi teendője volt Pálnak! Mennyi feladata volt Kálvinnak. Rövid ötven esztendő alatt mi mindent végzett el. Igen, mert a feladat éltet. Érted-e a feladataidat? Látod-e végre, hogyan éltet feladataid által téged is Isten jósága?

3. Isten azonban nemcsak magyarázatot, nemcsak feladatot ad az övéinek, hanem perspektívát is. Gyülekezetünk történetéből tudjuk, hogy valamikor a török időben itt volt a városhatár. Ide is ki volt írva: Non plus ultra! Nincs tovább! A mai ember is így érzi sokszor. A teremtő a határ. Non plus ultra! Csakhogy húsvét óta van tovább! Még a halál után is van tovább. Miért ne lenne akkor a mostani betegágyból? A rossz széria után? A mostani sötét napok után. VAN TOVÁBB! Mert Isten a tovább! Isten nemcsak mögötte van az övéinek, hanem előtte is. Ezért ő az erőforrás.

4. És végül azért, mert nála van a bocsánat. A Biblia emberszemlélete szerint az embert a bűn teszi gyengévé. „Életerőm ellankadt, megavultak csontjaim az elhallgatott bűn miatt, mondja a sokat tapasztalt zoltáríró a 32. zoltárban. De ugyanő beszél arról, ho-

gyan tér vissza az erő, sőt a boldogság az ember életében, ha átéli bűnei bocsánatát. S itt derül ki, hogy maga az Úr Jézus miért tudott testi betegeket gyógyítani a bűnbocsánat hirdetésével. És itt lesz világossá egészen, miért kell Istenhez visszatérni. Miért egzisztenciális szükség az ember számára Isten? Azért, mert Isten erejét semmi sem pótolja az ember életében! Sem irodalom! Sem filozófia! Sem keleti vallások! Sem ideológia! Ezek „repedezett kutak”. Nem tartják a vizet. Vagy Bovet hasonlatával élve olyanok, mint a tűzoltócső, amiből nem jön a víz.

III.

Mi hát a teendő? Mi az Úr lelkigondozói tanácsa hozzánk? Rövid és egyszerű: Ne azt várjuk, hogy ő térjen mihozzánk, hanem mi térjünk vissza hozzá. Mit jelent ez?

1. Lehet, hogy azt jelenti némelykor, térj vissza a templomba! Isten most üzen azoknak, akik valamikor szívesen jártak az Isten házába, de aztán az „idők viharai” elmaradtak, lemorzsolódtak. Ha találkoztok velük, ne azt mondjátok nekik, hogy erről meg erről beszélt a papunk, hanem azt, hogy Isten azt üzeni, hagyd el végre repedezett kutaidat és térj vissza az ő házába. Ha visszatérsz: meggyógyulsz lelkileg. Ha nem, beteljesedik a végzet: egyszer végképp elfogy a víz, az utolsó cseppje is. Mert a repedezett kutak „nem tartják a vizet”!

2. Igen, de mit üzen Isten azoknak, akik itt vannak ma is? Nos, nekik azt üzeni: Beljebb! Mélyebbre! Térj meg a csak vasárnapi keresztyénsgéből. Járj a bibliaórákra is. És járj a hétköznapiakban is Istennel! Ne csak vasárnap, ne csak a bibliaóra napon. A hétköznapiakban is. Kövesd a Krisztust! Tanuljunk az ő szemével látni! Fülével hallani. Szívvel érezni. Kezével simogatni. Lábával segítségére sietni az elesetteknek. Közleddetek az Istenhez, és közeledni fog hozzátok.

3. Mit üzen mindnyájunknak? Egyetlen szót üzen: Ezt: vissza! Vissza a csüggedésből! Vissza a letargiából! Vissza a disznók vályúja mellől! Vissza az Atyához! A tékozló fiú sorsa ott, abban a pillanatban fordult jobbra, amikor meghozta a döntést: Felkelvén, visszatérek az én Atyámhoz. Még nagyon távol volt, még el sem indult, még csak belül döntött, de már abban a pillanatban meg volt mentve. Többé már nem a halál rabja volt. Már kiszabadult a börtönből. Már nem volt egyedül. Már feltámadott. Azért hát ne tántorogj egyedül az élet nagy országútján erőtlentül, roskadozva, a szomjhalál szélén. Van erőforrás, van Atyád, aki visszavár. Most, ebben a pillanatban fordulj feléje a szíved mélyén, s már átmentél a halálból az életre. Értsd meg, egyedül tőled függ, hogy mikor lesz számodra konkrétá, valóságossá, tapasztalássá a bocsánat, a kegyelem, az üdvösség! Adja Isten, hogy itt és most a tied lehessen. Ámen.

Boross Géza

Budapest, Magyarország

Az ember rendeltetése

Alapige: Efézus 2,10

Bibliailvasás: Róma 1,18–25

Az utóbbi esztendőkből sokat lehetett hallani és olvasni a nagy magyar festőművészről, Csontváryról. Jómagam theologus ember lévén, nem tudom megítélni, hogy a szakmai ranglétrán hol helyezkedik el Csontváry a magyar festészet történetében. De nem is ez az, ami számomra érdekes, hanem az ő önmagára találásának, saját tehetsége felfedezésének a története. Úgy tudom ugyanis, hogy negyvenéves koráig gyógyszerész volt. Ott állt egy kis patikában naponta a pult mögött, a tégelyek között. Készítette hűségesen

a különböző kenőcsöket és szirupokat a betegeknek. Mint mondják, egyre fáradtabbnak, idegesebbnek érezte magát. Amíg aztán egy nap, minden átmenet nélkül, a ceruzájával rajzolni kezdett. Aztán vásznat, festéket, ecsetet vásárolt. Valaki így mondta: „Mint vulkán, úgy tört fel és ki belőle a tehetsége.” Azonnal hátat fordított a patikának, és attól fogva teljesen a festésnek szentelte az életét.

A nagy művész magára találásának ez a története itt és most azért olyan érdekes, sőt sokatmondó a számunkra, mert ez a történet is világosan szemlélteti, mennyire nem mindegy, hogy az ember ténylegesen a helyén van-e. Azt csináljuk-e, amire születünk? Lehet, hogy itt közöttünk is van valaki, aki azt csinálja, amit nem szeret, és nem azt, amire tulajdonképpen született. Nem azt csinálja, amire rendelve van. Már csak ezért is érdemes foglalkozni e kérdéssel: helyünkön vagyunk-e? Megtaláltuk-e a hajlamainknak, tehetségünknek megfelelő tevékenységet ebben az életben? Ámde nem csak ezért. Hanem azért, mert a bibliai, tehát a református emberről szóló tanítás szerint a döntő kérdés nem csak az, hogy „gyógyszerész” vagyok-e vagy „festőművész”. Ez csak egyik szeleté a nagy életproblémának. Isten felől nézve ugyanis, mint festő sem biztos, hogy azt csinálom, amire alapjában engem Isten rendelt! Hiába vagyok jó festőművész, jó orvos, jó művezető, jó színész, kitűnő pénzember, ha életem nem tölti be azt az alaprendeltetését, amit az embernek kell betöltenie Isten tervében, Isten teremtett világában. Innen van az, hogy – a képnél maradván – „jó festőművész” vagyok és mégis szerencsétlennek, boldogtalanak érzem magam. Jó szakember vagyok, de boldogtalan, szomjas, örökké elégedetlen „ember”. Az emberi életnek van egy alaprendeltetése. Ezt betölteni – ez volna a boldogság titka.

Foglalkozzunk tehát mai vasárnapunkon ezzel a kérdéssel: mi az ember rendeltetése?

I.

Első kérdéstünk ezzel kapcsolatosan mindjárt az, hogy miért olyan életbevágóan fontos felismerni emberi életünk isteni rendeltetését. A Biblia szerint azért az, mert az ember minden nyomorúsága onnan ered, hogy nem azt csinálja, amit Isten szerint csinálnia kellene. Inkább éppen a fordítottját csináljuk annak. Pál apostol a Római levél első részében úgy fogalmazza meg ezt a feje tetejére fordított helyzetet, hogy az ember a teremtett dolgokat tiszteli és szolgálja a teremtő Isten tisztelete és szolgálata helyett. Ezek szerint Isten az embert azért teremtette, hogy legyen egy értelmes, intelligens lény, aki őt tiszteli, szereti és szívből szolgálja. Aki „dicsőíti” őt. Aki hálákat ad neki, engedelmeskedik neki. De az embernek kisebb gondja is nagyobb annál. Figyeld csak meg a mai embert! Milyen anyai gyöngédséggel gondozza a – Trabantját! Milyen vallásos áhitattal néz a – lottószelvényére! És figyeld meg, hogy emberek, akik évtizedek óta nem voltak templomban, Isten felé egyetlen hálaadó szót el nem mondtak, hogyan tudnak ünnepelni pl. egy híres színművésznőt vagy egy sportbajnokot. De ez az „imádat”, amivel ma ezeket oly sokan körülveszik, inkább mégiscsak a teremtő Istent illetné meg s nem a teremtményt. De a rajongók közül kinek jut ez eszébe? S a futballrajongók közül kinek jut eszébe Isten dicsőítése és szolgálata? Találkozom a múltkor egy édesapával. Mondom neki, de régen láttalak! Régen jártál nálunk a templomban. Hogy vagy, mint vagy? Mire ő: „Ne haragudj, meghalni sem érek rá, vasárnap is reggeltől estig nagyon el vagyok foglalva.” Alig telik egy félóra. Találkozom a fiával. Hol jársz erre mifelénk? – kérdezem. Mire ő: „Jegyet vettem a stadionban apámnak az osztrák–magyar mérkőzésre.” Mintha kést döftek volna belém! Lehetséges ez? Arra, hogy huszonkét begerjedt ember kétszer negyvenöt percig egy dagadt bőrlabdát rugdal, arra van idő? Csak Isten tisztelésére nincs idő? Akkor mindig van valami kifogás, ürügy, sürgős teendő? Akkor házat vettem? Földet vettem? Feleséget vettem? Mozijegyet, meccsjegyet, színházjegyet

vettem? És mondjátok, testvérek, csak az én lelkipásztori szívemet járta át az éles tőr? Ó, én azt hiszem, nem csak az enyémet. Isten szívét is. Mert hogyan is olvassuk a Római levélben: Nyilván van az Isten haragja. Miben érződik Isten haragja? Abban, hogy egyre nehezebbé lesz számunkra a teremtmények szolgálata, bálványaink imádása. Egyre üre-
sebb, idegesítőbb lesz a „patika”. Mivelhogy az ember alaprendeltetése nem a teremtmények szolgálata és imádata a Teremtő helyett, hanem a teremtő Isten tisztelete és szolgálata. Ez a Biblia egyik üzenete ma.

II.

De hát lehetséges-e ennek a rendeltetésnek eleget tenni? Azok után, amiket az ember művelt? Azok után, hogy Isten már nem is érdekes az embernek? Hogy mindenki azt csinálja, amit jónak lát? Hogy már Isten haragja sem érdekes a számunkra? Lehetséges-e beszélni egyáltalán emberi életünk isteni rendeltetésének a betöltéséről? Nos, hadd szólaljon meg ezen a ponton az evangélium! Lehetséges, mert a Bibliában nemcsak a Róm 1,18 s köv. van benne, hanem alapigénk is, az Efézus 2,10. Aminek egy igen érdekes helyi vonatkozása is van. Egyik fiatal presbiter testvérünk nemrégén a férfiak biblia-óráján ezzel az Igével tett bizonyosságot, mondván: „Nekem ez az Ige világította meg életem értelmét: Isten a Krisztusban jó cselekedetre teremtett minket.” Lelkipasztorként most ezt az Igét hirdetem nektek. Mert ez az Ige nemcsak fiatal presbiter testvérünk számára, hanem mindnyájunk számára mennyei világosság életünk értelmét, alaprendeltetését illetően. Ugyanis:

1. Ez az efézusi Ige felelet arra a kérdésre, hogy a hívő életben mit jelent a teremtő Isten szolgálata. Miért is teremtett minket Isten? Mi célból? Mi végre? Igénk felelete így hangzik: azért, hogy belevigyük a jóságot, az ő jóságát az emberi életbe a jó cselekedetek által. Tehát ne csak szép szavakból, szép imádságokból, szép éneklésekből álljon a keresztyénségünk, hanem legyen cselekvő keresztyénség, jó cselekedetekkel prédikáló keresztyénség.

2. De hát milyen „jó cselekedetekre” gondol az Ige? Honnan tudjuk meg, hogy mi az Isten akarta jó cselekedet? Onnan, hogy „előre elkészítette” ezeket. Nekünk csak fel kell ismerni. De hát hogyan készítette el? Miből lehet felismerni? Onnan, hogy behelyezett egy családba, és rád bízott egy sereg piszkos inget, zoknit, hogy azt kimosd, kivasald, megstoppolgasd. Gondolj csak haza! Ott vannak elkészítve a fürdőszobában! Úgy, hogy adott neked egy beteges, ideges feleséget, hogy elhordozd, sőt szeresd! Úgy, hogy adott itt nektek egy ilyen öreg százéves templomépületet, amin mindig van csinálni valamit. Felismered-e, hogyan készítette el neked is itt Budapesten, Törökőrön a jó cselekedetek alkalmait pl. azokban a fekvő betegekben, akiket nemcsak a papnének kellene látogatni és gondozni, hanem másoknak is innen a gyülekezet asszonyai közül? Miért nem nehéz felismerni, milyen jó cselekedetekre gondol Isten? Azért, mert adott helyzetben élünk: adva van a beteg szomszéd, öreg szülő, három, négy, öt gyermeked, férjed, feleséged, gyülekezeted.

3. Igen, de hát az Ige nem veszi tekintetbe, milyen bűnös és milyen erőtlen az ember? Éppen az a baj, hogy önerőből nem tudunk még az elkészített jó cselekedetekben sem járni. De hát ki beszél itt önerőről? Isten erejéről beszél az Ige. Mert mit is mond: elkészítette „Krisztusban”. Mert ha valaki Krisztusban van, tud járni a jó cselekedetekben. Krisztus nélkül természetes, hogy nem megy. Ahogyan helikopter nélkül nem tudsz felemelkedni a levegőbe, ahogy búváruha nélkül nem tudsz tartózkodni a víz alatt, ugyanúgy Krisztus nélkül valóban nem sikerül járni az elkészített jó cselekedetekben. De ha végbement a titokzatos egység Krisztussal a te életedben is, akkor fogod megtapasztalni, hogy Krisztusban milyen egyszerű, milyen szép, milyen könnyű minden, oly-

kor még a legnehezebb természetű embernek az elhordozása is. Krisztusban nincs „fejfájás”, sírógörcs, hisztéria meg „az ördög vinné el”. Nem. Krisztusban nincs. Hanem azt teszed, amire teremtettél. Mert megértetted, hogy te nem tapsra, nem virágkoszorúra, nem ünneplésre, nem talmi csillogásra, nem „édes életre” vagy teremtve, hanem „jó cselekedetekre”. Te kivel teszel jót? Kit látogatsz rendszeresen? Ez az Ige ébresztő, mellen ragadó kérdése ma mindnyájunkhoz.

III.

Mi hát ezek után Isten személyes szava hozzád? Rövid mondatokban így tudnám megfogalmazni: Ne keseregj annyit! Ne lázadj annyit! Ne dühöngj mindig! Hanem? Vigyázz a szolgálatra, melyre vállalkoztál az Ūrban, hogy azt betöltsed. Gondolj Jónás prófétára! Mikor lett áldott az élete? Mikor végre sok küzdelem után, menekülés után, hal gyomra után, buzgó imádság után, mégis elindult Ninivébe. Gondolj Péter apostolra! Mikor jött egyenesbe az élete? Amikor nagy vita után mégis elindult Isten parancsára Kornéliusz házába. És gondolj Pál apostolra! Miért volt olyan áldott az élete? Mert még a tövist is el tudta fogadni, amikor megértette, hogy Isten ereje a mi erőtlenségünk által végeztetik el. És Schweitzer Albertre! Mikor indult el igazán felfelé az élete? Amikor le mert szállni az egyetemi katedráról és elment egy afrikai tyúkólban betegeket gyógyítani. És ma, anyák napján? Kikre gondolhatnánk másokra, mint azokra az édesanyákra, akik „nem hordtak bubifrizurát, sem párizsi ruhát”, mégis szépek, mert jók, mert egyetlen szenvedélyük a szeretet, a megbocsátás, a reménység. Akik szegények forintokban, de annál gazdagabbak jó cselekedetekben. Ámen.

Geréb Zsolt

Jövendölés a jó Pásztorról

Alapige: Ezékiel 34,11–16
Bibliolvasás: Ezékiel 34,1–10; 1Péter 5,1–5

Izrael pásztorai kudarcot vallottak! Az országot erkölcsi és politikai csödbe juttatták. Ez az a nagy szükség, melyet Ezékiel próféta felfed, ez az a csödhelyzet, melyben szenvedélyesen felemeli szavát. Mindezt nem a maga nevében teszi, hanem az élő Isten nevében, aki parancsot ad neki a szólásra.

Vajon kikre gondolt Ezékiel, amikor a pásztorokról beszélt? Hogyan értelmezte ezt az ősrégi képzetet? E közismert kép által olyan emberekre gondolt, akik felelős tisztségeket töltöttek be a választott nép körében. Elsősorban a politikai vezetőkre utalt, a királyra és annak tanácsosaira, a katonai parancsnokokra és a leggazdagabb családokra. Ezek mellett azonban ott álltak a vallási élet vezető egyéniségei is, a papok, az írástudók és a próféták. Ezek a politikai és vallási eljárók együttesen járultak hozzá ahhoz, hogy Krisztus előtt hatszáz évvel az ország összeomlott. Ők sodorták bele a népet a Babilon elleni felkelésbe. Ők voltak azok, akik a nemzeti nagyság fitogtatásaképpen a hatalmas Nabukodonozor ellen fordították Izrael hadseregét. Ez a politikai kaland Jeruzsálem lerombolásával és a nép színe-javának elhurcolásával végződött. Izrael vezetői túlbecsülték erejüket, emberi képességeiket. Nem akartak többé Isten szavára, figyelmeztetésére hallgatni. Úgy gondolták, hogy ők világosan átlájtják a helyzetet és okosan tudnak dönteni a nép sorsáról, jövendőjéről. Ezért némították el Jeremiást. Ezért nem hajoltak meg Isten vezetése előtt.

Ezzel az öntelt magatartással azonban nem lehet betölteni azt a pásztori feladatot, amellyel megbízták. Hiszen a pásztor nem arra hivatott, hogy minden eszközzel ér-

vényre juttassa akaratát, hanem arra, hogy engedelmesen szolgálja Istennek és az ő népének az ügyét. Nem arra kell törekednie, hogy növelje saját hatalmát, hanem arra, hogy minden erejével segítse a rábízottakat. Az a nép, az a közösség, amely bizalmat szavazott vezetőjének, jogosan elvárja azt, hogy megértést és szeretetet tanúsítson mindenki iránt. Elvárja tőle azt, hogy gondoskodó és segítő, védelmező és gyógyító szeretettel vegyen körül mindenkit, aki a nyájhoz tartozik. Milyen magasztos, milyen felelős feladatot vállalnak magukra a pásztorok! Az a vezető, aki nem tölti be hűséggel a „jó pásztor” szerepét, aki a nyáj növekedése helyett annak szétzüllését munkálja, Isten méltó ítéletében részesül a számadás napján.

I.

Szinte magától adódik a kérdés: mi a helyzet nálunk ebben a vonatkozásban? Vajon a mi kisebb és nagyobb közösségeink elöljárói, vallási, szellemi, politikai vezetői mennyiben töltik be hivatásukat, milyen hűséggel szolgálják egy népnek, illetve egy-egy egész ország polgárainak a jólétét, mennyire törekednek arra, hogy Európa e térségében igazságban és békeességben éljenek a különböző nyelveken beszélő nemzetek és népcsoportok. Vajon nem vagyunk-e szemtanúi egy olyan folyamatnak, amelyet tekintélyválságnak neveznek? Vajon azok, akiknek az lett volna a kötelessége, hogy elől járjanak az igazság megteremtésében, hogy példát mutassanak a megbékélésben, nem vallottak és nem vallanak újra és újra kudarcot? Vajon a különböző választmányok tagjai mennyire váltották be azokat az ígéreteket, amelyeket a választási kampány idején tettek? A megválasztott tisztségviselők pedig milyen arányban tudták megvalósítani azokat a terveiket, amelyekről olyan ékesszólóan és meggyőzően igyekeztek beszélni? A tekintélyválságot állandóan táplálják azok a leleplező hírek, melyeket az újságok és a különböző rádióátlomások a vezető politikusokról hetente felröppentenek. Igaz, azt is megfigyelhetjük, hogy az újságok nagyobb teret szentelnek botrányok taglalására, mint jószándékú vezetők eredményeinek az ismertetésére. A tekintélyválság jelensége ezért párosul újabban a közügyek iránti közömbösséggel.

De vajon hogyan áll a hitelesség kérdése azon gyárigazgatók esetében, akik a közös vagyon megrövidítésével saját érdekeltsgű kisvállalatot hoztak létre? Vagy milyen hitele van azon tanároknak, akik három évvel ezelőtt a materialista eszméket népszerűsítették, ma pedig vallástörténelmet tanítanak? Mekkora szavahihetősége van azon újságíróknak, akik húsz éven keresztül magasztalták a különböző színezetű kommunista diktatúrákat? De hogyan áll ez a kérdés a mi esetünkben? Hiszen mi is pásztori tisztséget töltünk be családuknak körében. Gyermekek, öregek vannak ránk bízva, a munkahelyünkön pedig kisebb-nagyobb csoportok élén állunk mint felelős elöljárók. Ez az Ige azonban a gyülekezeteink pásztoraitól, presbitereitől, gondnokaitól is megkérdézi: „milyen hűséggel végzik pásztori megbízásukat”? Milyen lelkülettel, mekkora szeretettel fordulnak a rájuk bízottak felé? Lelkiismeretesen törekednek-e ígéhirdetői, lelkigondozói, diakóniai, egyházépitői, nevelői feladataik ellátására?

Kedves testvéreim! Ha őszinték vagyunk, nekünk is be kell ismernünk azt, hogy elégtelenre vizsgáztunk, kudarcot vallottunk. A mi pásztori tekintélyünkön is sok csorba esett. Ha mégis azt akarjuk, hogy életünknek és szolgálatunknak valamilyen pozitív eredménye és meggyőző hatása legyen, akkor ezt csak úgy érhetjük el, ha teljes szívvvel Jézus Krisztus felé fordulunk: hisz egyedül csak ő bír meggyőző és megingathatatlan tekintéllyel a mi világuknban.

II.

Jézus az egyetlen jó pásztor. Rá vonatkozik az az ígélet, amelyet az Ezékiel 34,23-ban olvasunk: „És állítok föléjük egyetlenegy pásztorot, hogy legeltesse őket, az én szolgámat, Dávidot, ő legelteti őket és ő lesz nekik pásztoruk.” A Dávid sarjából származó, Betlehemben születendő jó pásztorról jövendöl a fogságban levő próféta. Arról a pásztorról, aki Izráel eddigi vezetőivel szemben elmondhatja magáról: „Én vagyok a jó pásztor. Az én juhaim hallják az én szót, és ismerem őket, és követnek engem. És örök életet adok nekik.” Ő az, aki újra összegyűjti Izráelt, aki kiszabadítja mindenünnen a választottakat, ahova szétszóródtak a felhőnek és a borúnak a napján. Ő az, aki megkeresi a nyáját és kihozza a népek közül. Milyen csodálatos, hogy az ő hangját újra meghallják az emberek a mi időnkben is. Fiataljaink hiteles példaképet keresnek. Mivel már sokszor csalódtak emberi nagyságokban, fenntartással fogadnak mindenkit, aki mindenáron érvényre akarja juttatni tekintélyét. Amikor azonban Jézusról hallanak, amikor a jó pásztorral találkoznak, sokan felismerik azt, hogy ő egészen más, mint a többi pásztor. A felfedezés örömeivel állapítják meg, hogy végre találtak egy olyan személyiséget, akinek a szavai és a tettei minden vonatkozásban fedik egymást: hiszen ő teljesen feláldozta életét az emberekért, ahelyett hogy a maga javát kereste volna. Találkoztak egy olyan vezetővel, aki komolyan vesz mindenkit, aki meghallgatja és megéri a hozzá fordulókat. Megtalálták azt a pásztorot, aki szeretettel emeli fel az elesetteket, a betegeket, aki védelmezi a kővér és erős juhokat, aki reménységet és életet adományoz az ő nyájának.

Az, aki meghallja Jézus hívását, aki a hit döntése által elkötelezi magát mellette, nem fog csalódni reménységében. Benne olyan vezetőre fog találni, aki valóban vállalja a megfáradt, a töredelmes szívűeknek, a testi és lelki sérülteknek, a kiközösített embereknek a gondját. Benne olyan pásztorot ismernek meg, aki bátorítást tud nyújtani mindazoknak, akik a félelem sötét árnyékával viaskodnak. Jézus ezt a nagy lehetőséget nekünk is felkínálja, nekünk, a XX. század végén élő embereknek, akik annyi érték, annyi hagyomány válságát láttuk az utóbbi években.

Ő olyan biztos támpontot akar nyújtani nekünk, amely célt és irányt szabjon életünknek.

Jézus a jó pásztor. Ő az egyetlen igazi pásztor. Ezt a megkülönböztető jelzőt azért veheti igénybe, mivel előzetesen semmit sem kér az övéitől. Az ő stratégiája fordított. Mielőtt valamit kérne tőlünk, előbb mindenét nekünk adta. Ő azért nyerte el Istentől a pásztorbotot, a nyáj feletti hatalmat, mert előzetesen báránnyá lett és elhordozta a világ bűneit (Jn 1,29). Azáltal, hogy odaadta életét érettünk, kiszakított minket az elszigeteltségünk, magányosságunkból, és egyben megmentett minket a cél nélküli bolyongástól. Jézus azért vállalta az áldozati bárány szerepét, hogy megbékítsen minket Istennel, a mi teremtő Urunkkal és a mi embertársainkkal.

III.

Jézus újra beállít minket pásztori tisztségeinkbe. Az a tény, hogy Jézus Krisztus az egyedüli, aki tökéletesen betöltötte a pásztori szolgálatot, aki soha nem vallott kudarcot Isten előtt, aki soha nem ábrándította ki a rábízottakat, vajon azt jelenti-e, hogy ezáltal megszűnt minden más pásztori tisztség? Vajon az eddigi pásztorok elégtelen eredményét látva, Isten arra a következtetésre jutott, hogy többé senki sem tölthet be felelős megbízatást embertársai között? E körülmény láttán vajon rajtunk is a kiábrándultság és a közömbösség kell hogy erőt vegyen?

Természetesen nem! Hiszen a Szentírás azért kívánja a mi figyelmünket az egyetlen, igaz pásztor, Jézus Krisztus felé fordítani, hogy meglássuk általa a pásztori tisztség lé-

nyegét. Minden pásztor csak annyiban nevezhető pásztornak, amennyiben magatartása hasonlít a Jézuséhoz. A lábmosás története alkalmával Krisztus azt mondta a tanítványainak: „Példát adtam néktek, hogy amiképpen én cselekedtem veletek, ti is akképpen cselekedjétek” (Jn 13,15). A feltámadása után Jézus azt mondja Péternek a Genezáret tavának partján: „Legeltesd az én juhaimat.” Az a tanítvány, aki néhány nappal előbb elbukott a vizsgán, most az egyház Urától pásztori feladatot kap. Péter első levele, amelyből az istentisztelet kezdetén felolvastunk, szintén pásztoroknak nevezi a gyülekezetben szolgáló munkatársakat. Milyen jó, hogy Jézus Krisztus újra és újra toborozza azokat a tanítványokat, akikre rá akarja bízni az ő nyáját. Milyen jó, hogy a juhok nagy Pásztora minket is fel akar használni, annak ellenére, hogy nem érdemeltük ki ezt a megbízatást. Jézus a mi gyülekezeteinkben is keresi azokat a munkatársakat, akik felelősséget éreznek szívükben egyházunk és népünk megtartásáért, megőrzéséért. Természetesen itt félre kell tenni minden egyéni szempontot, minden nagyravágyást. Mint Krisztus munkatársai soha nem felejthetjük el, hogy mi megkegyelmezett bűnösök vagyunk. Tudatában kell lennünk annak, hogy a mi alkalmas voltunk Istentől van. Mi csak azokkal a kegyelmi ajándékokkal szolgálhatunk a gyülekezetben, amelyeket Szentlélek Úr Istentől nyertünk. Jézus nélkül, az ő irgalma nélkül mi tehetetlenek vagyunk. Mi teljesen rá vagyunk utalva az ő kegyelmére és szabadítására. Mi nem tehetünk mást, csak csodálkozva szemléljük Jézus Krisztusnak azt a végtelen szeretetét, amelyet a golgotai kereszten tanúsított értünk.

A pásztori tisztséget csak akkor tudjuk önzetlenül és felelősen betölteni, ha naponta elfogadjuk Krisztus megigazító tettét. Jézus példáját csak akkor tudjuk követni a szolgálatban, az önátadásban, ha mi magunk is Krisztus, által megváltott és a Lélek által újjászült emberek vagyunk. Öröhelyeinken csak akkor tudunk helyállani, ha naponta kérjük a kegyelem Urát, hogy erősítsen meg minket a hitben. Csak akkor leszünk igazi pásztorok, ha le tudunk mondani saját akaratunkról és engedjük, hogy Krisztus szeretete munkálkodjék bennünk és általunk. Nekünk meg kell látnunk azt, hogy tisztségünket csak akkor tölthetjük be lelkiismeretesen, ha Jézus Krisztushoz, az egyedüli jó Pásztorhoz vezetjük az embereket. Egyetlen törekvésünk az lehet, hogy szolgálatunk által az ő nevének szerezzünk dicsőséget. A világ azt várja tőlünk, hogy a mi keresztyén életünk által megismerje Jézus pásztori szeretetét. A körülöttünk élő, kereső és kérdező embereknek fel kell hogy mutassuk azokat az alapvető értékeket, amelyek meghatározzák Krisztus nyájának életét és reménységét. Vajon megtagadhatjuk-e a világtól ezt a szolgálatot? Természetesen nem, hiszen ez végzetes tévedés lenne részünkről. Ezért teljes szívvel forduljunk Jézus felé, az ő kegyelme felé, hogy hathatósan tudjon bennünk és általunk munkálkodni embertársaink között. Ő ajándékozzon meg minket az igazi pásztor tisztségével, hogy mindannyian hűségesen tudjunk szolgálni azok között, akiket az Úr reánk bízott. Ámen.

Kováts László

A tudomány megértése

Alapige: Apostolok Cselekedetei 17,19–20
Bibliailvasás: 1Korinthus 1,18–31

Pál apostol második térítői útja alkalmával Görögország fővárosába, Athénbe érkezik. Ez a város az akkori világ tudományos és művelődési központja volt. Nagyon sok tudós, költő, iskola, sok szép épület és a várost díszítő szobor tette nevezetessé, ékessé és látogatottá. Az épületek között igen sok pogány templom volt, a szobrok között a legtöbb pogány istenszobor. A tereken, parkokban, utcákon, épületeken és különösen a

templomokban ott állt a görögök rengeteg istene közül valamelyiknek a szobra. Olvasuk, hogy „a Pál lelke háborgó vala őbenne, látván, hogy a város bálványokkal van tele”. A háborgó lélek arra indította, hogy ne hallgasson, hogy beszéljen. Beszédének lényege az, hogy ezek nem istenek, Isten csak az, aki láthatatlanul uralkodik mennyen és földön, aki Szent Fiát elküldte e világra. Szent Fiát, akit a halálból feltámasztott. „E hiábavalóságoktól az élő Istenhez térjete” – hirdeti itt is, mint egy másik városban, Listrában. „Jézust és a feltámadást hirdeti vala nékik.” Ez a tanítás az athéniak számára merőben új. Effélét még sohasem hallottak. Pált megragadván, az areopagusra, azaz a város piacára vivék, hogy ott az egész város hallatára mondja el azt, amit akar. „Vajon megérthetjük-e mi az új tudományt, amelyet hirdetsz? – kérdezik. – Mert valami idegen dolgokat beszélsz a mi füleinknek: meg akarjuk azért érteni: mik lehetnek ezek.” Nem csodálkozhatunk az athéniaknál, mert amit Pál hirdetett, az valóban idegen dolog volt számukra. Nagy részük azután sem értette meg. Némelyek a Pál szavait, igehirdetését hallva „gúnyolódtak”, mások azt mondták, „majd meghallgatunk téged efelől”. Tehát nem vették komolyan a tanítást, mondván, elég volt e badarságból, majd máskor esetleg még foglalkozunk vele. De voltak, ha kevesen is, olyanok, akik csatlakozván Pálhoz, hívének. Tehát mégsem volt hiábavaló az apostol athéni szolgálata.

1. Amit Pál hirdetett, nem némult el Pál halála után sem, mert voltaképpen nem Pál hirdette, hanem Isten. Pál csak Isten trombitája volt, s ha a trombita elromlott, Isten más trombitát vett kezébe s tovább hirdette, amit hirdetni akart. Minden igehirdető Isten trombitája volt. Az apostol után az egyházatyák, majd a reformátorok jöttek. De később is Isten trombitái voltak és ma is azok, akik prédikálják az evangéliumot. Minden igehirdetésnek a tartalma végeredményben az, ami Pálnál volt: Jézus és a feltámadás. Azért hirdetik, hogy az igehallgatók megértsék és higgyék az evangéliumot.

Az athéniak nem csodálkozhatunk, hogy nem értették, hiszen múltjuk, neveltetésük a pogánysághoz kötötte őket. Minket múltunk, neveltetésünk a keresztyénséghez, Krisztushoz köt: megkeresztelték, konfirmáltak, templomba járunk. És mégis sokszor nem értjük, amit hallunk. Talán nem mondjuk ki a kemény szót, hogy nem hisszük, de azt már mondhatjuk, hogy nem vesszük komolyan. Meghallgatjuk, azt mondjuk, hogy majd még máskor is hallgatni fogjuk, de nem forgatjuk szívünkben, mint Mária, amit a pásztoroktól hallott. Ez az oka, hogy sok keresztyénnek a keresztyénség csak templomi keresztyénség, itt olykor hallgatjuk az Igét, énekeljük a zsoltárt, de kinn az életben nemigen látszik meg rajtunk. Sok keresztyén van, aki nem a szerint a tudomány szerint él, amelyet az igehirdetésben hall.

Tisztában kell lennünk azzal, hogy nálunk a megértés a hitet jelenti. Mi a szívünkkel értünk. Értem, azaz hiszem Isten tudományát. Szükségünk van erre? Ha magunkat keresztyéneknek, Jézus tanítványainak tartjuk, igen, szükségünk van. „Hit nélkül lehetetlen Istennek tetszeni” – vallja a Zsidókhoz írott levél. Nagy dolog ez az Istennek való tetszés! Azért akarunk Istennek tetszeni, mert Isten megáldja, aki tetszik neki. „Aki hiszen, üdvözülni” – mondja Jézus. Tudjuk, hogy az üdvösség a mennyei boldog örök élet. S hogy kívánunk üdvözülni, az is mutatja, hogy ma itt vagyunk a templomban. „Higgy az Úr Jézus Krisztusban, és üdvözülsz mind te, mind a te háza népe” – figyelmezteti Pál a filippi börtönört. A hívő keresztyén nemcsak a maga üdvösségét tartja szem előtt, hanem háza népe, egész családja üdvösségét is.

De nemcsak az üdvösségre kell gondolnunk, ha Isten tudományáról van szó, hanem a mostani életünkre is. Az Apostolok Cselekedeteiről írott könyv nagyon szépen megmutatja, hogy milyen volt az első keresztyének élete, akik Isten tudományát értették, azaz hitték. „Foglalatosságok voltak az apostolok tudományában” – azaz nem templomi keresztyének voltak, nemcsak a templomban, otthon is foglalkoztak a hit kérdéseivel. Fogla-

latosak voltak a „közösségben”, együttesen beszéltek meg dolgaikat, az egyik a másiknak tanácsot adott. Foglalatosak voltak a „kenyérnek megtörésében”, egyik a másiknak megtörte a kenyerét. Azért tették ezt, mert „szívük, lelkük egy vala”: szerették egymást, és szerettek minden embert. „Mindentük köz vala, senki semmi marháját nem mondá magáénak.” Nem az volt a céljuk, hogy „én jól éljek, semmi közöm hozzá, hogy neked milyen a sorsod”, hanem az volt a céljuk, hogy mindnyájuknak meglegyen, amire szükségük van. Jól is éltek, mert „szükölködő nem vala közöttük”. Ide segítette el őket az, hogy megértették a tudományt, amit Pál hirdetett. De nem csak őket, minden hívőt ide segített el a tudomány megértése, azaz a hit. S aki ide eljut, megelégedettebb, sőt boldogabb az élete, mint annak, aki nem jut el. Szükség tehát megértenünk a tudományt, ami az athénieknek új tudomány volt, de nekünk régi tudomány, ismert tudomány, mert gyermekkorunk óta tanuljuk s most is állandóan tanuljuk.

2. Mi az oka, hogy sokszor mégsem értjük e tudományt? „A hit hallásból van, a halás pedig Isten Igéje által” – írja Pál a Római levélben. Azt kell mondjuk, hogy aki sokat hallgatja Isten Igéjét, jobban érti, aki ritkán, kevésbé, aki pedig nem hallgatja, nem érti. Azt mondjátok, hogy közöttetek kevesen vannak, akik egyáltalán nem hallgatják. Lehet, hogy nem túlságosan sokan vannak. De olyanok már vannak sokan, akik rendszertelenül hallgatják. Nagy ünnepeken s egy-egy vasárnap is eljönnek, de legtöbbször hiányoznak. A jó tanuló nem hiányzik az iskolából, s csak az lehet jó tanuló, aki nem hiányzik gyakran. Isten tudományának jó tanulására nézve is érvényes ez a megállapítás. Aztán az igehirdetésnek figyelemmel való hallgatása is okvetlenül szükséges a megértéséhez. Nem éppen könnyű dolog ez. A hét fátás munkája után nehezen tud egyfolytában végig figyelni a vasárnapi igehirdetésre, s különösen nyári melegben az álom is megüti egyik-másik atyánkfíát. De védekeznünk kell ellene. Folytonosan tudnunk kell, hogy nem azért jöttem templomba, hogy egy óráig semmire se gondoljak, éppen bóbiskoljak, hanem hogy halljak és tanuljam a tudományt. Erőt kell feszítenünk, hogy éberen tudjunk figyelni. De az Igével való foglalkozásnak nem szabad véget érnie azzal, hogy vége az istentiszteletnek s kimegyek a templomból. Vasárnapi tanulásunkra az teszi rá a pontot, ha otthon is kikeressük a Szentírásból az Igét s igyekszünk a családban megbeszélni, amit a templomban hallottunk. Több ilyen református családunk van, s az ilyen családok értik meg igazán jól a tudományt. Az ilyen keresztyének számára egyetlen prédikáció sem idegen dolog, mindenik felelevenítése és megerősítése a már ismert tudománynak: a hitnek.

Isten tudományára a Szentlélek tanítja meg az embert. Nem hiába énekeljük a pünkösdi énekben: „taníts téged megismernünk, Istent Atyánknak neveznünk”, mert valóban a Szentlélek tanítja meg erre a hívőt. De a Szentlélek a tanításban eszközöket használ. A tanításnak is eszközökre van szüksége, hogy az iskolában a gyermekekkel az anyagot elsajátíttassa: a könyv, a kréta, a füzet az eszközei. A Szentléleknek is vannak eszközei. Elsősorban a könyv, a Biblia. Az apostolok idejében még nem volt meg a teljes Biblia, csak az Ószövetség volt meg, de ezt használták. Mennyi ószövetségi idézet van az Újszövetségben, mennyit emlegeti Mózeset és a prófétákat. Ma megvan a teljes Biblia. E nélkül nincs istentisztelet. Szentírásbeli textus nélkül nincs prédikáció. Ha valamelyik lelkipásztor Ige nélkül akarna prédikálni, nem engedné megszólalni a Szentlelket és a maga emberi bölcsességét hirdetni, akkor annak semmi haszna sem volna, mert nem tanítana igazi tudományt. De ilyen – hála Istennek – nincs. A Szentlélek eszköze az ember: Athénben Pál, itt a gyülekezetben a lelkipásztor. Trombitának neveztem az igehirdetőt, most újból ennek mondom, akinek csak egy feladata van: hogy tisztán, érthetően és erőteljesen közvetítse a Szentlélek szavát. De eszköze a Szentléleknek a te szorgalmas templomba járásod, figyelésed és az Igével való otthoni foglalkozásod is. Ha ezeket

az eszközöket elfogadod és használod, akkor fogod érteni a tudományt, amelyről szö-lünk.

3. Az athéniak megragadták Pált, és a piacra vitték, hogy ott a nagy sokaság előtt, bölcs tudósok előtt beszéljen bővebben ezekről az új, ismeretlen dolgokról. Nem volt ez éppen veszedelmes helyzet, de nem volt barátságos sem. Mert végeredményben: amit Pál hirdetett, nem tetszett nekik. Éppen olyan volt, mintha valaki, pl. egy gyermek, kedvem ellenére beszél, s megfogom a kezét és viszem: gyere csak, mások előtt is mondd el, amit nekem mondtál. Az emberi kíváncsiság és rosszindulat ragadta meg az apostolt s kényszerítette az igehirdetésre. Így nem lehet csodálkozni, ha az igehirdetésnek nem volt eredménye vagy nagyon kevés eredménye volt.

Később is ragadták meg az igehirdetőt az emberek, de egészen más indulattal. Minden lelkipásztor-választás ilyen megragadás, a gyülekezet megragadja, akit megszeret: jöjj, állj a mi szószékünkre, és hirdesd a tudományt, amit mi ismerünk ugyan, értünk, de még jobban meg akarjuk érteni. Ez áldott megragadás, amire nem a kíváncsiság vagy a rosszindulat indítja a gyülekezetet, hanem a Szentlélek és az Ige után való szomjúság. Az ilyen megragadásnak van is gyümölcse: akik hallják a tudományt, értik is, azaz gya-rapodnak a hitben. Csak az a fontos, hogy sem a gyülekezet, sem a megragadott pásztor sohase felejtse el, hogy miért ragadta meg, illetve miért ragadtatott meg. A gyülekezet-nek tudnia kell, hogy pásztorát nem azért állította a szószékre, hogy a templomfalaknak vagy a templompadoknak prédikáljon, hanem hogy élő és mindig népes gyülekezetnek hirdesse azokat a dolgokat, amelyeket Pál is hirdetett Athénben: Krisztust és a feltáma-dást. A pásztornak tudnia kell, hogy ezeket kell hirdetnie, s fáradszónak, lankadatlan szorgalommal kell tanítania a tudományt. Így egyre többen és egyre jobban fogják érte-ni, s a gyülekezet vallásossága nem lesz csak templomi vallásosság, hanem megszenteli az életet s egyre hasonlóbba teszi az első keresztyének életéhez.

Az athéniak azt mondták Pálnak: „Meg akarjuk érteni, mik lehetnek ezek, amiket hirdetsz”. Legtöbben közülük mégsem értették meg, mert nem gondoltak Istenre, így nem volt komoly az akarásuk. Mondták, hogy akarják, de tulajdonképpen nem akarták. A keresztyén embernek tudnia kell, hogy Isten előtt nem mindegy, hogy érti-e vagy nem, amit tanít, Isten azt akarja, hogy megértse. Azért tanít, hogy értsem tanítását. Ne-kem is azt kell akarnom, amit Isten akar, egyet kell akarnom vele. Így akarásom komoly lesz, s amit akarok, el is érem: érteni fogom, hinni fogok. S minden tanítása mind kevés-bé lesz idegen dolog számomra; minél többet hallgatom, annál jobban értem, annál erő-sebb a hitem.

Isten nagyon sokat tett, hogy az ember az ő tudományát megértse. Kijelentette ma-gát. Először adta a törvényt, a Tízparancsolatot, amelyben félreérthetetlenül megmon-dotta, hogy mit akar. Már ebben világos tanítást adott. De az ember úgy tett, mintha nem értené, nem tette, amit Isten akar. Hiábavaló volt a parancsolatok fenyegetése. Isten az-után a prófétákat küldötte, akik szintén teljesen érthetően hirdették, hogy mit szeret és mit nem szeret az Úr. „Jaj azoknak, akik a gonoszt jónak mondják és a jót gonosznak; akik a sötétséget világossággá s a világosságot sötétséggé teszik, és teszik a keserűt édessé s az édest keserűvé” (Ézs 5,20). Ez volt a próféták tanításának a lényege. De akik hallották, nem értették, csak a gonoszt tartották jónak. Isten végül az ő Jézusát küldötte, s vele még érthetőbben megüzente, hogy „kövessétek mindenki irányában a békeséget és a szentséget, amely nélkül senki sem láthatja meg az Urat” (Zsid 12,14). Mindennél súlyosabb ítéletet hirdet annak, aki az ő Fiát megtagadja. S az ember még mindig nem értett: megtapodta, keresztre verte. Jött a pünkösd. A Szentlélek is eljött, megalapította az egyházat, s ebben állandóan tanít. Ha mindezt meggondolod, el kell ismerned, hogy e tanítás nem új és nem idegen dolog számodra. De ha te mégis új és idegen dolognak

tartod: sohasem fogod megérteni. De ha hozzád közel álló dolognak tartod: hasznod lesz belőle, érteni fogod. Prédikációm elején hallottad, hogy mi hasznod van belőle, ha érted: hívó vagy, s a hit által boldog és megelégedett vagy.

Tudnod kell hát, hogy mindezt éretted tette Isten, de neked is kell valamit tenned. Felé kell fordítanod szívedet, figyelmedet, s azt kell mondanod, amit a gyermek Sámuel mondott Istennek: „Szólj, Uram, mert hallja a te szolgád.” Így az Úr régi, de mégis mindig új tudományát hirdető beszéd nem lesz pusztában hiába elhangzó kiáltó szó, szívekbe bejutó, szíveket megítélő, szíveket gyógyító, új, tiszta és hívó életet teremtő beszéd lesz. Ámen.

László Dezső

Újjászületés

Alapige: János 3,1–8

Bibliailvasás: 1Korinthus 15,45–57

I.

Nikodémus, aki éjjel ment Jézushoz, nem volt közönséges ember. Főembere volt a zsidóknak, s így a legmagasabb társadalmi réteghez tartozott. Nem volt vallástalan ember, mert farizeus volt. Farizeus volta azt jelentette, hogy nagyon komolyan vette az ószövetségi szentírást, és komolyan be akarta tartani annak parancsait. Olyan nagy volt a vallásos érdeklődése, hogy éjjel is elment Jézushoz, csak hogy vele találkozassék. Arra gondolt, hátha reggelre már továbbmegy a Mester, neki pedig okvetlenül találkoznia kellett vele.

Azt is megállapíthatjuk, hogy Jézusról helyesen gondolkozott. Elismerte Mesternek, azaz az akkori szóhasználat szerint rabbinak. Sőt azt is megvallotta, hogy Istentől jött tanítónak tartja. Vallotta, hogy senki sem teheti azokat a jeleket, amelyeket Krisztus tett, ha nincs az Isten vele.

Semmi kivetnivaló nem volt a felfogásában. Mi is azt valljuk, hogy Jézus Mester, hogy Istentől jött tanítónkul, hogy amiket ő tett, senki sem teheti csak Istennek Lelke által.

Vágyakozott Krisztus után és elment hozzá. Találkozni akart vele, de Krisztus mégis ridegen fogadta, szinte visszautasította. Mi volt ennek az oka? Nem az, hogy helytelenül vélekedett Krisztus felől, hanem az, hogy nem ismerte teljes valójában Krisztust. Amit Krisztusról tudott, mind igaz volt, de nem tudott felőle mindent és éppen a leglényegesebbet nem ismerte. Szerinte Krisztus csak Istentől jött tanító, aki jelekkel igazolja, hogy Isten ereje van vele. Krisztus ez is, de nem csak ennyi, és aki csak ennyit tud felőle, az lényegében nem ismeri őt.

Jézus két új szót mondott Nikodémusnak: Újjászületés és Isten országa. Bizony, bizony mondom néked, ha valaki újonnan nem születik, nem láthatja az Isten országát. Előttünk áll a nagy kérdés: hát mi kinek tartjuk Jézus Krisztust? Hitvallásunk szerint ő valóban a mi legfőbb prófétánk és tanítónk, de nem csak ez, hanem egyetlen főpapunk és örökkévaló királyunk. Vajon mi többet tudunk-e Krisztus felől, mint amennyit ez a zsidó főember is tudott és meg is vallott? Erre a kérdésre mindenki maga feleljen meg.

II.

Újjászületés és Isten országa! Mennyire ismerjük ezt a két életlehetőséget, mennyiben látjuk a Jézus küldetésének lényegét abban, hogy bennünket személy szerint az újjászületés által be akar vinni Isten országába? Mert ő ezért jött.

Nikodémus, a zsidók tanítója ezt a két szót és amit ez a két szó kifejezett, nem értette. Hogyan születhetik az ember még egyszer, különösen ha vén, vajon visszamehet-e az ő anyjának méhébe? Vajon mi jobban értjük ezt a két szót, mint Nikodémus? Vagy mi is értetlenül állunk ez előtt a két szó előtt?

Ha az újjászületésünkre nem is, de Isten országára minden bizonnyal sokat gondolunk, hiszen a mindennapi imádságunkban ott van a vele kapcsolatos kérésünk: jöjjön el a te országod, jöjjön el Isten országa. Milyen gondolatok és képek futnak tudatunk elé, amikor ezt mondjuk?

Honnan kell megközelítenünk ezt a két, egymással szoros kapcsolatban lévő valóságot: újjászületés és Isten országa?

A teljes Szentírás világosan tanítja, hogy nem egy, hanem két világteremtés van. Az első az ember bűne miatt elromlott, s ezért Isten átka és haragja alá került. A második azonban az átok alóli fölmentéssel, Isten bűnbocsánatával kezdődik, és az örök élet dicsőségében teljesedik ki. Ez a második világ, amelynek megteremtését Isten Krisztus által végzi, az ő országa. Ez uralmának teljes helyreállítása az egész mindenségben. Már Keresztelő János azt hirdette, hogy elközeltett a mennyeknek országa, Krisztus pedig azt mondta, hogy itt van tibennetek és tiközöttetek. Jelei már láthatók, törvénye már hirdettetik, és sokan meghódoltak már előtte. Nem elég nekünk csak annyit tudnunk, hogy az Istentől teremtett első világ megromlott, azt is tudnunk kell, hogy egy még tökéletesebb teremtése, az elromlottnak a teljes helyreállítása Krisztusban már elkezdődött. Krisztus tanító is, de több, mint tanító, ő a megváltó, de mondjuk egy ma kifejezőbb szóval: ő a helyreállító. Benne Isten tökéletes új világa már megjelent a történelem színterén. Ezt nem látta még Nikodémus.

Ebbe az országba csak egyképpen lehet bemenni, többet mondok, ezt az országot csak egyképpen lehet fölismerni: csakis újjászületés által. Ami testtől született, test az. Azért szükséges újonnan születnünk, mert test és vér nem örökölheti Isten országát. Az első világteremtés első embere, Ádám hús és vér ember volt, a második világteremtés új embere, a második Ádám, Krisztus lelki embere volt. Azt nem kell bizonyítanunk, hogy a születésünkben fölvett húsunk és vérünk hozzáköt az első ember, Ádám minden bűnéhez és nyomorúságához, el egészen a halálig. A nagy kérdés az: van-e kapcsolatunk a második Ádámmal, Krisztussal is? Hozzá pedig csakis az újjászületésen, a Szentlélektől való születésen át lehet odakapcsolódni. Tanításának elfogadása, csodáinak látása még nem szül újjá bennünket sem, miként nem szülte újjá Nikodémust sem.

Szól a metsző élű igazság: Bizony, bizony mondom néked: Ha valaki nem születik víztől és Lélektől, nem mehet be az Isten országába. Nem csak Nikodémus, hanem te sem és én sem.

És innen kezdve már nem Nikodémusról, hanem rólunk van szó. Nem a Nikodémus, hanem a mi újjászületésünkről és arról, hogy vajon mi bemegyünk-e, bemehetünk-e a személyes újjászületésünk útján Isten országába? Igen vagy nem?

III.

Mint minden születés, úgy az újjászületés is magból történik. Az a mag, amelyből az ember még egyszer születik: az Isten Igéje. Az újjászületés kezdete egy magnak a megfogamzása az életünkben. Egyetlen igemagnak a komoly befészkelése, elhelyezkedése egyéniségünkön belül.

Minden születés anyaméhéből indul ki. Az az anyaméh, amelyben bennünket Isten még egyszer szül: az anyaszentegyház áldott meleg közössége. Méhen kívül nincs születés. Anyaszentegyházon kívül nincs újjászületés. Akinek az egyház nem anyja, annak Isten nem Atyja, vallották a reformátorok, különösen Kálvin.

Az újszülött gyermeket megfürösztik. Ezért kell nekünk is víztől születnünk. Az a víz a Krisztus sebeiéből kifolyt drága vér és víz. Számunkra ennek a jele a keresztes víz, amit az Írás újjászületés feredőjének nevez.

Az újszülöttet táplálni kell. Előbb tejnek italával, majd pedig kemény eledellel. Az anyatej, amellyel lelki édesanyánk, az újjászülető egyház táplál, Isten Igéje, az az egyszerű tanítás, amelyet gyermekkorunkban vettünk a templomban és a vallástanításban.

Minden születés titok. Az újjászületés is az. Úgy van, mint a széljárás, nem tudod, hogy honnan jön és hová megy, de a zúgását hallod. Közülünk senki sem emlékszik a születésére, csak utólag tudjuk meg, hogy megszülettünk és élünk. Így vagyunk az újjászületésünkkel is. Egyszer csak észre vesszük, hogy nemcsak a test és vér dolgai érdekelnek, hanem Isten lelkének a dolgai is. Egyszer csak észre vesszük, hogy nem egy ember van bennünk, az az egy, amely húspan és vérben született az anyánktól, hanem egy második is, egy új, amelyik örvend annak, hogy van egyház, van igehirdetés, van az életnek egy a hús és vér világán felüli lelki síkja is.

Hogy miképpen lett ez? Titok. Fújt a szél, a Szentlélek szele, hallottuk a zúgását, az igehirdetés szavát, és belőle egyetlen kis mag behullott a szívünkbe és ott megfogant és nőni kezdett. Tudósok megállapították, hogy egy-egy óceánközépi elhagyott kis szigeten egyszer csak egy egészen új tenyészet indult meg, ott addig soha nem látott növények keltek ki, kezdtek díszleni és termést hozni. Honnan jöttek ezek az addig ott ismeretlen növények? A szél hozta a magukat. Ezer kilométer távolságról is elhozta a szél az ejtőernyős kis magokat, és lerakta a kopár szigetre, hogy ott is nőjenek belőlük új növények. A szél fű, ahová akar, és annak zúgását hallod, de nem tudod, hogy honnan jön és hová megy. Így van mindenki, aki a Szentlélektől született. Így vagyunk mi is.

Mi magunkat nem tudjuk szülni, sem újjászülni. A magyar születni ige nem cselekvő, hanem szenvedő formájú igealak. Én születtem az anyám által. Itt az alany nem én, hanem az anyám. Ő szült engem és nem én magamat. Újjá sem szülhetem magamat. Hiába mondja nekem valaki: szüless újjá, mert magamat nem szülhetem. Újjá csakis a Szentlélek szülhet az Ige magvából az anyaszentegyház méhében. Ezt tisztázzuk egyszer s mindenkorra.

De – és ez a „de” a fontos – ahogyan a megszületett gyermek ösztönösen, majd tudatosan nyúl a táplálék után, sír, ha a pelenkája piszkos, úgy kell az újjászületett embernek is az új ember tápláló étele után nyúlnia, azaz úgy kell élnie az igehirdetés és az úrvacsora táplálékával. És kell sírnia, a bűnbánat keserves könnyeivel, ha ráébredt arra, hogy bepiszkolta magát, mert bűnt követett el.

Vajon újjászülettünk-e mi? Az nem kétséges, hogy Isten Lelke megkezdte bennünk is a második, az igazi ember, a lelki ember megteremtését. Mert ha ez nem lenne így, ma nem ülnénk az Úr házában igehallgatás és imádság közben. Merjük csak felismerni, hogy a szél sokszor zúgott el fölöttünk, hallottuk a zúgását, az igehirdetést. Belénk hullott az Ige magva, s kikelt belőle a mi új emberünk is.

Nekünk az új ember további táplálásáról, fürösztéséről, gondozásáról kell beszélnünk. Nem légtüres térben, hanem itt az egyház áldott közösségében, újjászülető méhében és az új életben való tápláló gondoskodása közben.

Nekünk most még az újjászületés végső pontjáról kell beszélnünk, azaz az Isten országába való belépésünkről. Isten Szentlelke általi újjászületésünk megtörtént. Isten új világrendje, az ő országa itt van közöttünk és mibennünk. Mert valahányszor Krisztus lelke szerint cselekszünk valamit, akkor Isten országa lett jelenvalóvá közöttünk mások örömére. Nincs tehát távol tőlünk Isten országa.

A végső kibontakozása, amiért a Miatyánkban mindennap imádkozunk, még hátravan. Az az idők végén jön el teljesen készen, mint az esküvőre fölékesített menyasszony.

Mi várunk rá és imádkozunk érte. De nem tétlenül és ölbe tett kezekkel, hanem a bennünk már megfogalmazott új lelki embernek a régi hús és vér ember feletti újabb és újabb győzelmeivel és az Isten országa törvényeinek való engedelmisségben: a mások iránti szeretet komoly gyakorlásával.

Ez az ország a helyreállított világ. Az én újjászületésem az én helyreállított új életem. Mindez Isten munkája, de ő kegyelmesen nekem is részt ad benne. Ez a részvétel szenteli meg, azaz teszi Isten szolgálatára alkalmassá megújított életemet. Újjászületésem és Isten országának a várása elkötelez arra, hogy Isten e világot helyreállító munkájában minden képességgemmel, teljes felelősség mellett, részt vegyek. Újjászületésem nem választ el azoktól, akik nem hisznek, hanem az azokkal való együtt munkálkodásra kötelez. Minden igaz ember az ember és a világ helyreállításán, annak igazi rendeltetése szerinti életéért dolgozik és küzd. A hívő, az újjászületett ember még nagyobb felelősséggel és még több áldozatkészséggel, mert tudja, hogy ebben a szolgálatban az Isten Lelke által már újjászült élete az Atya világot helyreállító munkájában részes és munkatárs. Ámen.

Lőrincz József Tibor

Egymás befogadása

Alapige: Róma 15,7

Bibliaviasítás: Máté 11,28–30

Azért fogadjátok be egymást – biztat Isten Igéje.

Abban a korban, amikor ez a biztatás elhangzott, nagy szükség volt arra, hogy a keresztyén gyülekezet tagjai minden vonatkozásban befogadják egymást. Az Isten népének „maradék” és „szent magja” a keresztyén gyülekezet volt szerte e világon. Ez a „maradék” és „szent mag” vállalta magára és vitte tovább Isten dicsőségének szolgálatát a világban a Jézus Krisztus evangéliumának hirdetése által. Az első keresztyén gyülekezet tagjainak életvitel és az egymással való kapcsolattartási lehetősége nagyon egyszerű és korlátozott volt. Nem állhatott rendelkezésükre a technika sok modern eszköze, mint pl. ma a telekommunikáció vagy a lelkigondozói telefonszolgálat. Ha egymással találkozni akartak, hogy erősítsék és vigasztalják egymást, akkor gyalogszerrel útra keltek, és elindultak egymás felkeresésére. Így találkozhatott a korinthusi atyafi a rómaival, az efézusi a filippibelivel.

Egy-egy ilyen látogató testvér sokszor a bizonytalanság érzésével és elszorult szívvel kopogtathatott egy-egy megadott cím ajtaján, mert nem tudhatta biztosan, hogy barát vagy ellenség nyit neki ajtót. Azt sem tudhatta biztosan, hogy egyáltalán mernek-e ajtót nyitni és merik-e befogadni őt, a messziről érkezőt, még akkor is, ha keresztyének laknak abban a házban. Hiszen az akkori körülmények között, a Nero-féle keresztyénüldözések idején, halálbüntetés járt a keresztyének minden tétéért, így az egymás befogadásáért is. Azért bátorításként hangzott el akkor a római gyülekezet felé az Ige: azért fogadjátok be egymást... Az „azért” célhatározó szó nagyon fontos hangsúlyt kap az Igében, mert azt jelenti: a kockázat, a veszély, az étellel való fizetés ellenére se féljete, hanem fogadjátok be egymást.

Mindig lelki haszonnal járt az „egymás befogadása”, mert a találkozás vagy ismerkedés öröme mellett így tudtak meg egymás személyi és gyülekezeti életéről sok mindent. Így tudták meg egymásról azt, hogy a korinthusiak szakítottak ledér életmódjukkal, a galáciabeliek már nem tévelyegnek, a filippibeliek pedig örömmel hirdetik a hitbeli bizonyosságot: az Úr közel! Így tudták meg azt is, hogy a büszke urbs, Róma, perifériájának kenyérré és cirkusra éhes népe szakított a pogány életmóddal és a Krisztus kö-

vetőjévé lett. Az egymás befogadásának haszna és öröme abban volt, hogy lépten-nyomon láthatták személyi és közösségi életükben az Ige növekedését, életet formáló hatalmát.

Ma nekünk szól az Ige biztatása: fogadjátok be egymást, akik minden kockázat és veszély nélkül élhetjük meg hitünket. Akiknek minden kapcsolatteremtési vagy kapcsolattartási lehetőségünk meg van adva. Szükségünk van-e erre a biztatásra? Azt hiszem, testvéreim, hogy nagyon is szükségünk van erre a biztatásra! Mert a modern technika sok eszköze, a telekommunikáció és a telefonos lelkigondozói szolgálat sem tudja pótolni Isten gyermekei körében a kapcsolattartás, jobban mondva a személyes befogadás áldását.

A mai kor emberét jól ismerő pszichológusok azt mondják, hogy a legáltalánosabb életjelenség napjainkban az emberek egymástól való elzárkózása, elszigetelődése és önmagukba fordulása. Ez egy olyan életjelenség vagy betegség, amelyben az emberiség jelentős része szenved. Ha megfigyeljük, akkor észrevesszük, hogy ennek a jelenségnek megvannak a külső, azaz látható, és belső, láthatatlan, de annál jobban érezhető jelei. A bezárt kapuk és lakásajtók, a csengetésre kinéző riadt tekintetek mind arról beszélnek, hogy az emberek elszigetelik magukat egymástól, és nagyon messze, nagyon távol élnek egymástól. Másrészt az egymás iránti közömbösség és nemtörődömség, a „mit érdekel engem a más nyomorúsága, van nekem is bajom elég” hamis életfilozófiája, amely beszédünkben és magatartásunkban is megnyilvánul, belső jele annak, hogy egymástól messze, egymástól távol, elszigetelten élünk és egyáltalán nem jutottunk el arra a gondolatra, hogy egymással – jó értelemben – törődjünk, azaz befogadjuk egymást!

A hívő ember, amikor ezeket végiggondolja, dilemma elé kerül és azt kérdi: mi a megoldás, ki igazít el az egymás befogadása kérdésében? Ebben a kérdésben is ugyanaz igazít el, aki életünk során eddig is eligazított minden életkérdésünkben. Ez Isten, aki ma is szeretettel kér és biztat Igéjén keresztül egymás befogadására. Teszi ezt úgy, hogy rámutat szent Fiára, az Úr Jézus Krisztusra, aki ebben is előttünk járt és befogadott minket!

Miképpen Krisztus is befogadott minket – folytatódik az Ige. Érdemes elgondolkodni afelett, hogy Krisztus miképpen fogadta be a hozzá menő embereket. Amikor elhangzott Jézus egyetemes és ma is örök érvényű hívása: Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok és megterhelteketek, és én megnyugosztalak titeket (Mt 11,28), sok megfáradt és megterhelt ember ment hozzá, hogy erőt és nyugalmat találjon zaklatott élete számára. Azt is megállapíthatjuk, hogy ezek az emberek többségükben az élet hajótöröttei voltak, akiknek élete a viszontagságok között darabokra tört. Elrontott életük roncsai között Jézusba mint utolsó mentőövbé kapaszkodtak. Azt is megállapíthatjuk, hogy ezek az emberek nem csak az élet, de a szeretet olyan hajótöröttei voltak, akikkel nem törődött senki. Azért mentek Jézushoz, mert a reménység vezette őket! Azt is megállapíthatjuk, hogy ezek az emberek nagyon messziről jöttek Jézushoz. a „messzi” határozószót ne mérjük kilométerekben, hanem gondoljunk ennek a szónak lelki értelemben vett jelentésére. Akkor tudjuk igazán felmérni ezt a messziséget, ha arra figyelünk, hogy kik és milyen életkörülmények közül mentek Jézushoz!

Péter a nehéz, küzdelmes hétköznapokból, a megélhetési gondok szorításából ment Jézushoz, otthagya hálóját a parton.

A bűnös asszony egy elrontott, de ezerszer megbánt élet roncsai közül sietett hozzá.

Nikodémust a földi élet értelmének lázas keresése vitte éjnek idején hozzá.

A sánta és a vak a gyógyulás reménytelenségének messzeségéből kereste fel Jézust.

Az embernyúzó Zákéus a jólét és gazdagság eperfügefájának magasságából szállt alá, hogy találkozzék vele.

A Hegyi beszéd sokasága az emberi méltóságon aluli sorsból, a kitaszítottságból ment hozzá, hogy hallgassa őt.

Milyen mérhetetlen messziségek ezek! Az Istentől távol került életek messziségei! Ezeket az embereket Jézus úgy fogadta be, amint voltak. Gondjaikkal, bűneikkel, fájdalmaikkal együtt. Azt a tényt pedig, hogy Jézus valóban befogadta ezeket az embereket, abból látjuk, hogy segített rajtuk!

Pétert az ő követésére szólította fel; a bűnös asszonynak azt mondta, hogy megbocsáttattak bűnei, de többet ne vétkezzék; a vívódó Nikodémusnak megmondta, hogy a földi élet egyszeri, soha meg nem ismételt alkalom az ember számára, de általa van örök élet; a sántát és a vakot meggyógyította; elment Zákeus házához, a Hegyi beszéd sokaságának azt mondta, hogy az Isten mércéje szerint ők az igazán boldogok.

Jézus ma is befogad minden hozzá menőt, akármilyen életmessziségből indul is el feléje! A felsoroltak közül melyikben ismersz magadra? Te, testvérem, aki ma ezt az Igét hallgatod, elgondolkoztál-e azon, hogy melyik messziségi csoportba sorolható magadat? Gond, küzdelem, bűn, kapzsiság, megalázottság? Vagy önző vágyaid eperfügefájának magassága, emésztő bűnöd mélysége, élvhajhászó élni akarásod, törött reménységed, boldogtalanságod vagy fájdalomad mindenkitől elválasztó messzisége? Melyik? Mert ezek közül valamelyik csoportba mindnyájan benne vagyunk! De egyet tudnunk kell, és pedig azt, hogy nincs életünknek olyan messzisége vagy mélypontja, ahonnan ne tudnánk elindulni Jézus felé, és ahonnan be ne fogadna, meg ne vigasztalna és azt ne mondaná: ne félj, ne sírj, ne bánkódj, hanem eredj el és többé ne vétkezz! Ez a mai Ige vigasztalása: bárhol vagyunk, bátran elindulhatunk Jézushoz, és biztosak lehetünk abban, hogy ő minket bizonyosan befogad.

Jézus mindenkit befogadó szeretetének az volt a nagyon szép vonása, hogy ő ezt nem öncélúan, hanem Isten dicsőségére tette. Jézus sohasem kereste a dicsőséget! A befogadásokkal sem arra törekedett, hogy a gondokkal küzdő emberek elhíreszteljék szerte a világon azt, hogy van valaki, aki gondjaikat meg tudja oldani, hogy így és ezáltal dicsőséget szerezzen magának. Hanem mindent, amit tett, az Isten dicsőségére tette, és pedig azért, hogy e befogadások által az emberek Istent dicsőítsék és őrá úgy tekintsenek az emberek, mint aki Isten eszköze volt az emberek gyógyulásában.

Milyen szép vonása ez Jézus lelki arculatának! Különösen akkor találjuk ezt a vonását gyógyítóan szépnek, ha arra gondolunk, hogy életvitelünkben, hitbeli magatartásunkban mennyire megkopott a „soli Deo gloria”, vagyis az „egyedül az Isten dicsősége” programja, ami valamikor alapvető meghatározója volt református hitéletünknek. Egymás kizárása nem szolgálja Isten dicsőségét! Hitéletünk minden mesterséges vagy céltalozatos elkülönülése, megosztottsága: bűn! Még akkor is bűn, ha az a „kegyesség” szép ruhájába van beöltöztetve.

Végezetül arra a kérdésre keressünk választ, hogy miként történik egymás befogadása. Sok változatra lehet itt gondolni, azonban tisztán kell látnunk azt, hogy egymás befogadása nem a saját elhatározásunkkal kezdődik. Egymás befogadása nem történik így: mától kezdve befogadtalak és helyet kaptál belső életemben. Nem! Egymás befogadása az Igében megszólaló, a közelünkbe jövő Úr Jézus Krisztus befogadásával kezdődik. Ha örömmel tudjuk befogadni az Igét, a Krisztust, akkor örömmel tudjuk befogadni egymást is! Azért ha ma az ő szavát halljuk, meg ne keményítsük szívünket, hanem fogadjuk be őt és fogadjuk be egymást az Isten dicsőségére. Ámen.

A hívők atyja

Alapige: 1Mózes 15,1–21
Bibliailvasás: Róma 4,1–9

„Ábrahám hitt az Úrnak.” Ha létezne valahol egy kőből vagy bronzból készített Ábrahám-szobor (nem tudok ilyenről, s remélhetőleg nem is készítenek ilyet), akkor ez a négy szó kellene hogy álljon rajta: „Ábrahám hitt az Úrnak.” Ez az egyik, amit erről a férfiről mondhatunk.

Úgy áll itt előttünk, mint az Istenben hívő ember. Egészen a Biblia elején. De nem úgy áll itt, mint pl. egy neves államférfi vagy egy híres művész szobra, amit meg kell csodálnunk. Hogy Ábrahám hisz Istenben, az nem az ő érdeme. A hitre való készség és kezdeményezés nem belőle indult el. Nem Ábrahám volt az, aki egy nap elhatározta: „Mától kezdve hátat fordítok a holdimádásnak és kezdek Istenben hinni.”

A Biblia nem részletezi, miként jutott hitre Ábrahám. Egy dolog azonban biztos: Egy nap éppen Ábrahámra esett Isten tekintete. Isten ujja reá mutat. Isten kapcsolatot teremt vele, amikor megszólítja. Vajon a földön élő sok emberből, akiknek akkori számát nem ismerjük, miért esik Isten választása Ábrahámra, erre a káldeai Úrból származó férfirra? Hogy miért, azt még maga Ábrahám sem tudja. Ezt egyedül Isten tudja. Mert neki úgy tetszett, hogy Ábrahámnál legyen a hit kezdete és beteljesedése. Egyedül ezért. „Ábrahám hitt az Úrnak.” Ennek a férfinak titka egyedül és maradéktalanul maga „Ábrahám Istene”.

Amikor azt olvassuk tovább, hogy „tulajdonították neki igazságot”, akkor meglepődünk. Mert Ábrahámnak itt nincs saját érdeme, ahogy azt már megállapítottuk. Akkor Isten hogyan tulajdonítja neki a hitet igazságot? Isten nem tartozik nekünk felvilágosítással vagy éppen elszámolással arról, amit tesz. „Kegyelmezek, akinek kegyelmezek.” Számunkra marad az ámulat, a csodálat Isten iránt, aki minket érdemtelenül, kegyelemből a Jézus Krisztus által történt megváltással megigazít.

Az ámulatot először Ábrahámnál állapíthatjuk meg, amivel aztán 2000 év múlva Pál apostolnál is találkozunk. Pált olyan ellenállhatatlan erővel fogja meg ez az ámulat, hogy Rómába írt egész levelét erre a gondolatra építette fel: „ Ábrahám hitt az Úrnak, és tulajdonították az önéki igazságot.” Úgy tetszik Istennek, hogy már a hívők atyjánál egyedül a hitre tekintsen. De ez a hit nem az ember műve és érdeme. Kizárólag Isten kegyelme menti meg az embert.

És ha Pál apostol Ábrahám hitéről meggyőző erővel írt a gyülekezeteknek, azért tette, mert nekünk is el akarja mondani: ami Ábrahámnál lehetséges volt, mindnyájunknál lehetséges. Senkinek sincs joga embertársai közül egyet is kizárni abból a lehetőségből, amit Isten számára tartogat, amikor ezt mondja: „Kegyelmezek, akinek kegyelmezek.” Senki sem illetékes ebben dönteni. Lehetséges, hogy Isten tekintete épp ma fordul felénk, ma nyújtja felénk kezét, ma szólíthat meg. Talán épp ma, ezen az istentiszteleten veszi fel Ábrahám Istene közlünk valakivel a kapcsolatot. „Ma, ha az én szavamot halljátok, meg ne keményítsétek a ti szíveteket.”

„Ábrahám hitt Istennek.” A hit olyan nagy adomány, hogy meg lehet érteni azt az embert, aki minap a televízióban egy előadásban úgy nyilatkozott, hogy minden embert irigyel, aki hinni tud. Bármilyen csúnya dolog is az irigység, erről azt mondhatnánk, hogy ez jó irigység. Velünk is megtörténhetne az, ami Ábrahámmal. Csak ne siessük el az irigységet. Gyakran irigyeltünk talán olyan embereket, akiknek életét csak kívülről ismertük. Ha mindent tudtunk volna róluk, bizonyára elpárolgott volna az irigységünk.

Hasonlóan járhatnánk az Ábrahám hitének irigylésével. Most mindenesetre nagyon tanulságos lehet számunkra, ha ebben a történetben nem egy kegyes embernek, hanem a hívők atyjának kulisszái mögé pillanthatunk.

Kiket nevezhetek hívőknek? Erre a kérdésre találunk itt választ. Aki azt gondolja, hogy a hívő ember valamiféle elkényeztetett gyermeke Istennek, vagy a sors kegyeltje, egy vasárnap született ember, akiről azt tartják, hogy szerencsés, akkor itt lehetőség nyílik a hívő ember szerencse- vagy boldogságképeinek helyreigazítására. Egy bizonyos: a hit igazi boldogság, nincs annál tisztább, magasztosabb öröm. Mivel azonban Isten ajándéka, ezért kemény boldogság az. Az emberi természet számára semmi sem olyan idegen, mint a hívő ember boldogsága. Az a megállapítás, hogy Ábrahám „hitt az Úrnak, és ez tulajdoníttaték néki igazsággal” – alapjában egy csodára mutat. A hit a csodák csodája.

Nézzük meg csak közelebbről ezt a bibliai fejezetet. A Kédorlaomer feletti győzelem után Isten elérkezettnek látja az időt, hogy Ábrahámmal ne csak Melkisédek főpap közvetítésével találkozzék, hanem direkt módon és személyesen. Hogy egy ember miként éli át az ilyen találkozást, arról kaphatunk itt valamelyes elképzelést. Ezt olvassuk: „E dolgok után lőn az Úr beszéde Ábrahámmal látomásban.” Isten szava már itt, mint ahogyan később a prófétáknál olvassuk, egy történet.

Az Isten szava általi megszólítás érezhetően, eseményszerűen hat az emberre, ami ugyanakkor az ember oldalán bizonyos ijedelmet okoz. Hogyan is lehetne ez másképpen, ha a Szentlélek a bűnös ember felé közeledik? Így van ez az Újszövetségben, karácsonykor, húsvétkor, minden alkalommal, amikor az emberek észreveszik, hogy Isten közbelépett.

Jelen esetben észrevehető, hogy Isten számításba veszi az ijedelmet és a következő szavakkal nyugtatja meg a megszólítottat: „Ne félj, Ábrahám: én pajzsod vagyok tened, a te jutalmad felette igen bőséges.” Isten nem akarja megölni, hanem ellenkezőleg, meg akarja védeni, pajzsát felette akarja tartani. Istennel való találkozásában Ábrahám nem veszít, hanem nyer, gazdag áldást kap ajándékba. Pajzsod vagyok, a te jutalmad felette igen bőséges.

Ez a felettebb barátságos megszólítás nyilvánvalóan felbátorítja Ábrahámot, aki erre előáll régen magával hordott gondjával. Mióta Isten számára kilátásba helyezte az utódokat, akiknek száma annyi lesz, mint a föld pora, azóta bizony sok víz lefolyt a Jordánon, de az utódokat illetően semmi sem változott se Ábrahámnál, se Sáránál. Azóta is gyermektelenek.

Isten talán túl sokat ígért, és lám, ez ideig még nem tartotta be ígéretét. Ez valamennyire sérti Ábrahámot. És most, amikor hirtelen ez a lehetőség nyílik számára, megragadja az alkalmat és előáll a kérdésével: „Uram Isten, mit adnál énnekem, holott én magzatok nélkül járok, és az, akire az én házam száll, a damaszkuszbeli Eliézer.” Azt mondod, hogy megajándékozol, és mostanáig nem adtál nekem utódot. Nem gúnyolódás ez? A következő versben pedig valósággal kitör Ábrahámból az eddig visszatartott csalódás: „Ímé, énnekem nem adtál magot, és ímé, az én házam szolgaszülöttje lesz az én örökösöm.”

Isten itt a perlekedő szavába vág, amikor röviden és velősen megállapítja: „Nem ez lesz a te örökösöd, hanem aki a te ágyékból származik, az lesz a te örökösöd.”

Ezután Isten kivezeti Ábrahámot az éjszakába: „Tekints fel az égre, és számláld meg a csillagokat, ha azokat megszámlálhatod. Így léssen a te magod.”

Ez volt Ábrahám „csillagórája”?

Ábrahám már nem fiatal, hanem öregedő, gyermektelen, Isten ígéretében csalódott ember. Isten most azt ismételte meg e szavakkal, amit már régen tud. Az ígéret most a csillagokra utalással még valószínűtlenebbnek tűnik. Egy ilyen nagy ígérethez kötött hit,

anélkül hogy láthatná a beteljesülés legkisebb jelét is, kétszeresen fokozza a fájdalmas feszültséget. Hogyan képzeljük el a hívő embert? Isten itt betekintést nyújt egy hívő ember feldúlt lelkébe. És Ábrahám nem is akarja a hívők között.

Atyámfiaink, ne csodálkozzunk, ha a valóságos Ábrahámot másképp, mindenesetre kevésbé jámbornak látjuk, mint annak idején vallásos gyermek korunkban. Ne ijedjünk meg ettől a lelki zavartól, amibe a hívő is eljuthat. A próba a hithez tartozik. A kísértés, igaz, nem az egyetlen, de mindenesetre a hit egyik próbaköve. Épp a próbában marad Ábrahám hívő. Valósággal fellelegzünk, majdhogynem ujjongunk, amikor a keserű szemrehányások után egyszerre ott látjuk az Írásban Ábrahám hitének bizonyosságát: „És hitt az Úrnak, és tulajdonították neki igazságot.”

Isten, aki a szíveknek ismerője, jól tudja, hogy szolgálja még nem szabadult fel teljesen a gondoktól. Távol áll tőle, hogy zokon vegye Ábrahám nem titkolt, gyermekes duzogását, és ő az, aki felveszi a beszélgetés fonalát és folytatja azt.

Ami ezután következik, emlékeztet egy életre-halálra elszánt operációra. A beteg nem mentesül semmitől. Isten a rejtett betegség mélyére hatol és vág. Az utód elmaradása mellett ezt az Úr városából származó férfit még hontalansága is bántja. Hiszen Isten megígérte neki és utódainak az országot! Mi valósult meg eddig mindebből? Kevés vagy semmi. Ábrahám héber, és így még mindig csak ideiglenes tartózkodással lakik itt. „Letelepedési engedélyről” még szó sem esett. Ez is nagy szakadék az ígért és a beteljesülés között.

Ezen a fájó ponton ragadja meg Isten Ábrahámot: „Én vagyok az Úr, aki kihoztalak a földed Úr-Kaszdimból, hogy néked adjam e földet örökségedül.” Az ígértnek ilyen megismétlése hallatán Ábrahám nem képes a kishitű közbekiáltást lenyelni: „Uram Isten, miről tudhatom meg, hogy öröklöm azt?” Ebben a bizonytalanságban Ábrahám jelt kér Istentől. Istentől azonban nem lehet jeleket kierőszakolni. Annál meglepőbb, hogy lehajlik szolgálja kéréséhez.

Ábrahám kapjon egy jelt, amit azonnal megért, amit azonban mi először nem értünk. Hozzon egy háromszendős üszőt, egy háromszendős kecskét, egy háromszendős kost, egy gerlicét, egy galambfiat. A néglábúakat – az áldozásra alkalmas állatokat – hasítsa kétfelé, és jobbra-balra állítsa szembe a darabokat. A madarakat ne vágja ketté, hanem tegye a gerlicét az egyik, a galambfiókát a másik oldalra úgy, hogy a darabok között szabadon maradjon egy átjárható hely.

Mit jelentsen ez? Ismeretes, hogy annak idején számunkra ma mennyire körülményesnek tetsző módon kötötték a szerződéseket Elő-Ázsiában. A szerződést kötő felek önmagukra vonatkozó átkok fogadása mellett vonultak végig a fent leírt módon elhelyezett áldozati darabok között. Ennek az volt az értelme, hogy ha esetleg valamelyik nem tartaná be a szerződést, úgy járjon, mint az itt elhelyezett állatok: darabokra vágassék. Ma a közjegyzőhöz megyünk, ahol két írást kölcsönösen aláírunk.

Így, ilyen mélyre hajol Ábrahám Istene az ő megpróbált szolgáljához, hogy ilyen emberi módra szerződésbe bocsátkozzék vele. Ma azt mondhatnánk: Isten lehajol Ábrahámhoz, hogy a „közjegyzőhöz menjen vele”.

Mintha csak a karácsonyi fény megjelenését látnánk. Ábrahám Istene itt már ugyanaz az Isten, aki később teljes emberré válásával leereszkedik az ember formájába és életterébe.

Ábrahám, aki Istennel szemben az előbb még olyan méltatlankodóan viselkedett, ebben a nagy megszégyenülésben halálfélelmet érez. Látja, amint ragadozó madarak lecsapnak az előkészített darabokra. Mit jelentsen ez? Lehet-e szó egyébről, mint további küzdeletről és próbákról, amit Isten számára kilátásba helyez?

Amikor lenyugodott a nap, mély álom szállt reá, egy megmagyarázhatatlan, természetellenes állapot: „ímé, rémülés és nagy setéség szálla őreá”. Ekkor Isten bepillantást enged Ábrahámnak a távoli jövőbe. Ábrahámnak utódai lesznek. Ezek örökölni fogják az országot. Isten még azokat a kiterjedt határvonalakat is megmondja, ameddig azok majd Salamon idejében terjedni fognak.

Hogy utódai az ellenségnek kiszolgáltatottan 400 évig idegen ország kenyerét eszik majd, ez a tény nem változtat az ígéret beteljesülésén. Mégis birtokolni fogják az országot! Ábrahám pedig atyáihoz tér meg, jó vénségben, békességgel.

Minderre Isten úgyszólván „aláírással” kötelezte el magát. A Biblia nem mondja, hogy Isten és Ábrahám átmentek a két sorba kirakott húsdarabok között, de olyan titokzatos az a jelentés, hogy tüzes fáklya ment át a darabok között. Gerhard von Rad megjegyzi, hogy „Isten kinyilatkoztatása sehol sem olyan félelmetesen fenséges, mint itt”.

Ábrahám Istene hű ígéretéhez. A hívők jövője azonban nem lesz sem rózsaszínű, sem égszínkék. Küzdelmeken át jut békéhez. Az éjen át a világossághoz. Szenvedésen át a dicsőséghez. Halálon át az élethez. De mindvégig lesznek hívők.

Milyennek képzelem el a hívőket? Egy dolgot biztosan elmondhatunk az olyanról, aki Ábrahámhoz hasonlóan hisz az Úrnak: A hívő ember mindvégig próbáknak van kitéve.

Kedves testvéreim, ez év februárjában [1967!] Nyugat-Berlinben a kongresszusi nagy csarnokban, amihez hangszórók által még két nagy termet is hozzákapcsoltak, elhangzott egy sajtósági beszélgetéssorozat a hitről, aminek rendezője a berlini egyetem evangélikus akadémiai társasága volt. A beszélgetést egy nagy példányszámban megjelenő lap főszerkesztője, tehát egy sajtószakember vezette. A rendezők adták meg a témát: „Így képzelem ez a keresztyéneket.” A téma körül egész estét betöltő hitvallássorozat alakult, a modern ember bizonyágtétele Istenről és Krisztusról.

Ugyanakkor ez a műsor a keresztyéni élet másfél órás ítélszékévé változott, ahol az elhangzottakat hangos tetszésnyilvánításokkal szakította meg a zömével akadémiai ifjúságból álló közönség. Általános leszámolás volt ez egy olyan egyházzal, amely „mint a himlőoltásra, úgy viszi a gyermekeket a keresztelőre”, amelyben „lehetséges volt a háborúk megáldása és helyeslése, sőt maga a hitleri háború is”.

Rólunk pedig, akik magunkat hívőknek, keresztyéneknek nevezzük, megállapították, hogy csak ajkaink beszélnek a hitről, titokban pedig „jólétre és atombombára alapozzuk a bizodal munkát”. A kétezer éves tapasztalat olyan emberekkel, akik magukat keresztyéneknek mondják, azt mutatja, hogy „keresztyén uralkodók szerződéseket szegtek meg, eszméket fojtottak el, az emberi lelkiismeretet megerősítették, öltek, kínoztak és rabszolgává tettek népeket”.

Ez egy „világi prédikáció”, amely behatóan és erőteljesen megtérésre szólít fel.

A műsor végén a részt vevő teológiai tanárok közül valaki hozzászólt, kiemelve a hallottak komolyságát és elismerve azt a tényt, hogy „azzal együtt, hogy én testtel és lélekkel, életemnek minden porcikájával ebben az egyházban élek és ezt az egyházat szeretem, mégis beismerő igent kell mondanom mindarra, ami itt az egyház megítélésében elhangzott”.

A megbánást és mégtérést illetően nincs semmi hozzáfűznivalónk. De tudjuk meg, hogy azok, akiket itt felelősségre vontak, azok mi vagyunk. Mi, „akik ebben az egyházban élünk, amit szeretünk”. Mi keresztyének, mi hívők szüntelenül próbák előtt állunk. De a legnagyobb, a tulajdonképpeni támadás felülről jön.

A felperes, aki napjainkhoz napokat told, ő perel velünk. Joggal. A felülről jövő vád az utolsó szó. Akikről azt mondják, hogy „Krisztus minden bűnünkért tökéletesen leget tett és a Sátán minden hatalmából megszakadított”, azok ellen az a vád, hogy mi

tényleg felmondjuk a szolgálatot, csupa mulasztás az életünk, hogy hitünk, reménységünk, szeretetünk hiányzik, egyre csak botladozunk. Nemcsak Ábrahám, hanem mi mai keresztyének is vétkezünk és meghalunk, és állandóan rá vagyunk utalva bűneink megbocsátására. Ez a mi nagy gondunk. Nemcsak Ábrahámot, hanem minket is kísért az a gondolat, hogy „még mindig nem” teljesült az, ami nekünk megígértetett.

De éppen itt, ezen a legsebezhetőbb helyen, ahol „félelem és sötétség” tör reánk, itt érvényes, hogy ne ezt vagy azt tegyük, hanem hogy higgyünk. Nem melabú, nem csüggedés, nem lemondás és kétségbeesés, hanem hit. Ábrahám félelme és a sötétség azon az éjszakán arra a mozzanatra utal, amikor Krisztus a kereszten „félelmetes sötétséget” hordozott. Aki hisz a Megfeszítettben, azt már nem választhatja el még az utolsó ítélet „félelme és sötétsége” sem Istentől.

Ehhez a hithez tartozik mindenekelőtt az abban az ígéletben való hit, hogy az egyház a régi Jeruzsálem, amely újra és újra vétkezik, megszűnik, és a megígért új Jeruzsálem „mint felékesített menyasszony száll alá” közénk. Hinni az új ég és az új föld ígéletében, ahol az igazság lakozik – ez az Ábrahám hite.

Így képzelem el a keresztyéneket: „Próbák elé állított emberek, de hívők, akiket a megbocsátás és az ígélet éltet.”

„Ábrahám hitt Istennek, és tulajdoníttatott neki igazságul.” Ámen.

Fordította: Nagy Irén

Szász Attila

Egyek a hitben és a szolgálatban

Alapige: Filippi 1,1–2

Bibliaalvasás: Ézsaiás 49,1–13

Technikailag fejlett világunkban az emberek egymással való kapcsolatteremtésének számos lehetősége van. A modern távközlés jóvoltából ma már pillanatok alatt továbbítható a világ legtávolabbi pontjára is a képet és szöveget tartalmazó információ. Így jutnak el hozzánk a legfrissebb hírek, így jelennek meg tekintetünk előtt eddig soha nem látott földrészek egzotikus tájai, tanúi lehetünk sporteseményeknek, értesülünk a tudomány legújabb felfedezéseiről, a piacon megjelent vagy megjelenni készülő legújabb termékekről – hogy csak néhányat említsünk a technika áldásaiból. Valóban lerövidültek a távolságok, és ma már a modern technika jóvoltából a világ legtávolabbi pontja is pillanatok alatt elérhető.

A bibliai korban, Pál apostol idejében az emberek egymással való kapcsolatteremtésének lehetőségei egyáltalán nem mozogtak ilyen széles skálán. Az egymástól távol élők számára az egyetlen lehetőség a szóbeli vagy pedig az írásbeli üzenet, azaz levél volt. Hetekre, sokszor hónapokra volt szükség, amíg egy-egy üzenet célhoz ért, és kétszer annyi időbe került, míg a válasz is megérkezett. Isten nagy áldása számunkra, hogy az apostol az időbeli nehézségek és hátrányok ellenére élt a kapcsolatteremtés levél adta lehetőségeivel. Levélben kereste meg Krisztus általa alapított gyülekezeteit, levélben fejezte ki a hitben való megállásuk fölött érzett határtalan örömét, ölelte keblére Krisztus ügyéért lángoló munkatársait, a hitben élő testvéreit. Levélben vallotta meg személyes hitét, beszélt testi életének nyomorúságairól, eligazítást adott emberi gyarlóságaikkal küszködő hittestvéreinek. A levél Pál apostolnak az általa alapított gyülekezetek felé kinyújtott keze, mely a helyzetnek megfelelően simogatott, átölelt vagy pedig a szent ügy érdekében dorgált.

Míndezek mellett Pál apostol levelezése kifejez egy nagyon fontos dolgot: elszakíthatatlan szálakkal kötődött a hitben testvéreikhez, szívén hordozta őket, a levél adta sze-

rény lehetőségekkel is részese akart lenni az örömeiknek és részt akart vállalni gondjaikból.

Az előbb azt mondtuk: lerövidültek a távolságok, az emberek ma már nagyon hamar elérhetik egymást. Nem véletlenül fogalmaztunk viszont feltételes módban. A lehetőségek adóttak, csupán „elfelejtettünk” néha élni azokkal. Modern korunknak ugyanis nemcsak áldásai vannak, hanem átkai is. Ezeknek egyike az emberek egymástól való elidegenedése. Az állandó rohanással, az anyagiakért való hajszával megterhelt élet meglazítja, elszakítja még a legközelebbi rokonokat összekapcsoló szálakat is, érzéketlenné tesz egymás iránt. Ennek az a következménye, hogy „nincs időnk” levelet írni, „elfelejtünk” telefonálni, nem akarjuk egymást „zavarni” látogatásainkkal. Legújabbkori életünk valóságos ellentmondása: a technika közel hozott bennünket egymáshoz, de lélekben mégsem tudjuk elérni egymást, sőt egyre inkább nőnek a távolságok ember és ember között. Ezért várja hiába sok öreg szülő gyermeke karácsonyi üdvözlétét, névnap, születésnap megemlékezését, évente legalább egyszeri látogatását. Nincs időm, panaszkodik a mai ember, miközben panaszát ő maga sem hiszi. Tudja ugyanis, hogy az csak arra való, hogy vér szerinti rokonai vagy a hitben testvérei iránti közömbösségét, érdektelenségét palástolja.

Nemrég olvastam, hogy Franciaországban 48 óra leforgása alatt az ország legtávolabbi sarkába is kikézbcsíti a leveleket a francia posta.

Hány levelet nem írunk meg, hány beteget nem keresünk fel, hány elhagyatottnak nem nyújtunk segítséget, hány szomszédunk ajtaját nem nyitjuk be, mert „nincs időnk”!

Igénkben két nevet olvasunk egymás mellett, Pál és Timóteus nevét. Az első otthonosan cseng a Bibliában jártas fül számára, a másodikkal már ritkábban találkozunk. Korban is különbség van közöttük: Pál idős, akár apja is lehetne a szinte még gyermek Timóteusnak. Tekintély dolgában is aligha említhetők együtt: Pál Jézus Krisztus apostola, a hitben valóságos óriás, aki a Krisztus útját sok kegyelmi ajándékkal, jártassággal és hitbeli személyes tapasztalattal oktatja. Timóteus ifjú kora miatt ezen az úton még alig az első lépéseket tette meg. Hitélményeiben is jóval elmarad Pál mögött.

Mégis van valami, ami minden különbséget eltöröl, ami minden válaszfalat ledönt közöttük: az a tény, hogy ők mindketten ugyanannak a Krisztusnak a szolgálói, ami azt jelenti, hogy a Krisztusban megismert hitben egymásnak testvérei. Ezért kezdi az apostol nyugodt lelkiismerettel, sőt őszinte hitbeli örömeződéssel e két szóval a levelét: Pál és Timóteus.

Ilyen alapon már helye van a két névnek egymás mellett, és ilyen alapon már nincs helye kettejük között a válaszfalnak.

Az a tény, hogy ma annyi minden elválaszt és elválaszthat egymástól: származás, vagy, egyik vagy másik néphez való tartozásunk és az ebből fakadó különbségek, előítéletek, tudás és az azzal szerzett tekintély stb., mind arra figyelmeztet, hogy meggyengült az egy és ugyanahhoz az Úrhoz, a Krisztushoz való kötődésünk. Az emberek és a népek közötti ellentéteket tapasztalva, mesterségesen felépített válaszfalakat látva, még az ugyanazon gyülekezet tagjai között is egyenlenségeket érzékelve önkéntelenül is adódik a kérdés: valóság-e számunkra Krisztus? Élő-e bennünk az általa megismert hit? Valóban Krisztusban élünk és gondolkodunk-e? Hol állunk attól, hogy hitbeli alapon nézzük egymáshoz fűződő kapcsolatainkat, hogy népek Krisztusban döntsék le válaszfalaikat, rendezzék vélt vagy valós ellentéteiket! A világ számos országában tapasztalható fajgyűlölet, az elharapódzó idegengyűlölet, a vallási és politikai türelmetlenség a keresztyén világnak a krisztusi hitről való lecsúszását példázza. Az egyháznak a hit talaján állva, megújuló erővel kell hirdetnie a Krisztusban való egységünket, a vele és a benne való közösségünket. Együvé tartozásunk tudatát, a Krisztusban való élet gondo-

latát hivatott erősíteni az Egyházak Világtanácsának kezdeményezésére a keresztyén világ nagy részét ma már átfogó egyetemes imahét-mozgalom. A világnak újból meg kell tanulnia: hitünket komolyan véve Krisztusban lehetünk egyek, benne dönthetők le a népeket elválasztó falak.

Sokatmondó a két tanú nevének jelentése. A levél írójának, az apostolnak héber neve Saul, aminek jelentése: „kérdni”, „könyörögni”. A Pál név latin eredetű, jelentése: „kicsi”. Vannak, akik úgy vélik, hogy Pál már gyermekkorában e két nevet használta, ugyanis gyakorlat volt a zsidók körében e korban, hogy a héber név mellé egy pogány nevet is felvettek. Amikor Pál Krisztus apostola lett, héber, azaz Saul nevét elhagyta. Ennél viszont sokkal fontosabb az, hogy élete további részében is héber nevének megfelelően, azaz mindig az imádság embereként él.

A Timóteus név magyar jelentése: „aki tiszteli az Urat”. Mind a névadásban, mind pedig a gyermek Timóteus későbbi nevelésében fontos szerepet töltött be a nagymama, Lois, és az édesanya, Eunika. Az Úr tisztelete Timóteus családjában már két nemzedéket magába ölelő hagyomány. Az Úr szeretetére és tiszteletére nevelt Timóteus vonzódása Pálhoz, azaz az imádság emberéhez, így természetes és dicséretes dolog egyszerre.

Nomen est omen, azaz a név kötelez – tartja a latin közmondás. Az a név pedig, mely bennünket valóban sokra kötelez, az a Krisztus neve, akiről mi, azaz a benne hívők keresztyéneknek nevezettünk. Önmagunk, Isten és a bennünket körülvevő világ felé irányuló kötelezettségeinknek csak annak a névnek erejével tudunk eleget tenni, mely a Krisztus neve. Átala lehetünk és kell lennünk egész életünkben az imádság embereinek, akiknek élete az Úr tiszteletéről tanúskodik és ezáltal betagozódik azoknak a hívő elődöknek a láncolatába, akik az Úrban éltek és haltak meg. Krisztus a mi megtartásunk egyetlen záloga, amint az ApCsel 4,12 megfogalmazza: „nem is adatott emberek között az ég alatt más név, mely által kellene nekünk megtartatnunk”.

Mai Pálok és Timóteusok, azaz az imádságos lelkületű felnőttek és az Úr tiszteletében nevelt gyermekek és ifjak az igazi letéteményesei az Úr Krisztus jövőendő erdélyi református egyházának.

A Krisztusba vetett hitben testvérré lett Pál apostol, az imádság embere és Timóteus, az Urat tisztelő ifjú tanítvány, már a Filippibelieknek írott levél első sorában nagyon fontosnak tartja elmondani életüknek egy mindent meghatározó és megmagyarázó jellemzőjét, és pedig azt, hogy ők Jézus Krisztus szolgálói.

Egynek lenni a hitben és egynek lenni a szolgálatban!

Két emberi élet milyen csodálatos és áldott összefonódása!

Pál és Timóteus Jézus Krisztus szolgálói! Azaz olyan emberek, akik erős kötelékkel egymáshoz vannak kötve. Olyan kötelék ez, melyet csak a halál szakíthat el. Olyan emberek, akiknek akarata beleolvad másvalakinek az akaratába, akik saját érdekeiket figyelmen kívül hagyva másvalakinek az érdekeit szolgálják. Mennyire így van! Mert Pál és Timóteus Krisztushoz való kötődése a kényszerítő szeretet kötelékével önkéntesen valósul meg, mely éppen ezért örökkévaló kapcsolat, hisz a Pál élete a Krisztus. Az ő akarata a Krisztus akarata, személyes érdeke a Krisztus érdeke. „Élek többé nem én, hanem él bennem a Krisztus” – írja az apostol a Galata 2,20-ban.

Krisztus szolgálójának lenni a benne való áldott feloldódást jelenti. Így lesz az ő igája gyönyörűsége és terhe könnyű. Krisztusban a szolgálat szó elveszti mindenkor negatív tartalmát, és új tartalommal telítődik. Íme a hit „lehetetlensége”, mely elrejteti a bölcsék elől, és megjelentetik a kicsinyeknek. Istennek hála, az élet sok-sok példát szolgáltat az ilyen egész életre szóló Krisztushoz való kötődésről, melyet nem szakíthatott szét a börtön és a Duna-csatorna, az évtizedekig tartó lelki elnyomás és a hatalom által családekként felkínált előnyök széles skálája. Sőt, a próbák sokak életében még inkább

erősítették a Krisztushoz kötődő szálakat. A Zsidókhöz írott levél 12. részének 1–2. versét idézzük, mely az élet küzdőterén való kitartó futásra ösztönzi Krisztus mindenkori gyermekeit: „...kitartással fussuk meg az előttünk lévő küzdőtért. Nézzvén a hitnek fejedelemére és bevégzőjére, Jézusra.” Íme Krisztus mindenkori szolgájának jellemvonása: az élet minden helyzetében, annak változó körülményei között felfelé néz, a hitnek fejedelemére. Tőle származik az erő, az eligazítás, a naponkénti bátorítás.

Pál apostol levelét a filippibeli szenteknek címezi. Szentek? – kérdezik talán sokan. Méltán, ugyanis nem cseng otthonosan fülünkben e szó. Nem, mert legtöbbször a Bibliától és a vallásos gyakorlatunktól idegen képzetek társulnak hozzá. A filippibeliek igazi, azaz bibliai értelemben szentek, akik Krisztust megismerve el vannak különítve a bűntől, akik odaszentelték életüket az Istennel való szent közösségre. Nem bűn nélküli emberek, akik az imádat tárgyai lehetnének. De valóban Krisztus gyermekei, akik elszakadtak a gonosztól és már nem azt, hanem életük Urát és Megváltóját szolgálják, akárcsak Pál és Timóteus, teljes hitbéli alázattal és a Krisztusban nyert biztos jövő reménységével.

A „szent” szó ugyanakkor felhívja figyelmünket a mindenkori keresztyén ember kötelességére, ami azt jelenti: nekünk az ilyen Isten számára elkülönített életet kell élnünk. Isten ugyanis a Krisztusban ilyen szent, azaz neki szánt életre hívott el bennünket. Nem a világból kell kivonulnunk, nem bűnösnek mondott embertársaink gyülekezeti közösségből kell félrehúzódnunk a magunk és a hozzánk hasonlók vélt tisztaságának elefántcsonttoronyába, hanem a világ gondjaiból egyénként és egyházként is részt vállalva kell bizonyosságát adnunk a magunk életének Krisztus számára elkülönített voltáról. A bibliai értelemben vett szentek, azaz mi magunk is így találjuk meg Krisztusban a magunk új, szentségre elhívott életét, érdekelttségét. Tudjuk, a filippibeli szentek, azaz gyülekezeti tagok között voltak egyenetlenségek, súrlódások, ellentétek, de ezek mind feloldódtak a Krisztusnak való együttes szolgálatban és a szentségre való elhívásuk tudatában. A Filippiben élő gyülekezeti tagok, diakónusok és püspökök, azaz a gyülekezet jó rendjének és szellemi fejlődésnek felvigyázói így lehettek egyesek a hitben és az egy Úrnak, a Krisztusnak való szolgálatban.

Sokféleképpen megosztott világunkban, emberi gyarlóságainkkal terhelt egyházi életünkben az együtt munkálkodásnak csak hitünk és szentségre való elhívásunk bizonyossága lehet az alapja. Csupán így oldódhatnak fel az ember és ember, nép és nép közötti ellentétek, így törpülhetnek el kicsinyes egyéni érdekeink az egyetlen és nagy cél mellett, mely Isten e világban való szolgálata.

Erre segítsen bennünket a mi Mennyei Atyánknak az Úr Jézus Krisztusban nekünk adott kegyelme és békessége. Ámen.

Szász Attila

Hála mindenkor

Alapige: Filippi 1,3–8

Bibliaolvasás: 1Timóteus 4,1–6

Elgondolkodva a címként megfogalmazott mondat kijelentő formáján, talán sokan úgy érzik; ehelyett sokkal találóbb lenne a kérdő forma: hála mindenkor? Emberi életünket gyakorlati módon szemlélve megszoktuk ugyanis, hogy annak bizonyos eseményeihez, helyzeteihez természetsszerűleg hozzátartozik a hála, az Istennek imádságban mondott köszönet.

Ki ne mondana köszönetet Istennek a betegségből való szabadulásért? Bizony örömmel adunk hálát a visszanyert egészségért, napokig, talán hetekig tartó kórházi kezelésünk sikeres befejezéséért, az oly sok félelemmel várt operáció eredményességéért.

Természetesnek tartjuk a hálát, amikor életünkben Isten gazdag áldását tapasztaljuk, amikor sikerülnek régóta dédelgetett terveink, amikor Isten jó előmenetelt ad anyagiakban, lelkiekben egyaránt. A hívő édesanya, édesapa hálát ad gyermekeiért, a családért, melynek békességét, szeretet meghatározta légkörét Isten gazdag ajándékaként értékeli. Természetes életünkben a hála, ha életveszélyben megtapasztaljuk Isten mentő kezét, ha félelmeinkben nála vigasztalást nyerünk, ha mindennapi életünk gondjaival való küzdelmeinkben eligazítást ad, ha munkánkat sikerrel koronázza, ha felhozza reánk a derű, az öröm napját – és még sorolhatnánk tovább: életünk hány meg hány helyzete, története ébreszti fel bennünk Isten iránti hálaadásunk szavát.

Pál apostol hálaadását azonban egy egészen különleges élethelyzet teszi számunkra értékessé és ugyanakkor tanulságossá. Amikor ő hálát ad Istennek a Krisztusban hívő filippibeli gyülekezet tagjaiért, amikor az általa említett „nagy örömmel” mondja el könyörgését, már hosszabb ideje fogságban, azaz börtönben van. Krisztus ügyéért a korabeli szinte teljes ismert világot beutazó apostol, mozgási szabadságát elveszítve, most a börtön falai között raboskodik. A fogság, azaz a kényszerű helyhez kötöttség azonban nem gátolja meg őt abban, hogy őszinte hálaadással gondoljon filippibeli hittestvéreire, a Krisztusban szentségre elhívottak gyülekezetére, mely Krisztust hirdető munkájának látható eredménye e hatalmas, az Európát Ázsiával összekötő kereskedelmi út mentén épült korabeli görög világvárosban. Így lesz Pál apostol börtönben elmondott hálaadó imádsága, hitbéli örvendezése az élet minden helyzetére érvényes és a kötelező hálaadottság szép és beszédes példája. A Pál apostol által az 1Thessz 5,18-ban leírt Igéje így van teljes összhangban börtönbeli magatartásával: „Mindenben hálákat adjatok, mert ez az Isten akarata a Krisztus Jézusban tihozzátok.” Íme, így termi meg a tűzben megpróbált aranyból is értékeesebb, a próbák idején is sziklaszilárd hit az élet legnehezebb helyzeteiben is a hálaadottság gyümölcset.

Hála mindenkor! Nem a kérdő mód bizonytalankodásával, hanem a felkiáltó mód határozottságával. „Mert ez az Isten akarata Jézus Krisztusban tihozzátok.”

Hányszor csodót mond hitünk a bajban! Hányszor nem tudja megteremni az Ige által megkívánt hálaadottság gyümölcset. Ezért Isten gondoskodó szeretete csupán életünk bizonyos helyzeteiben lesz láthatóvá számunkra. Fogságban, betegségekben, félelmeink, kudarcaink, kereszthordozásunk közepette a bennünket ért veszteségek napjaiban életünk hálaára kötelező mozzanatait csak az igazán mély, Krisztusba vetett szilárd hit képes meglátni.

Pál apostol hálaadásának közvetlen oka a filippibeli gyülekezet együttérzése és imádsága, valamint az a szeretetadomány, melyet a gyülekezet Epafroditus által juttatott el hozzá. Pál e levélben nyugtázza az adományt, melyet a misszió, azaz az evangélium terjesztése érdekében gyűjtött a gyülekezet. Hálaadásban kifejezett köszönete egyformán irányul mindenki felé. Bizonyára a misszió támogatásában nem vett részt mindenki, az adományok értéke is különböző lehetett, mégis az apostol a legkisebb adományt is a legnagyobb örömmel nyugtázza, amikor így szól: Hálát adok mindenitekért nagy örömmel könyörögvén. Imádsága igazolása annak, hogy Pálnak a filippibeliekkel való kapcsolatában nincs semmi fájlmínálója, a köztük lévő jó viszonyt semmi sem árnyékolja be.

A szeretet és a Krisztus földi egyházáért érzett féltés így ölel egyetlen szent közösségbe ma is kicsinyeket és nagyokat, szegényeket és gazdagokat. Az evangélium és az egyház előmenetelét ma is százezres adományok és a szegény özvegyasszonyok 2 filléréi együtt biztosítják. Templomok épültek és épülnek nehéz gazdasági körülményeink között, élni akaró, református egyházukhoz őszintén ragaszkodó gyülekezeteink hitéből, tudván azt, hogy minden jókedvvel adott kicsiny vagy nagy adomány kedves Isten előtt.

Pál apostol öröme és hálája három irányba tekint: a múlt, a jelen és a jövő felé. Mindaz, ami Filippiben történt az evangélium érdekében a múltban, ami történik a jelenben, és ami történni fog a jövőben, egyaránt Isten gazdag kegyelmének tulajdonítható.

Filippiben az apostol jól munkálkodott, de tudja: a gyülekezetet Isten Szentlelke hívta életre. Az apostol és a filippibeliek az evangélium érdekében tett közös erőfeszítése eredményének tűnhet a gyülekezet megszületése, de Pál tudja, hogy az Isten kegyelmének munkája. A filippibeliek imádsággal és anyagi támogatásukkal segítették őt, azaz egyengették a kegyelem útját, melynek fontos mozzanata volt az a pillanat, amikor Lídia, az egyszerű bitoráros asszony megnyitotta a szívét és azzal együtt otthont az evangélium prédikálása számára. A gyülekezetnek nemcsak a megszületése, hanem annak a fennmaradása Filippiben, ebben a pogány módon élő és gondolkodó hatalmas világvárosban, Isten megtartó kegyelmének munkája. Az apostolt hálaadásra készíti az a tény, hogy a gyülekezet tagjai „az első naptól kezdve mind ez ideig” szolgáltak, azaz lelkesen álltak be az Úr ügyébe. Nemcsak elfogadták az evangélium ajándékát, hanem a maguk erejével és talentumaival tettek is azért, hogy ezek az ajándékok állandósuljanak, sőt megsokszorozódjanak.

Pál hálaadása a múlt és jelen után a jövő felé irányul. Őszinte hittel helyezi a maroknyi gyülekezet jövőjét annak az Úrnak a kezébe, aki a múltban és a jelenben egyaránt számtalanszor igazolta gyermekei iránti hűségét. Az apostol tudja, hogy nem az emberi jószándékok, igyekezetek, felbuzdulások a gyülekezet jövőjének biztosítékai, hanem egyedül az Úr hűsége. Aki pedig a múltban és a jelenben ölében hordozta és hordozza népe ügyét, annak jövőbeli hűségében nincs semmi ok a kételkedésre.

Az egyháznak mind a múltja, mind a jelene, mind pedig a jövője Isten kegyelmének függvénye, még akkor is, ha hajlamosak vagyunk az emberi tényezők összefüggésében látni. A keresztyén egyház a történelem adott pontján megszületett, azaz megszülehetett, mert Isten kegyelme ezt akarta és lehetővé tette. Ugyanezért maradt és maradhatott fenn a pogányság visszaállítására tett minden hatalmi erőfeszítés ellenére. Nero, Domitianus, Julianus római császárok legkegyetlenebb keresztyénüldözései ellenére, a keresztyének Krisztusért kiontott vére olyan magnak bizonyult, melyből a mártírhalált halt hívők helyére állók sokasága nőtt ki. Az Ige tanítása alapján az üldözések minden időkben a keresztyénség lényegéhez tartoztak. „Kezeiket reátok vetik és üldöznek titeket, adván a gyülekezetek elé, és tömlöcökbe és királyok és helytartók elé visznek az én nevemért” – mondja Jézus mindenkori tanítványainak a Lukács ev. 21,12-ben. Pál apostol pedig így ír a 2Timóteus 3,12-ben: „De mindazok is, akik kegyesen akarnak élni, Krisztus Jézusban üldöztetni fognak.” Ellentétben a szenvedésről alkotott minden emberi elképzeléssel és gyakorlattal, Jézus a Máté 5,10-ben boldognak mondja mindazokat, akik az evangélium igazságáért háborúságot, az ő nevéért szidalmazást, üldöztetést szenvednek: mert övék a mennyek országa. Sőt a Máté 5,44-ben az üldözőkért való imádkozásra buzdít.

A Krisztus népe ellen küzdők minden gyűlöletével, üldözéseivel, véres megtorlásaival szemben hathatósabbnak bizonyult az egyházat a legmostohább korokban is életben tartó kegyelem. Református egyházunk megmaradása, szolgálata történelmünk kritikus időszakában is mind-mind annak az életben tartó kegyelemnek a műve, mely fölötté áll minden emberi eltipró igyekezetnek. Az egyház és benne egyházunk múltja és jelene igazi csoda, mely az Istennek való szüntelen hálaadás eredője kell hogy legyen. A Szentlélek munkájának tulajdonítható, hogy minden időben voltak Istennek a filippibeliekhez hasonló hűséges gyermekei, akik hittel és jó igyekezettel álltak be Krisztus ügyének szolgálatába, akik sokszor üldöztetést, hátrátételt szenvedve engedték,

hogy a kegyelem eszközei legyenek Isten kezében. Ezért maradhatott töretlen az egyház szolgálata az idők folyamán.

Mit hoz a jövő? – kérdezzük az utóbbi évek megváltozott életviszonyait elemezve. Kétségtelen, a jelenkor emberének egyházhoz, hithez való viszonyulásában, általában egyház és a környező világ kapcsolatában sok minden elgondolkoztat, önvizsgálatra készítet és útkeresésre int. Az egyre nagyobb méreteket öltő elvilágiasodás és az azzal járó egymástól, az egyháztól és Istentől való elidegenedés az egyházat a szolgálat új lehetőségeinek megkeresésére kell hogy ösztönözze. Hisszük azonban, hogy Isten, aki elkezdte bennünk a jó dolgot, majd be is végzi azt. Aki Krisztus földi testét, az anyaszentegyházat gondviselő szeretetében hordozta a múltban és hordozza a jelenben, annak megtartó hűsége megmarad a jövőben is. A jelenkor nyomorúságai közepette is okot találhatunk Pál apostolhoz hasonlóan a hálaadásra. Hálát adhatunk Istennek azokért a gondnokokért és presbiterekért, akik az Úr ügyének szolgálatába erős hittel és őszinte tenni akarással állottak be; azokért a nőszövetséges asszonyokért, akik, ha a kezdet nehézségeivel küszködve is, a szeretetszolgálat útján már elindultak. Hálát kell adnunk Istennek vallásórára járó kicsiny gyermekeinkért, akik Krisztus iskolájába már zsenge ifjú korukban beiratkoztak. És nem utolsósorban azokért a gyülekezeti tagjainkért, akik a jelen nyomorúságos gazdasági viszonyai között is zokszó nélkül adják évről évre emelkedő egyházfenntartói adományukat, Isten iránti hálaáldozatuk jelét. Csüggedéseink, szolgálatban való botladozásaink idején erőt kell merítenünk abból a bizonyosságból, hogy azt a munkát, melyben a gyülekezet, azaz mi magunk is állunk, nem emberek, hanem az Úr kezdte el, ő folytatja és ő fejezi be majd. A gyülekezet pedig abban a dicsőségben részesül, hogy a kegyelem eszköze lehet.

Pál apostol emlékezteti a filippibeli gyülekezetet, hogy életének és szolgálatának van egy valóságos és jól meghatározott célja: Jézus Krisztus napja. Az egyházban végzett munka nem halálunkkor fejeződik be, hanem az Úr napjának eljövételével. Minden, amit Krisztusért és földi egyházáért teszünk, erre a napra néz és ekkor jut teljességre. Így lesz Istennek a gyülekezetben és a gyülekezettel végzett munkája összefüggő, folyamatos történet. Mivel a tulajdonképpeni munkát az Úr végzi, eredményeinket, megvalósításainkat tekintve nincs okunk a csüggedésre sem. Pál apostol határozott meggyőződésével kell vallanunk ezt.

A fogságban lévő, de a hála és az imádság lehetőségét mégis a legnagyobb örömmel megragadó apostol ezekkel a szavakkal gondol a filippibeli szentekre, munkatársaira, a kegyelemben való résztársaira, vagyis mindazokra, akik az Úr ügyébe vele együtt kezdetől fogva beállottak: „Szívemben hordozlak titeket.” Nyilván ez fordítva is érvényes: a gyülekezet tagjai is szívükben hordozzák a raboskodó apostolt.

Az őszinte ragaszkodás ritka szép kifejezése: Szívemben hordalak titeket. Azaz: imádságaimban szüntelen gondolok reátok!

Milyen jó, amikor van még, akiket szívünkben hordanunk, akikre imádságainkban gondolhatunk! Akikkel még megoszthatjuk életünket, akik résztársai mindennapi küzdelmeinknek, akikre mindig számíthatunk a bajban, akikkel az együttlét, az őszinte beszélgetés a lélek valóságos felüdülése, akik társaink a Krisztusért végzett szolgálatban. Minél többen vannak szívünkben, annál gazdagabbak vagyunk. A szó legmélyebb értelmében vett gazdaggá viszont csak akkor leszünk, ha Krisztust hordjuk a szívünkben. Ő ad nekünk új világlátást, ő készítet bennünket embertársainkhoz való új viszonyulásra a szeretetben. Ő látatja meg velünk életünk mélypontjain is a mindennapi hála alkalmait. Amen.

Alkalmi prédikációk

Esketési beszéd

Nagy László

Krisztus törvényének betöltése

Alapige: Galata 6,2

Az utóbbi esztendőekben mintha megcsappant volna a házassági és családalapítási kedv népünk körében, mintha vésszesen alázuhant volna a házasság és a család értéke az ifjú nemzedék értékrendszerében. Népünk fokozatosan elöregedik. Nincs megújító gyermekáldás. Ha ez így megy tovább, lassan, de biztosan kihullunk az európai nemzetek nagy rostájából.

Ezért ma, lakodalmatok napján, boldogságos nagy örömmel ünnepel családokat és gyülekezetünk, melynek komoly meggyőződése az, hogy a páros élet Isten teremtési életrendje, hogy az emberiség megújuló és megújító összejtje a család.

Menyasszonyi csokrod szép virágaként hadd idézzük most számotokra századunk legnagyobb magyar költőjének, Ady Endrének a lakodalmi köszöntőjét:

Virág-kezeid díszítsék föl
Választott tiednek a lelkét
S kertetek boldog muzsikáját
Égen és földön irigyeljék.

Mert nagyon kell ma a boldogság
Zengő kertnek mese-zenéje,
Nagyon kell a friss, boldog párok
Virágos és muzsikás éje.
(Lakodalmi köszöntő távolból)

Bizony nagyon kell ma ősi nemzetünknek a friss, boldog párok virágos és muzsikás éje; bizony nagyon kell ma ősi nemzetünknek éppen a ti boldog házasságotok, hogy be-szédes példája legyen annak az örök érvényű isteni igazságnak: nem jó az embernek egyedül; hogy meggyőzően igazolja: az emberi társadalom áldásos életformája a család; hogy fennén hirdesse: Isten végtelen gazdag ajándéka a gyermek, a hústotktól való hús, a csontotokból való csont, szerelmek gyümölcse, öreg napjaitok reménysége.

Lakodalmatok ez örömnapiján Isten szent Igéjében adja át számotokra maradandó nászajándékát. Ez a teljes páros életetek számára érvényes, soha meg nem fakuló, értékét soha el nem veszítő nászajándék: a Krisztus törvénye. Krisztus törvénye a szeretet kettős, nagy parancsolata, mely Isten és a felebarát szeretetében valósul meg.

Nagy ajándék és áldás számunkra, számotokra, hogy lehet és szabad szeretnünk Istent, a szeretet forrását és urát, teljes szívünk-ből, teljes lelkünk-ből és teljes elménk-ből. A szerető Isten mindazokat, akik őt tartósan és igazán, mélyen és odaadóan szeretik, megajándékozza és megáldja az egymás szeretetének erejével, a hitvestársi szeretet hűségével, annak a szeretetnek hűségével, mely „nem cselekszik éktelenül, nem keresi a maga hasznát, nem fuvalkodik fel, nem gerjed haragra”, de „mindent elfedez”, mely „soha el nem fogy” (1Kor 13,4–8). Elfogynak a jövendőmondások, összedőlnek a tervek és az álmok, de a szeretet örökké megmarad.

Ez az Isten szerinti, örökké megmaradó, a maga önző, egyéni hasznát nem kereső szeretet alaptörvénye az egymás terhének hordozása. Ez az igaz szeretet próbaköve. A keresztyén szeretet nem üres szóbeszéd, nem rövid életű és idejű szerelmi lángolás lelkendezése, hanem élet és valóság, egymás terhének a hordozása és egymás életének következetes építése.

Az egymás terhének hordozásában hűséges társaknak kell lennetek. Kinek-kinek megvannak a sajátos terhei. Sajátos térhet jelenthet a hivatásunkból következő nehézségek sokasága, a ránk nehezedő felelősség súlya, a rossz szokásainkkal és természetünkkel való naponkénti küzdelem eredménytelensége, időnként visszatérő önzésünk alig elviselhető terhe, tartós vagy öröklődő betegségeink nyomorúsága. Sajátos terhekkal jár együtt mind a férfi, mind a női lét hordozása, de közülünk ki-ki csak férfiként, illetve asszonyként tudja megélni és átélni az életet. Más a férfi gondolatvilága, mint az asszony gondolatvilága. Más az asszony érzelmvilága, mint a férfi érzelmvilága. De ezt ne tekintsétek közös életetekben tehernek, hanem a szeretet szüntelen új kifejezési formájának, egymás terhe hordozása naponkénti lehetőségének és egymás belső embere építése állandó erőforrásának.

Te, kedves vőlegény, a református magyar ember lovagiasságával, született nemeségével, hűséges helyállásával hordozd hitvestársad terheit. Majd gyermekeid terheit.

Te, kedves menyasszony, a református magyar asszony világhírű erényeivel, otthont teremtő képességeivel, édesanyádtól, nagyanyádtól örökölt évezredes asszonyi tudománnyal hordozd férjed, majd gyermekeid minden terhét.

Ebben a kölcsönös teherhordozásban virul ki életetek, erősödnek és fokozódnak személyes képességeitek, fényesednek talentumaitok, növekedik belső emberetek. Egymás terhének hordozásában a szeretet naponkénti hősei lesztok. Egymás terhének hordozásában csodák születnek életetekben. Házasságotok, családotok a cselekvő szeretet virágoskertjévé válik, ahol szépen virul a békesség, az egyetértés, a külső és belső gyarapodás szelíd és szép virágainak sokasága.

Egymás terhe hordozásának érett gyümölcse lesz majd házasságotok ezüst, illetve arany évfordulója, amikor majd kiáradó, csendes boldogsággal megismételhetitek házassági szent esküvésetek igaz szeretetből fakadó hűségnyilatkozatát: holtomiglan, holtáiglan. Isten engem úgy segítsen. Ámen.

Temetési beszéd

László Dezső

Kegyelemből szolgálni

Alapige: 1Korinthus 15,10

Szeghő Dénes presbiter testvérünk ismerte, nagyon jól ismerte a Bibliát. Mindennap olvasta, tanulmányozta, és hirdetését szeretettel hallgatta. Ez a bibliáismerő ember a maga vezérigéjéül a felolvasott Ige első mondatát választotta: Isten kegyelme által vagyok, ami vagyok. Ezt az Igét íratta rá gazdag magánkönyvtára ex librisére, könyvjegyre.

Most, amikor földi szemeink elől eltűnő alakjának a képét Isten Igéjének a sugarában magunk elé idézzük, önként kínálkozik alapigéül az általa választott Ige. Ez Igének a

fényében láthatjuk meg mindazt, ami elmúló életéből az örökkévaló Igének volt a hatása, termése és ajándéka.

I.

Élete első szakaszában a hangsúly a vagyok, ami vagyokra esett. Később is az első benyomás az volt róla, hogy egy nagyon határozott, öntudatos emberrel beszélünk, aki tudja magáról, hogy ő ki és mit akar. Egész életén át határozott öntudat és szilárdság jellemezte.

Ő nem látszott, hanem volt. Nem látszat-, hanem valóságos ember volt. Mindig olyannak mutatta magát, amilyen volt. Egyéniség és jellem volt. Mindig tudni lehetett, hogy mit akar. Egyénisége igazi belső lényegétől soha el nem tért. Emlékezzünk vissza határozott arcélének a keménységére. Milyen könnyű lett volna róla szobrot faragni.

Mindenről volt saját véleménye, és azt bátran képviselte. Hű volt önmagához.

II.

Azután megismerte, hogy nem magamagától, hanem Istennek kegyelméből az, aki. És a hangsúly egyre inkább Istennek kegyelmére esett. Isten kegyelméből tudom, hogy az vagyok, ami vagyok. De a kegyelem alapján is vagyok, ami vagyok. Istennek a hitben megtapasztalt kegyelme nem meglágyította, hanem még keményebbé tette. Ha Isten kegyelméből van az életem, annak minden adománya, lehetősége, munkamezeje, akkor azokban még tudatosabban kell hűségesebbnek lennem, hiszen felelős sáfár vagyok, akinek a kegyelem javairól el kell számolnia.

Ezt úgy is mondhatnám, hogy igazi kálvinista jellemmé lett.

A kegyelem nem föloldotta, hanem megerősítette az amúgy is erős egyéniségét. Milyen kevesen és milyen kevésbé ismerjük a kegyelemnek ezt az igazi jellemvonását. A kegyelemben Isten elhív és az elhívásban felelőssé tesz mindazért, amire elhívott. A kegyelemből való elhívásnak és a belőle támadó személyes felelősségnek a kettős ereje tette olyan gazdaggá és termékennyé az életét.

III.

Istennek hozzá való kegyelme nem lőn hiábavalóvá, sőt egyre többet munkálkodott a kegyelem által megújított és megsokszorozott ereje. Isten gazdag munkaterületeket jelölt ki számára.

Mindenekelőtt a családjában. Köztetek, gyermekei és unokái között valóságos bibliai pátriárka volt. A szülői hivatást, az édesapai gondot az egész életre adott feladatának és szolgálatának tekintette. Gyermekeit szárnyra bocsátotta, de megtartotta édesapai szemének tekintete alatt. Az unokáinak az élete is érdekelte.

Többet munkálkodott, mint a többi édesapa, és tovább munkálkodott, mint a legtöbb édesapa. Lehet, hogy ti ezt sokszor nem fogadtátok szívesen, mert ti is felelős személynek tartottátok magatokat. De az ő irántatok való édesapai fegyelmező és irányító szeretete Istennek neki adott kegyelméből táplálkozott, és higgyétek el, rátok nézve sem volt hiábavaló. Sokszor mondtam neki, ma már nem lehet a felnőtt gyermekeit és ifjúsóba cseperedett unokáit olyan szigorú mérték alá vetni, ahogyan ő tette. Mindig azt válaszolta: amíg én élek, addig ők reám vannak bízva, én felelős vagyok értük.

Második családjá a gyülekezete, egyháza volt. Előbb Isten szántófeldje, majd munkatársa. Hű volt a rábízottakban, Kolozsvárt több mint két évtizeden át presbiter, a gyulafehérvári és kolozsvári egyházmegyében egyházmegyei képviselő és tanácsos. Benne a

kolozsvári egyházkerület a legidősebb egyházkerületi közgyűlési tagját veszítette el. Mint presbiter is többet munkálkodott, mint a többiek. Kivette részét a hívek látogatásából, imahetekken előadással is bizonyoságot tett Isten benne való kegyelméről. Az egyház-községi, megyei és kerületi tanácsokban valóban tudott tanácsot adni. Határozott egyénisége és Istennek benne munkálkodó kegyelme nem engedte meg, hogy mindenre csak rábólintson és minden előterjesztést szó nélkül elfogadjon. Tanácsos volt, aki véleményt mondott és a véleményét tanácsos volt meghallgatni, mert komoly megfontolás után jól szólt hozzá a kérdésekhez.

Hivatása, polgári foglalkozása az állattenyésztés nagy ügyéhez kötötte. Ezt a szolgálatát is Isten kegyelméből fogadta el, és Isten dicsőségére, az ember javára végezte. Itt is többet munkálkodott, mint a többiek. Egész életében tanulta a mesterségét, pedig mester volt benne. Évtizedeken át végezte a gyakorló állatorvosi munkát, majd irányította azt. Tanulmányok, könyvek, cikkek hosszú sorozata került ki íróasztaláról a kollégák és a gazdák kezébe. Élete végén a főiskolán nevelte a jövő nemzedéket. Érdemes azt is fölemlítenünk, hogy egy-két éven át a lelkészek gazdasági kiképzésében is részt vett. Mennyivel többet munkálkodott, mint egy átlag állatorvos.

De nem ő, hanem Istennek vele való kegyelme. Számára a hit ennek a felismerése volt. Ezért nem dolgozott kénytelenségből, hanem szívesen és kész örömmel.

IV.

Ha most ezt a gazdagon szétágazó és olyan széles területeken szolgáló embert egy egységes képben akarjuk magunk előtt rögzíteni, térjünk vissza az ex libriséhez. Azon nemcsak az Ige ékeskedett, hanem egy kép is. Nyitott könyv és a könyvön egy égő mécses. Könyv és mécses.

A könyvek embere volt és a KÖNYV embere volt. Tanuló, a tanulás által naponta gyarapodó ember. Vett, hogy adhasson. A Biblia embere volt. Érdemes volna naponta forgatott Bibliáját végigtanulmányozni. Minden évben egyszer elolvasta a teljes Szentírást. Az egyes versekhez hozzáfűzte azt a Heidelbergi Káté-beli kérdést, amellyel kapcsolatban volt. Az egyes könyvek fölött megjegyezte azok eredetének idejét. Néhol közli az eredeti szövegbeli szót, hogy még világosabb legyen az értelem és jelentés.

És mécses volt. Nem magának, hanem másoknak világított. Úgy élt mások javára, hogy önmagát fölemésztette. De nem volt hiábavaló az élete, mert nem lett hiábavalóvá benne Isten vele közlött kegyelme. Hivatását betöltötte. Ura hazahívhatta.

Milyen szomorú, hogy arról az emberről, akiről mindig azt kellett tudomásul vennünk, hogy van, hogy jelentősen és súlyosabban van, mint általában az emberek, most már csak múlt időben beszélhetünk. Én is csak múlt időben beszéltem.

Pedig ő most is van. Csak porból vett, halandó porteste van itt ebben a koporsóban és költözködik a temető hantjai alá. Hitünk és reménységünk szerint halhatatlan lelke ott van Krisztusnál, a Krisztus által már elkészített mennyei hajlékban. Nem a halál jött el érte, hanem Ura vette magához, hogy ahol ő van, ez a szolgája is ott lehessen.

Az a kegyelem, amely élete nagy ereje volt, amely olyan gazdaggá tette életét és szolgálatait – egy percre se feledjük –, örökkévaló. Ha csak ebben az életben reménykedünk a Krisztusban, minden embernél nyomorultabbak vagyunk. Akinek e földi életében nyilvánvaló volt Isten megtartó és többre segítő kegyelme, annak örökkévaló sorsa felől sem kételkedhetünk.

Ebben a kegyelemben bizakodva vegyünk búcsút földi szemeink elől eltűnő alakjától, az Isten országában való boldog viszontlátás reménységében. Ámen.

Vallástanítás

Gyógyítás az Ékes-kapuban

Apostolok Cselekedetei 3,1–11
(Gyakorlati mintatanítás)

Kezdő imádság: Mennyei Édesatyánk az Úr Jézus Krisztusban, Szentlelked által légy itt közöttünk, és áldd meg ezt az órát. Ámen.

Ének: 132. Jövel Szentlélek Úristen!

Az óra felépítése

I. KEZDŐ, MOTIVÁCIÓS FÁZIS

1. *Kapcsoló ismételés, „hidépítés”*

Jézus Krisztus milyen hatalommal és erővel cselekszik? Isteni hatalommal. Teljhatalma van (Mt 28,18).

Jézus Krisztus isteni hatalma hogyan, miben válik szemlélhetővé?

- Gyógyításaiban és csodatetteiben;
- a bűnök megbocsátásában (Mt 9,6);
- a démonoknak való parancsolásban (Mk 1,27);
- a természeti erők megfékezésében és uralmában (Mk 4,39; 6,9).

Jézus isteni hatalommal tett csodát akkor, amikor meggyógyította a gutaütöttet, a betesdai beteget, a kánaánita asszony leányát, a vak Bartimeust, a római százados szolgáját; amikor feltámasztotta Jairus leányát és a naini özvegy fiát; amikor megsokasította a kenyeret és lecsendesítette a tengert.

Ezen az órán egy másik gyógyításról fogtok hallani; ez a csoda azonban Jézus Krisztus mennybemenetele után történik, amikor Jézus test szerint már nem volt a földön.

2. *Célkitűzés*

A Jézus Krisztusba vetett hit minden időben csodát művelt és művelhet az életünkben.

Ha Jézus ma is a földön járna, csak kevesen találkozhatnának vele. Sokak számára kíváncsiság és látványosság lenne. *

Amióta az Atya jobbjára távozott és elküldte a Szentlelket, azóta Szentlelke által mindenkihez közel van (HK 47). Szentlelke által mindenki minden percben kapcsolatban lehet vele, és segítségül hívhatja a szükség idején: „Ha akarod, meggyógyíthatasz engem” (Mk 1,40).

II. INFORMÁCIÓS FÁZIS

(az új anyag átadása; személetesé, érthetővé tétele)

Amikor pünkösöd napján Szentlélek, a Szentháromság harmadik személye, kitöltetett a tanítványokra, őket apostolokká avatta.

Mit jelent az a szó, hogy apostol, és kik voltak az apostolok?

Az apostol szó magyarul ezt jelenti: küldött. Mai kifejezéssel nagyköveti megbízatást jelentett.

Az apostolok Jézus Krisztus azon tanítványai, akik az Úr Jézus földi életének, keresztalálának és feltámadásának szemtanúi voltak. (Összesen 12+1 apostolról beszélhetünk: Júdás helyébe Mátyást választották a tizenkettős tanítványi körbe, és hozzuk kapcsolódik Pál apostol.)

Az apostolok Jézus Krisztus hatalmának képviselői, akiknek bizonysgot kell tenniük arról, „amiket láttak és hallottak” (ApCsel 4,20).

Az első pünkösöd ünnepén Szentlélek a gyáva tanítványokat bátor hitvallókká formálta. Péter prédikációjára 3000 ember tért meg és keresztelkedett meg. Ezek nem magányosan, Robinson módjára éltek, hanem „kitartóan részt vettek az apostoli tanításban, a közösségben, a kenyér megtörésében és az imádkozásban” (ApCsel 2,42).

Az apostolok a Szentlélek erejétől áthatva Jeruzsálemben éltek. Mint minden hithű zsidó ember abban az időben, ők is eljártak a templomba imádkozni. Szentlélek csodálatos erővel ruházta fel őket.

A sánta meggyógyításának története is ennek a bizonysga. Az Ékes-kapuban történt csoda, a sánta meggyógyítása a Szentlélek ajándéka.

A történet elmesélése: Egyik délután, amikor az imádkozás ideje elérkezett, Péter és János felmentek a templomba. A templom Ékes-kapujában megpillantottak egy születése óta sánta embert, akit hozzátartozói azért vittek mindennap a templom elé, hogy kéregessen és így járuljon hozzá életének szüksős fenntartásához. A kolduló sánta megszólította őket, és alamizsnát (= könyöradományként kevés aprópénzt) kért. Azzal a reménységgel nézett fel rájuk, hogy kap tőlük egy kis pénzt.

Amit Pétertől hallott, az minden elképzelését felülmúlta, mert Péter mérhetetlenül többet és fontosabbat kínált neki, mint amennyit kért: „Ezüstöm és aranyam nincsen nékem; hanem amim van, azt adom néked: a názareti Jézus Krisztus nevében, kelj fel és járj!” (ApCsel 3,6)

Amikor Péter jobb kezénél fogva felemelte, azonnal megerősödött a lába és a bokája, talpra állt és járt. Boldogan ugrándozva bement velük a templomba, és dicsérte Istent. Nem maradt észrevétlenül. A templomba járó nép felismerte, és félelemmel telve csodálkozott azon, ami történt.

A Salamon csarnokába összefutott sokaságnak Péter bizonysgot tett arról, hogy nem a saját erejükkel érték el azt, hogy a sánta járni tud, hanem Krisztus a csoda igazi véghezvivője, akit ők halálba küldtek, de aki halottaiból feltámadott.

III. INTEGRÁCIÓS FÁZIS

(alkalmazás, összefoglalás párbeszédes formában)

Péter és János az Ékes-kapuban meggyógyítja a sánta embert.

– Milyen hatalommal cselekszi Péter ezt a csodát?

Apostoli hatalommal, ugyanis az Úr Jézus Krisztus választott és elhívott apostolait sajátos módon hatalommal ruházta fel.

– Miért ajándékozta az Úr Jézus szolgálóinak az apostoli hatalmat?

Az apostoli hatalmat az Úr Jézus a hívők és a hívők gyülekezete építése céljából ajándékozta szolgálóinak (2Kor 10,8; 13,10).

Az apostoloknak a názareti Jézus nevében élniük szabad és élniük kell apostoli hatalmukkal, melyben mennyei Uruk hatalma él (ApCsel 3,1–10; 5,1–13; 5,14–16; 9,32.43; 20,9–10), de nem szabad az öndicsékvés bűnébe esniük (sőt figyelmeztetniük kell mindenkit, miként Péter figyelmezteti az összegyűlt sokaságot, hogy nem saját erejükkel vagy kegyességükkel cselekedték a csodát.

Az apostolok csak emberek, nem önmagukban csodát cselekvő csodaemberek, nem mágusok és varázslók, hanem olyan egyszerű emberek, akiket az Úr megtalált és elhívott, akiket a feltámadott Úr Szentlélek által a maga hatalmával felékesített és felképesített arra, hogy nevének hordozói és hatalmának képviselői legyenek a gyülekezetben.

Az apostoli hatalomban a mennyei Úr Jézus hatalma él. Ezért mondja Péter és János, amikor azt kérdezik tőlük, hogy milyen hatalommal cselekszik ezeket, hogy: „a názáreti Jézus nevében”.

Miként az evangélium, vagyis az Úr Jézus Krisztus ereje átömlik a hitbe és annak erejévé válik, úgy a Jézus Krisztus hatalma is Szentlélek által átszarmazik az apostolokra, és azt hordozzák mindaddig, amíg a szolgáló engedelmségben Urukat követik és engedelmesen szolgálják.

Mivel az apostoli név és tiszt csak azokra a személyekre korlátozódik, akiket maga Jézus Krisztus választott, tanított és vezérelt, azért az apostoli hatalom is csak rájuk vonatkozik.

Tudomásul kell vennünk, hogy Isten mai szolgálói és gyermekei nem rendelkeznek ezzel az apostoli hatalommal.

Isten Szentlelke által az embereknek is ad hatalmat. Nekünk is. Nem apostoli hatalmat, de igen fontos és jelentős hatalmat.

Milyen hatalmat ad Isten az embereknek, nekünk?

Isten azoknak, akik hitben befogadják a mennyei Fiút, az istenfiak hatalmát adja (Jn 1,12).

Mi az istenfiak hatalmát, Isten gyermekeinek a hatalmát kapjuk azzal a feltétellel, hogy befogadjuk Jézus Krisztust. Jézust hogyan fogadhatjuk be? Krisztust mi úgy fogadhatjuk be, hogy az ő tanítását megtartjuk.

Összefoglalás:

Jézus Krisztus isteni hatalommal, Péter apostoli hatalommal rendelkezett.

A mi hatalmunk az Isten gyermekeinek, az istenfiaknak a hatalma. Isten ezt a hatalmat Szentlélek által azoknak adja, akik hitben befogadják a mennyei Fiút, Jézus Krisztust.

Elmélyítő kérdések:

1. Mikor váltak a tanítványok apostolokká?
2. Mi volt az apostolok feladata?
3. Miért ruházta fel őket a feltámadott Krisztus a Szentlélek által csodatevő hatalommal?

4. Mivel ajándékozta meg a két apostol a kolduló sántát?

5. Bennünket milyen csodákkal ajándékozhat meg Szentlélek?

Olvasd el Reményik Sándor *Csendes csodák* című versét!

Heidelbergi Káté: 53. k.

A Szentlélek nem személytelen erő, hanem élő személy, a Szentháromság harmadik személye.

Szentlélek győz meg arról, hogy bűnösök vagyunk, így megtanuljuk, hogy szükségünk van Krisztusra. Nem csoda az, hogy Szentlélek óriási viharként ledönt mindent az életünkben, ami Istentől elválaszt, ami Istennel való kapcsolatainkban akadály, de tűzként tisztítja meg életünket? Nem csoda az, hogy felgyújtja szívünkben a szeretet lángját; hogy vezetni, vigasztalni és oltalmazni akarja életünket? Nem csoda az, hogy munkálja bennünk a jó cselekedeteket, mert magunktól nem tudunk gyümölcsöket teremni?

Általa rendeződik belső világunk, jön létre közösségi életünk. Egyedül a hívó élet csak küszködés, a közösségben azonban igazi öröm.

Tanuljátok meg Ef 3,20-at: „Isten véghetetlen bőséggel mindeneket megcselekedhetik, feljebb, hogynem mint kérjük vagy elgondoljuk.”

Ének: 133.

Imádság: Örökkévaló Istenünk, szerető mennyei Atyánk, hálásan tapasztaljuk, hogy kegyelmed és Szentlelked által mindig közel vagy hozzánk; kérünk, ajándékozz meg minket Szentlelked csodáival, hogy szüntelenül bizonyosságot tudjunk tenni a te csodatevő hatalmadról. Ámen.

Az Úr imádsága.

Székely Ibolya
ref. vallástanár